

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2030 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pravica slovanskih vernikov

Na praznik Marijinega oznanenja je poteklo leto, odkar se je v Gorici velika družina katoliških vernikov od Trbiža do Premanture zbrala okoli sivolasega nadpastirja, da bi se z njim veselila 25-letnega delovanja, težkega, a zato tudi žetve polnega, in da bi neustrašeno manifestirala svojo pripravljenost, boriti se ob njegovi strani za resnično svobodo katoliške Cerkve in za naravne pravice Sloveka, božje stvari, proti predstavnikom...

To je bil praznik katolištva, zmago-slavje velike ideje vesoljstva rimske Cerkve, ma-tere, ki sprejema pod svoje okrilje vse narode tega sveta, zmago-slavje ideje, katere veličino spo-znavamo vprav danes, ko razjeda in razkrajja to ubogo človeštvo nestrpni nacionalizem.

Pretresljiv je bil pogled na sufragane, duhov-ščino in vernike, ki so ne glede na svojo narodno pripadnost s spoštovanjem in zaupanjem vrlili v svojega nadškofa pred božjim žrtvenikom; videli so v njem predstavnika edine organizacije, ki ne kloni v borbi za pravico pred mogotci tega sveta. Gorški nadškof je bil edini jez pred deročimi ravalji voda, ki že desetletje izpodkopavajo temelje osnovnih pravic katoliške Cerkve in človeka kot takšnega. Tedaj je bil nadškof Frančišek Sedej še telesno krepak, in kar je še veliko večje važnosti, njegovega duha je bodrila svečana poslanica sv. očeta, ki je prispela v Gorico tik pred slavljem. Da, to je bil velik praznik, ki je oznanjal vsta-jenje ponižani duhovščini in vernemu ljudstvu, a na drugi strani viharne dneve zatiralcem verske svobode.

Kakšno razdejano po enem samem letu! Nad-škof Sedej že meseca počiva na Sv. gori, z bojišča ga je Bog poklical med najostrejšo bitko in ostali vodje so pod težo silnih udarcev povesili škofijsko palico. Nobeden izmed njih se ne upa več zakli-cati fašističnim glavarjem: »Do tu, naprej ne več!« Niti s spovednega lista ne morejo več slovenski verniki prositi v svojem jeziku: »Gospod, očisti me mojih grehov!« In nadškofov namestnik je celo mnenja, da je to v smislu konkordata. Slovenske duhovnike silijo v šolo, da bi pomagali zapeljivati nedolžne otročiče k odpadništvu. Na Trškem in v Istri zahtevajo oblastniki od duhovnikov, da pri-đigajo v italijanskem jeziku, in pretijo, da bodo sicer porabili pravico, ki jim je prišla iz Rima, da namreč lahko vsakega duhovnika aretirajo in konfirirajo, ako ne bi hotel izvršiti njihovega ukaza. Cela vrsta duhovnikov je brez plače. Drugi zopet so morali čez mejo. Duhovščina je zbegnena in se bori med svojo vestjo in formalno dolžnostjo do spoštovanja cerkvene hierarhije, ko prihajajo od namestnika gorškega metropolita tako čudna povelja, kakor da bi jih diktirali nasprotniki Cer-kve same.

Po odstopu nadškofa Frančiška Sedeja je za-veladal provizorij, nestalnost in nejasnost ne samo na Gorškem, temveč po vseh podrejenih škofijah. Prav ta položaj hočejo nasprotniki Cerkve in slo-vanskega življa čim bolj izrabiti. Svojo novo gonjo skušajo zakriti pred svetom s sijajem nedavnih manifestacij ob priliki obletnice lateranskih po-godb. V istem času brezobzirno kršijo konkordat, zanašajoč se na oddaljenost Vatikanskega mesta in brezbrzičnost kulturnega sveta za krivice, ki se de-lajo malim narodom. Za gorškim nadškofom za-htevajo danes celo glavo še edinega škofa, ki trpi s svojo duhovščino in s svojimi verniki zavoljo ponižanja Cerkve, a je danes že brez vsake moči, ker se čuti osamljenega.

Brezdvomno bi bilo v interesu blaginje tisočev in tisočev duš, da provizorij v Gorici in tudi na Reki, kjer je škofijsko mesto po smrti mons. Izidorja Salna izpraznjeno, čim prej preneha. Upravi-čeno primorski katoličani pričakujejo, da bodo ti mesni zasedbi res za to poklicani možje, do katerih bo imela domača duhovščina polno zaupanje, ki bodo res neustrašeno branili pravice katoliške Cer-kve in ki bodo lahko varno vodili duše k večni bleginji. Na ta mesta so poklicani sinovi domačega ljudstva, ki edini morejo razumeti njegovo dušo in njegove potrebe. V obeh škofijah je slovanski ži-vljenj v večini. Statistično je dokazano, da so Slo-vani v Julijski krajini v večini (cerkvena statistika navaja 650.000 Slovanov proti 950.000 dušam vsega prebivalstva), a danes nimajo niti enega škofa slo-vanske narodnosti.

Da imamo Slovenci in Hrvati sposobne može tudi za res delikatna mesta, kjer se stikajo kato-ličani več narodnosti, o tem pričajo imena kardi-nala Misie in škofov Dobrile, Malnicha in v zad-njem času prav ime pokojnega nadškofa Sedeja. Prežet z resničnim katolištvom in z neizmerno vdanostjo do sv. očeta, je bil pokojni nadškof tako skrupulozno nepristranski tudi napram furlan-skemu ljudstvu in gorški nadškofiji, da sta ga furlansko ljudstvo in njegova duhovščina prav tako vzljubila kakor slovenska duhovščina in slovenski verniki, ki ga še danes obkujejo.

Katoličani slovenske in hrvatske narodnosti se ne morejo odreči pravici do cerkvenih nadpastir-jev svoje narodnosti. Takšna odgovor bi ne bila samo slabo izpričevalo njihove narodne zavesti, temveč bi bila v prvi vrsti v škodo njihovi dušni blaginji sami. Zato gledajo s polnim zaupanjem proli Sv. stolici, »ki objema vse katoliške narode v ednim namenom, da jih pripelje do večne bla-ginje, ne da bi pri tem dajala kateremu narodno in politično prednost, kakor je lepo zapisal te dni »Osservatore Romano« v odgovor belgradski »Po-litički«. Sv. stolica je to tudi dejansko pokazala vprav, ko je šlo za imenovanje brikskega škofa.

Pred konferenco štirih velesil

Ena milijarda za Podonavje

10 odstotno znižanje carin med obdonavskimi državami
Bolgarska izključena iz kombinacije

London, 5. aprila. Vsa pozornost angleških političnih krogov je obrnjena na konferenco štirih velesil, to je Anglije, Francije, Italije in Nemčije, ki se sestane jutri v Foreign Officeu. Predsedoval ji bo angleški premier g. MacDon-nald sam.

Vsak si je ohranil svobodne roke

Kar se tiče obiska francoskega premiera g. Tardieua, ki je imel 3. in 4. t. m. v Londonu dolgo konferenco z Macdonaldom, in prvi vrsti v zadevi gospodarske zveze Podonavja, se mo-re danes ugotoviti s popolno gotovostjo, da ne pomeni nobenega predspoznaja med Francijo in Anglijo, ki bi količkaj vezal roke bodisi Franciji bodisi Angliji. Razgovori med Tardieu-jem in Macdonaldom so bili v bistvu samo in-formativnega značaja in niso imeli nobene; takega rezultata, ki bi postavljali ostale velesile pred dovršeno dejstvo, ko se bodo v sredo po-svetovale o gospodarski sanaciji srednje Ev-rope.

Samo splošen sporazum bo rešil Evropo

Narobe, g. Tardieu se popolnoma strinja z angleškim premierom, da se problem podonav-ske unije more rešiti samo po generalnem spo-razumu vseh štirih evropskih velesil, ki bodo mogle ta problem rešiti samo, če bodo med se-boj tesno in odkritosrčno sodelovale za doseg istega cilja. Angleška in francoska vlada sta tudi soglasni v tem, da se bodo mogle velesile zediniti tudi na nagle in nujne ukrepe, ki bi omogočili gospodarsko zblizanje med podonav-skimi državami in ki bi upostavili gospodarsko stabilizacijo v teh deželah. Konferenca je pome-nila primerjanje in tudi zblizanje pogledov Francije in Anglije na podonavski problem ka-kor tudi na problem Evrope sploh, načrt g. Tar-dieua kot tak pa je ostal slej ko prej predmet svobodne diskusije in svobodne presoje ter ni nanj nihče vezan.

Carinska unija nemogoča

To je tudi čisto naravno. Tako francoska kakor angleška vlada popolnoma uvidevate tež-koče, ki so se temu načrtu postavile na poti in noben odgovoren državnik teh dveh velesil ne dvomi o tem, da je gospodarska sanacija sred-nje Evrope brez Italije in Nemčije ali mimo njih absolutno nemogoča. Avstrija in Ogrska kakor tudi tri države male antante (kar pomeni teritorij, na katerem je naseljenih 60 milijonov ljudi), se ne morejo združiti na podlagi pred-nostnih carin, ne da bi s tem nastala škoda za druge velesile. Načrt, ki bi slonel na takem principu, je popolnoma nemogoča stvar. Na-sprotstvo med interesi veleindustrije in med interesi pretežno agrarnih držav male antante pa istotako onemogočuje tak načrt. To sta dva momenta, ki neobhodno diktirata potrebo ge-neralnega sporazuma evropskih velesil na čini in male antante ter Avstrije in Ogrske na dru-gi strani, ako naj gospodarska unija srednje Evrope ne ostane gola utopija.

Dunajska vremenska napoved: Zopet bo na-stalo hladno vreme, najbrže bo že nočjo prišel mrzel zrak iz zapada. V severnih Alpah bo dež, potem pa bo izpremenljivo vreme z živahnimi severozapadnimi vetrovi.

Pariz, 5. aprila. tg. »Petit Parisien« poroča o londonski nedeljski konferenci, da so se tam ze-dinili o šestih točkah donavskega načrta: o bese-dilu povabila podonavskim državam, o okvirju po-donavskega bloka, o načinu združitve, o uvedbi prednostnih tarifov, njihove višine in učinkova-nja, o finančni pomoči in s tem v zvezi o finančni kontroli. Kakor piše »Matin«, sta se Francija in Anglija obvezali, da bosta dali finančno pomoč, dočim naj bi dali Nemčija in Italija gospodarsko in industrijalno pomoč. »Echo de Paris« potrjuje, da se bodo na konferenci vpotevale le one drža-ve, ki jih je predlagala Francija, ne pa tudi Bol-garska, ter da bosta Francija in Anglija skupno pozvali ostale države, da se odrečejo pravici naj-večjih ugodnosti nasproti podonavskim državam, da bodo le te mogle skleniti med seboj prefe-rencne pogodbe. Finančna pomoč, ki jo bosta dali Anglija in Francija, se ceni na okoli 1 milijardo frankov. Podrobnosti o tem se bodo uredile na posebni konferenci finančnih strokovnjakov, ki se bo vršila paralelno s konferenco štirih velesil. Re-zultati angleško-francoskih razgovorov so se zapi-sali v obširnem zapisniku, ki ga bodo predložili konferenci štirih velesil.

London, 5. aprila. tg. Splošno se smatra, da so bili nedeljski razgovori med Tardieujem in Mac-donaldom predhodni sličnih sestankov med Nemci in Francozi ter Nemci in Angleži. »Daily Tele-graph« poroča, da je Francija predlagala kot po-moć podonavskim državam poseben načrt konver-tiranja za njihova posojila, ki predvideva zmanj-

šanje dolgov v razmerju padca cen agrarnih pro-izvodov.

Glede Bolgarske je bila Anglija za to, da naj se nobena podonavska država ne izključi iz po-možne akcije, iz čisto političnih vzrokov, dočim je Francija proti temu, ker bi pritegnitev Bolgarske povečala neugodno razmerje med agrarnimi in in-dustrijskimi interesi, ki že itak obstoja v okvirju petih podonavskih držav, proti temu pa je tudi iz političnih razlogov, ker bi prišla k Avstriji in Ma-djarski na načrt Bolgarska kot tretja taka država, ki je do sedaj prosta francoskega vpliva. Med pe-timi podonavskimi državami predvideva novi si-stem največjih ugodnosti, zmanjšanje carinskih po-stavk za 10%. »Times« poroča, da sta Švica in Poljska dala razumeti v Londonu, da se želita ude-ležiti končnih razprav o donavskem načrtu na istem temelju z Italijo in Nemčijo. V Londonu smatrajo, da bo konferenca štirih velesil končana že v četrtek zvečer.

Tardieu se je vrnil

Pariz, 5. aprila. tg. Tardieu je danes dopoldne ob 10 zopet dospel v Pariz. Na kolodvor so prišli vsi ministri. Tardieu je bil zelo dobre volje in je naglašal: Zelo sem zadovoljen s svojim potova-njem v London. Razgovori so potekali tako dobro, kakor je sploh mogoče. Seveda se še ne more go-voriti o obveznih rezultatih, ker nismo storili v Londonu nič definitivnega. Finančni minister Flan-din bo dokončal ta dela. Vsekakor pa sem zelo zadovoljen.

Jugoslavija za pristanek Nemčije in Italije

Belgrad, 5. apr. Vaš dopisnik je povodom ob-ave uradnega komunikeja, da je prišlo do načel-nega sporazuma med Anglijo in Francijo, v ko-ličkor se tiče podonavskega sporazuma, vprašal merodajne kroge v naši zunanji politiki, kakšno je stališče jugoslovanske vlade. Tam so izjavili, da je stališče naše vlade približno sledeče: Naša vlada je s velikim zanimanjem in z velikim za-dovoljstvom zasledovala potek pogajanj, ki so se vršila med Francijo in Anglijo v Londonu o u-sodi podonavskih držav, med katere se prišteva tudi kraljevina Jugoslavija. Naša vlada je na polju zunanje politike že večkrat dala pobudo v tej smeri in je zlasti na kmetijskih konferencah v Sinaji, v Bukarešti, v Varšavi in v Zenevi za-stopala stališče, da se mora uvesti v medseboj-nih odnošajih teh gospodarsko sorodnih držav nov sistem trgovanja.

Dr. Marinkovič je v tej smeri prvi izrekel besedo o preferencialnih trgovskih tarifih. Zato je umevno, da je naša vlada z zadovoljstvom spre-jela ne samo vest o sklenjenem načelnem spo-razumu med Francijo in Anglijo, ampak predvsem tudi dejstvo, da se je dosegel sporazum na te-melju preferencialnih tarifov. Pri tem pa se se-veda ne sme pozabiti, da morajo prizadevanja obeh velikih sil, ki so bila do sedaj čisto gospo-darskega značaja, ostati tudi takšna v bodočnosti, kajti gospodarsko zblizanje podonavskih držav

mora izključiti vsako vmešavanje politike in vsa-ko kakršnokoli naglašanje političnih tendenc, bo-disi v tem bodisi v enem pravcu. Podonavske države morajo v političnem pogledu ostati gospo-darice svoje lastne politične usode. Vsaka tuja roka, ki bi posegla vmes, bi se morala katego-rično odbiti, ker niti za trenutno niti za trajno gospodarsko olajšave ni nismo voljni žrtvovati svoje politične svobode.

Drugo, kar se mora pri tej priliki naglasiti, je razveseljivo dejstvo, da sta obe državi, Anglija in Francija, dokazali svoj desinteresevment v tem po-gledu, ker sta obljubili, da se ne bosta vmešavali v notranje zadeve teh držav. Toda to ni zadosti. Italija in Nemčija sta, kakor smo čuli, ponovno iz-javili, da ne bosta nikdar privolili v preferencialne ugodnosti v prid gospodarskega bloka držav, v katerem se ne bi nahajali. Londonski sporazum, kakor je razveseljiv v svoji vsebini, se vendar ne bo mogel prav izvesti brez pristanka Nemčije in Italije. Zato je stališče naše vlade v tem pogledu takšno, da se naj vršijo sedaj prizadevanja Francije in Anglije, da dosežeta isti načelni sporazum tudi z Italijo in Nemčijo, nadalje, da se naj vse štiri velesile med seboj sporazumejo tudi glede nakupa živil, katere bodo podonavske države stavile na razpolago svetovnemu trgu, kajti ravno v tej po-slednji točki je bistvo novega podonavskega bloka in njegov raison d'être.

Ganljiv pogreb zagrebških žrtev

Split, 5. aprila. Ž. Na veličasten način je iz-kazal danes zjutraj Split svoje iskreno sožalje žrt-van zagrebške katastrofe na njihovem potu na Su-peter. Trupla so prispela ob 7 zjutraj in ljudstvo se je v velikem številu zbralo pred postajo. Žrtve je pričakoval tudi mestni župan dr. Račić z občin-skimi zastopniki. Tudi predstavniki drugih oblast-i so bili zastopani obenem s raznimi društvi. Pri-hod smrtnih ostankov pa so spremljali tudi žno-losni glasovi zvonov iz stolne cerkve, kar je glo-boko vplivalo na razpoloženje množice. Dr. Račić je v imenu mestne občine izrazil živemu Ljubomiru Randiću in njegovemu zetju dr. Bulatu, ki sta pri-spela iz Zagreba z žrtvami, iskreno sožalje. Ob 8 se je zbrala ob morsk obali velika množica ljudstva in prenos žrtev je bil odrejen za pol 9. Ves prostor od postaje do morja je bil poln ljudi. Tudi ban dr. Tartaglia, komandant mesta in mnogi drugi predstavniki oblastev in društev so bili pri-sotni. V prvih vrstah so bili znanci in sorodniki pokojnikov. Ko so prenesli mrtva trupla na ladjo »Jadranc«, so se z vseh strani čuli izrazi sočutja in tovaršiče umrlih so posipale krste s cvetjem. Pri-zor je bil ganljiv in ni bilo človeka, ki bi se mu ne orosilo oko. Nato so položili 20 vencev iz Za-greba in 20 iz Splita. Venec je položila tudi split-ska mestna občina.

V imenu izseljeniškega odbora je govor pred-sednik Tadič, ki je v toplih besedah opisal zasluge pokojnih, nakar so prisotni vzkliznili: »Slava jim!« Za njim je govoril ing. Jurčević, ki je zlasti na-glašal zasluge pokojnega Mate Radniča. Na ladjo se je ukrcalo več predstavnikov raznih društev iz Splita. S črno zastavo se je ladja oddaljila od obale in odpeljala žrtve proti otoku Braču, kjer bodo še danes pokopane v družinski grobnici v Supetru. Ljudstvo je še dolgo stalo na obali in žalostno gle-dalo za odhajajočo ladjo.

Supeter, 5. aprila. Ž. Ko je prihajala ladja »Jadranc« proti otoku Braču, se je zbralo veliko število ljudstva, da izkaže zadnjo čast nesrečnim žrtvam. Na čelu je bil mestni župan in Supetru, Josip Brkljačič s predstavniki oblasti in šolskimi otroci. Brkljačič se je v ginljivih besedah poslovil od žrtev. V sprevedu so najprej nosili črno za-stavo in križ. Pred krstami so šli duhovniki, krste same pa so nosili meščani iz Supetra. Spreved se je ustavil pred meščansko šolo, kjer se je poslovil od žrtev šolski ravnatelj Lokas. Trupla nesrečnih žrtev so bila nato prenešena v župno cerkev, kjer je bila darovana žalobna sveta maša. Vseh šest trupel je bilo eno za drugim položenih v rodbinsko grobnico, na kateri so zapisane te besede: »Tu-kaj je samo bogastvo in mi Vas čakamo.« Ob spu-ščenju trupel v grobnico se je čulo z vseh strani tiho ihtenje in ginljivja je bila oprostitve sina od svojih dragih.

Demonstracije katoliških dijakov v Španiji

Madrid, 5. aprila. AA. Iz Valladolida poročajo, da so katoliški študentje protestirali proti privile-gijem, ki jih imajo republikanski dijaki in proti ukni-tvi univerzitetnih profesor duhovnikov. Dijaki so razbili okna in izjavili, da ne pojejo na preda-vanje. Podobni incidenti so se dogodili tudi na tamkajšnji gimnaziji. Ko sta rektor univerze in ci-vilni guverner hotela pomirjevalno vplivati na stu-dente, so jih demonstranti sprejeli s psovkami. Za-radi teh neredov sta univerza in gimnazija do na-daljšnjega zaprti.

Barcelona, 5. aprila. AA. Na oknu hiše sredi mesta je eksplodirala bomba. Povzročila je veliko materialno škodo. Človeških žrtev ni bilo.

Brezhibna
nolt

nežna
kot
breskev

ako rabiš
dnevno

ELIDA
CREME
de chaque heure

Romunsko-bolgarsko prijateljstvo

Italija je zadovoljna

Sofija, 5. aprila. Bolgarsko časopisje zadnji čas vedno bolj zagovarja idejo bolgarsko-romunskih antante. Kot dober znak zblizanja med podonavskima državama smatrajo tukajšnji krogi med drugim tudi imenovanje dr. Stoica za poslanika Rumunije v Sofiji. Naglašajo, da je dr. Stoico velik prijatelj Bolgarije, kar je v prošlosti dokazal z vsem svojim političnim delovanjem in smerjo. Drugi znak takega zblizanja je po mnenju bolgarskih listov dejstvo, da je Rumunija privolila v odgoditev odplačevanja raznih obveznosti, ki jih ima Bolgarija napram Rumuniji. Pravijo, da se pojavljajo že prvi znaki pristrane antante med obema državama, ki naj pomeni več nego prijateljske odnose, ki so se opazili že pred več časom.

Italijansko časopisje, ki te glasove bolgarskega časopisja registrira, meni, da se nahajamo pred zgodovinskim preokretom, ki bo oba podonavska

naroda, ki sta od nekdaj bila prijatelja, kojih prijateljstvo pa je bilo v zadnjem desetletju moteno in skajleno po raznih dogodkih, združil v pristrano antanto.

Fašistični listi registrirajo tudi fakt, da se je pred nekaj dnevi v Sofiji ustanovila bolgarsko-romunsko-liga, koje člani so odlične politične osebe iz obeh držav.

Sofija, 5. aprila. AA. Snoči so se vrnili v Bukarešto romunski politiki, književniki in novinarji, ki so bili dva dni gostje bolgarsko-romunskega društva v Sofiji. Za predsednika tega društva je bil izvoljen bivši minister Gregor Vasiljev. V odboru so med drugimi Hrista Stačev, Vergil, Danev, urednik »Utra«, Panče Dorev, Mihajlo Pundel urednik »Vreme«, Janko Sakazov, Nikola Antonov itd. Društvo je blagoslovil sofijski mitropolit Stefan.

Popolna amnestija na Bolgarskem

Razbojniki so izpustili enega odbornika

Sofija, 5. aprila. AA. Dnevnik poroča, da bo še ta teden predložen sobranju zakonski načrt o popolni amnestiji. Načrt sta izdelala zemljoradniška poslanca dr. Dimitrijevič in Donča Mačkarev. Načrt obsega politična dejanja od 9. junija 1923 do danes. List napoveduje, da bodo za ta načrt glasovali vsi zemljoradniški poslanci.

Sofija, 5. aprila. AA. Po 10 dnevni odsotnosti se je včeraj vrnil eden izmed trojice nevrokopskih občinskih odbornikov, ki so jih bili neznani roparji odvedli na planine. Izpuščen odbornik se je pojavil v Barakovem v okolici gornje Džumaje. Izjavil je, da bosta tudi njegova tovarisa izpuščena. Dva odvedena odbornika sta Bolgara, tretji je musliman. Listi sodijo, da so razbojniki zadržali

odbornike tako dolgo, ker so jih potolkli in ker so se morali zaradi tega zdraviti. Vojaški oddelki so v Petriškem in Čustendilskem okraju obkolili množice vasi, ne da bi mogli prijeti zločince. Zanimivo je, da muslimanski odbornik, ki je bil kot prvi izpuščen, noče pripovedovati nikakih podrobnosti.

Sofija, 5. aprila. AA. Proslulega bolgarskega anarhista in zločinca Marmarana, ki je februarja meseca lanskega leta pobegnil iz zapora in se skrival pred oblastmi, so včeraj prišli v Plovdivu. Policija je obkolila hišo, v kateri je stanoval in pozvala Marmarana, naj se vda. Marmaran je pričel streljati proti policiji, ki je odgovorila z ostrimi naboji. Streljanje je trajalo precej časa. Kasneje je policija našla Marmarana mrtvega.

Danes deklaracija Marinkovičeve vlade

Belgrad, 5. aprila. I. Danes dopoldne je predsednik vlade dr. Marinković sprejel tudi predsednika narodne skupščine dr. Kosta Kumandija, s katerim je ostal v intimnem razgovoru skoro celo uro. Pri tej priliki sta se predsednik vlade in predsednik narodne skupščine dogovorila o programu seje narodne skup-

ščine, ki je najavljena za jutri ob 10 dopoldne. Sklenila sta, da bo na jutrišnji seji prečitana deklaracija nove vlade. Popoldne je predsednik vlade dr. Marinković sprejel vse resorne ministre in veliko število diplomatskih zastopnikov, ki so mu prišli čestitat v imenu svojih vlad.

Delo mesto denarja za gozdne kazni

— Belgrad, 5. apr. I. V narodni skupščini je bil predložen nov zakonski predlog, katerega je podpisalo 63 narodnih poslancev in ki se nanaša na razbremenitev oziroma oprostitve denarnih kazni za škodo, povzročeno v zasebnih gozdovih. Zakonski redlog predlaga, da se naj sodne izvršitve za te kazni, ki so bile predvidene po sedanjih gozdnih zakonih, preloži za dve leti, počenši od 15. maja 1952. Zakonski predlog pa daje onim osebam, ki so obtožene, da so povzročile škodo v zasebnih gozdovih, pravico, da škodo odplačajo ne z denarjem, ampak z delom, in sicer bi se računalo 30 Din za en dan dela. Obtoženci imajo torej priliko, da te kazni

z delom odslužijo v roku dveh let, počenši s 15. majem t. l. Po preteku tega roka zastara vsaka pravica na nadoknade. Obtoženci, ki želijo, da bi na gori navedeni način odslužili denarno globo, s katero so bili obsojeni, se morajo javiti pri posestniku dotičnega gozda ter mu sporočiti željo, da hočejo namesto denarja odslužiti svoj dolg z delom, in sicer najmanj tri dni preje, predno nastopijo delo. Posestnik pa nima pravice zahtevati od obtoženca dela, kadar je preobremenjen s kmetijskim delom, v slučaju bolezní, rojstva, v smrtnih slučajih ali pa na cerkvene in državne praznike.

Banovinski proračun v veljavi

Ljubljana, 5. aprila 1952.

Današnji Službeni list prinaša v celoti proračun dravske banovine za leto 1952—1953. V naslednjem navajamo najbolj značilne podatke v primeri s prvotnim predlogom proračuna.

Sedanja končnoveljavna svota proračuna znaša v dohodkih in razhodih v izdatkih 110,3 milij. V primeri s predlogom 114,95 milij. Kar pa je v veliki meri pripisoval izpremembam v načinu proračunavanja. Nadalje je zmanjšan proračun banovinskih podjetij in ustanov v izdatkih od 52,7 na 27,6 milij. in v dohodkih od 52,7 na 48,5 milij. Tako je splošni proračun izenačen, nasprotno pa izkazuje proračun presežek dohodkov nad izdatki v znesku 0,9 milij. Din v primeri s 13.209 Din v prvotnem predlogu.

Izdatki se razdelje sledeče (vse v milij. Din, v oklepajih prvotni predlog): splošni oddelek in glavna pisarna 6,39 (7,39), upravni oddelek 0,26 (0,28), kmetijski 11,687 (13,509), prosvetni 6,1 (9,20), tehnični 51,335 (38,148), socialna politika in narodno zdravje 19,71 (26,13), finančni 10,69 (10,69), trgovina, obrt in industrija 2,29 (2,8), komisija za agrarne operacije 0,81 (1,05), rezervni kredit 1,046 (2,63). Dohodki so znašali: doklade 50,19 (31,44), trošarine 41,3 (41,3), banovinske davščine in takse 9,91 (18,01), prispevek avtobusnih podjetnikov in odkupnina za ljudsko delo 2,5 (tu je prvotni predlog računala samo z davščino avtobusnih podjetnikov v znesku 1,5 milij.), razni dohodki 6,4 (7,768), odpadla je popolnoma državna dotacija, ki je bila prvotno proračunana na 11,93 milij. Din.

Izdatki.

Med izdatki so bile tele važnejše izpremembe: V prvem poglavju: splošna uprava je odpadlo nekaj osebnih izdatkov, bolj so zmanjšani stvarni izdatki. Izdatki za reprezentacijo je bil zmanjšan od 0,25 na 0,12 milij. Din, dočim je bil izdatek za zaupne cilje povečan od 0,05 na 0,1 milij. Din. Izdatki za pospeševanje elektrifikacije je zmanjšan od 1,5 na 1 milij. Din. Izdatki za kmetijstvo so bili črtani za kmetijsko izobrazbo od 1,19 na 0,57 milij., nadalje so bili zmanjšani več ali manj vsi izdatki za neposredno pospeševanje kmetijstva. Prispevek kmetijskih zadrugam je zmanjšan od 1 milij. na 0,6 milij. Zmanjšane so tudi dotacije za razne kmetijske institucije. Med izdatki za šumarstvo je najbolj znižana postavka: nadaljne urejevanje hudo-urnikov od 0,95 na 0,8 milij. V prosvetnem oddelku so bili izmanjšani osebni in materialni izdatki. Med izdatki za izdatke je bila črtana postavka 0,6 milij. Din za zgradbo poslopja III. realne gimnazije v Ljubljani.

Med socialnimi izdatki je bila podpora bratovskim skladnicam zmanjšana od 1 na 0,5 milij., istotoliko prispevek fondu za zgradbo malih stanovanj. Črtan je prispevek fondu za podpiranje zvestih poslov v znesku 0,15 milij. Din. Med zdravstvenimi izdatki je bil znižan prispevek za zdravstveno pomoč od 0,7 na 0,5 milij., prispevek za preskrbo šole krajine z vodo pa od 1 na pol milij. Din. Znižani so bili tudi nekateri drugi materialni izdatki.

Podpora obrtnonadaljevalnim šolam so zmanjšane od 0,78 na 0,58 milij. Za pospeševanje tujkega prometa je določenih 0,64 (0,77) milij. Komisiji za agrarne operacije so bili predvsem zmanjšani

materialni izdatki. Največje znižanje pa je doživel rezervni kredit.

Dohodki.

25% nadomestna cestna doklada bo prinesla 18,75 milij. Med banovinskimi davščinami je bil zmanjšan edino donos davščine na šmarnico od 0,4 na 0,3 milij. Ni pa ministrstvo dopustilo uvedbe davščine na nakladanje in razkladanje na železnici, katere donos je bil proračunan na 8 milij. nadalje je popolnoma črtana državna dotacija, ki je bila vnesena v proračun v znesku 11,93 milij. Nadalje je bila črtana tudi postavka 2,23 milij. Din, to je izplačilo zaostanka državne dotacije na prorač. leto 1930—1931.

Banovinska podjetja.

Proračuni banovinskih podjetij so bili večinoma znižani, pač pa izkazujejo veliko večje presežke.

Splošna slika banovinskega proračuna je nekoliko drugačna, ker je treba vpoštovati, da so izdatki cestnega fonda zapopadeni v splošnem proračunu in da je torej faktično znižanje proračuna veliko znatnejše, kot bi bilo sklepati na prvi pogled.

Grofi O. Czernin umrl

Dunaj, 5. aprila. tg. Nenadno je umrl preteklo noč na Dunaju grof Otokar Czernin v starosti 60 let. Zadel ga je srčna kap. Rojen je bil 26. septembra 1872 v Dimokurju kot potomec prastare češke plemenitaške rodbine. Obiskoval je nemško vsučilišče v Pragi in vstopil 1905. v češki deželni zbor. Povod za diplomatsko kariero je dalo prijateljstvo s Francem Ferdinandom. L. 1912. je postal dosmrtni član gosposke zbornice, leta 1913. pa je postal poslanik v Bukarešto. Dne 23. decembra 1916 je postal naslednik Buriana na Ballhausplatzu. Februarja 1918. je kot avstrijski zunanji minister sklenil z Ukrajino mirovno pogodbo v Litovskem Brestu, marca 1918 pa z Rusijo. Dne 14. aprila 1918 je odstopil po senzacionalnem konfliktu s cesarjem Karlom o parniskih intervencijah. Po vojni ni mogel opustiti političnega delovanja ter se je dal l. 1920. izvoliti kot poslanec v republikanskem avstrijskem parlamentu na meščansko-demokracičnem programu. Pozneje pa ni več kandidiral, ker ni našel zveze s krščanskimi socialisti in sploh ni dobil nobenega odziva. Tudi v heimwehrovskem pokretu je Czernin znan kot ustanovitelj aristokratske konjiške čete.

Shrajanje vojaške službe

Praga, 5. aprila. tg. Ministrski svet je sklenil, da se vojaška službena doba na Češkoslovaškem zniža od 18 na 14 mesecev. Ta zakonski načrt bo jutri predložen parlamentu.

Barcelona, 5. aprila. AA. Katalonski komunisti so sklenili, da se ne bodo pokorili mednarodni disciplini iz Moskve.

Jeseniški spor - zaradi izmišljotin

Izjava zastopnikov Jugoslovanske strokovne zveze

Ljubljana, 5. aprila.

Naša javnost je o življenjskem boju, ki ga bifejo sedaj Jesenice za svoj obstoj, še vedno pomankljivo poučena. Naš poročevalec je hotel v malem obsegu izpopolniti vrzel in je poslal zastopnika Jugoslovanske strokovne zveze g. Franca Žužka za pojasnilo o sporih, ki so nastali med jeseniškim delavstvom zadnje dni.

»G. Žužek, govorili ste na shodu v ponedeljek na Jesenicah in Vas najprej prosim za pojasnilo o situaciji na tem shodu!«

»Na shodu sem zastopal načelstvo JSZ in sem od njega dobil določene smernice. S shodom ni bila rešena še zadnja beseda in zato se bom tudi sedaj v svojih izjavah držal le smernic načelstva JSZ.«

»Dovolite, zakaj pa je zastopnik SMRJ zahteval pri oficelnih pogajanjih s podjetjem izključitev zastopnikov krščanske-socialističnega delavstva?«

»Do teh stvari je prišlo takole: Na shodu vsega delavstva, ki se je vršil 15. marca na Jesenicah, je bil soglasno sprejet predlog JSZ, naj se osnuje na Jesenicah medstrokovni akcijski odbor, katerega naloga naj bo ta, da preuredi vsa nesoglasja med posameznimi skupinami. Na drugi strani pa naj ta odbor skupno predela ves material, ki naj služi za temelje skupnim pogajanjem. Do oživitvorenja tega akcijskega odbora — kakor je mogel vsak razsedel človek razvideti na shodu z dnem 4. aprila — ni prišlo! Krščanski socialisti so trdili, da iz razlogov, ki jih sicer niso navajali, večinska organizacija, t. j. socialistična strokovna zveza, nima interesa na tem akcijskem odboru. Dva govornika SMRJ (t. j. strokovna organizacija socialistov) sta poudarila, da odbor zato ni stopil v funkcijo, ker so morali zastopniki SMRJ noč in dan študirati delavsko socialno zakonodajo in zbirati material za pogajanja podjetja. Bili so torej, kakor sami trdijo, zaposleni noč in dan!

To je ena! Druga je pa ta: Od začetka krize na Jesenicah je bilo že izdano geslo, da naj gre delavstvo skupno na delo le vse, in naj nihče ne bo izvezel. Racionalizacija in drugi važni momenti, ki so prišli podjetju že lani v prid, pa so oslabili položaj delavstva. Razumljivo je, da je morala večinska organizacija (socialisti) popustiti od tega stališča in je še bolj razumljivo, da je imela pri tem popuščanju težave pri svojem članstvu. Le na ta način se je zgodilo, da je delovno ljudstvo na Jesenicah začelo govoriti in celo očitati predstavniku SMRJ — »izdajstvo delavskega interesa«. To je občutek, ki so ga sicer navajeni vsi slovenski strokovni tajniki, zlasti ob času delavskih gibanj, kjer mora delavstvo popuščati!

Manjšinske organizacije, t. j. Jugoslovanska strokovna zveza in pa še Narodno strokovna zveza o popuščanju delavstva do podjetja, še posebej v višini, na katero je SMRJ na svojih internih sestankih že pristal, niso bile obveščene. Zato je v njunima skupinama še vedno veljalo geslo: Vsi na delo ali pa nihče! Prav zato sta zastopnika JSZ na oficelnih pogajanjih dne 31. marca, ki sta se jih s strani podjetja udeležila dr. Obersnel in glavni ravnatelj Noot, izjavila, da za peto točko zapisnika od predpogajanj h kolektivni pogodbi nimata pooblastila.

Ta točka namreč govori o odpustu 500 in še več delavcev. Za kolektivno pogodbo pa pod temi pogoji zastopnika JSZ nikakor še nimata mandata za podpis! Predlagala sta, naj se njima dovolj rok enega dneva, da obvestita zbor zastopnikov JSZ in da dobiha za to potrebna poobla-

stila. Ta zbor se je vršil še isti dan. Na njem sta tajnik Rozman in obratni zaupnik Gasser stvarno in objektivno poročala in članstvo obvestila, do kam so delavske delegacije v pogajanjih popustile.

Ta pogajanja so se 1. aprila nadaljevala. Pred pogajanjmi so se sestali vsi delavski delegati. Nihče pa ni rhtnil niti besedice o kakšni razžitvi g. Jurija Jerama. Ko pa so prišli delavski delegatje na oficelna pogajanja, je zastopnik SMRJ g. Jurij Jeram izjavil in še celo vpričo generalnega ravnatelja Noota, da ga je ista skupina krščansko-socialističnega delavstva strahovito razžalila na ta način, da se je po njeni krivdi raznesla po jeseniških ulicah govorica, češ, da je on »izdal delavstvo«. Zahteval je takoj na licu mesta zadostenje, v nasprotnem slučaju pa je zahteval, da se zastopniki krščanskih socialistov izključijo iz pogajanj!

Ta izjava g. Jurija Jerama so seveda zbudila konsternacijo pri zastopnikih delavstva in pri zastopnikih podjetja. Zastopniki podjetja so se odstranili na kratko posvetovanje. Po tem posvetovanju je glavni ravnatelj Noot izjavil, da podjetje želi pogajanja z vsemi delavskimi skupinami. Če pa seveda predstavniki večinske skupine vztrajajo na svojem sklepu, potem je pač podjetje prisiljeno pogajati se samo z SMRJ.

Zastopniki JSZ so se nato odstranili, obenem pa so obvestili načelstvo JSZ, ki je na seji 1. aprila premočila novo nastali položaj na Jesenicah in sklenilo shod, ki se je vršil 4. aprila.

»Kakšno stališče pa so zavzeli zastopniki JSZ sprico novega položaja?«

»To stališče je pa pravzaprav razvidno iz moje resolucije, ki je zelo kratka in obsega tri točke. To resolucijo sem predlagal na Jesenicah in jo je »Slovenec« tudi že objavil. Resolucija zahteva, naj se takoj oživitvori medstrokovni akcijski odbor, ki ni deloval samo zaradi tega, ker je bil brskiran njegov obstoj. Samo zaradi tega se je mogla pripetiti nezasišlanost, da je zastopnik SMRJ — prosim, podčrtajte to, g. poročevalec — g. Jurij Jeram zahteval od JSZ zadostenje za neke izmišljene žalitve, ki jih nihče ni mogel konkretno označiti, kaj šele dokazati in ki so bile citirane celo vpričo zastopnikov velekapitalističnega podjetja. Ne da bi skušal g. Jeram aplinirati vso zadevo interno v medstrokovnem akcijskem odboru ali pa zasebno med seboj in skupino JSZ na Jesenicah, za kar je imel dovolj časa in prilike!

»Kakšen pa je sedaj položaj na Jesenicah?«

»Položaj na Jesenicah je naslednji: Za JSZ so zastopniki izjavili, da je pripravljena dati g. Jeramu vsako zadostenje za vsako dokazano razžalitev. Vprašanje teh razžalitev pa naj reši medstrokovni akcijski odbor.

Zastopnik SMRJ g. Toman pa se je na shodu v ponedeljek skliceval na sklep sveta SMRJ, češ, da zahteva SMRJ zadostenje še prej, predno prične pogajanja, narkar bi se mogla pogajanja šela pričeti in pri katerih bi bile udeležene vse delavske organizacije. Za te žalitve pa ni bilo niti enega dokaza in je torej na Jesenicah nastal zaradi izmišljotin prelom med organizacijo.

Povsem jasno in krepko sem izjavil v imenu JSZ, da se Jugoslovanska strokovna zveza od pogajanj ne bo dala izriniti za nobeno ceno in bo to svoje stališče tudi znala uveljaviti, ne samo v korist svojega članstva, temveč vsega jeseniškega delavstva.

Dovolj imate g. poročevalec. Citateljem boste lahko pojasnili da je krščansko delavstvo na Jesenicah vedno korektno in da pričakuje z isto pravico korektnosti tudi od drugih.«

Strela uničila dve domačiji

Kranj, 5. aprila.

Temperatura se je danes v okolici Kranja zelo močno dvignila in v primeri s včerajšnjim dnem je bilo današnje vreme zelo pusto. Nebo je bilo skoro ves čas oblačno in vlekel je močan južni veter. Že dopoldne so parkrat manjši navli nekoliko ohladili soparno ozračje. Znamenja, da se pripravljali k večji nevihti. In res se je popoldne med 2. in 3. uro zelo zlobil ves horizont od Šmarne gore do Triglavskega kota. Nenadoma se je vili močna ploha s silnim vetrom in med dežjem je padala tudi toča. Vmes je večkrat močno zagrnelo in iz oblakov so svignile ognjene strele ter parkrat tudi treščile. Kdo bi mislil in pričakoval, da bo že tako zgodaj pričela strela užigati in ogrožati imetje revnih ljudi.

V Srednjem Bitnju pri Kranju je nekoliko pred tremi udarila strela v hruško na vrtu posestnika Berčiča Jožeta, vulgo Pintarja. S hruške je strela odskočila na slamo krito, v bližini se nahajajočo hišo, ki je mahoma začela goreti kakor velik kres. Ker je pihal močan južni veter, je zaneslo ogenj na sosedovo hišo Eržena Jožeta, vulgo Zontarja. Tudi pri tem se je takoj s slamo krita hiša vnela. Pri Berčiču se je nahajalo v sobi 20 letno dekle, ki je že več kot leto dni priklenjena na bolniško posteljo. Strelna, ki je šla skozi hišo, je tudi nesrečno dekle oplazila. Vendar pa ji ni prizadejala hudih poškodb. Dekle so nato prenesli k sosedu.

Napredovan'a in premestitve učiteljev

Belgrad, 5. aprila. I. Napredovali so sledeči učitelji in učiteljice: v 5. polož. skupino: Plavšak Robert v Trbovljah, Lukman Ivan v Mariboru, Stupica Ivan, upravitelj pri sv. Petru, ljubljanska okolica, Grad Janko, Moste, Mrcina Fran, Grahovo, Cvetko Franc, upravitelj v Krčevini, Berger Mitja, Sv. Jurij v Slov. gor., Kožuh Mirko, Maribor, Klančnik Henrik, Maribor, Zupančič Franc, upravitelj, Gerlinč, Murska Sobota, Bežalja Frančiška, upraviteljica v Smihetu pri Žužemberku, Vidmar Ant., upravitelj v Catežu, Kajnih Valentina, učitelj, Ptuj, Kauter Valentina, učiteljica v Ptuj, Kremer Rudolf, upravitelj pri Sv. Urbanu pri Ptuj, Prajndl Jakob, upravitelj v Vel. Nedelji, Rozina Adolf, upravitelj v Ormožu, Zolner Ivan, upravitelj v Ptuj, Duler Emilija, učiteljica v Slovenjgradcu, Šumer Hinko, učitelj v Šmarju pri Jelšah, Gaberec Anton, upravitelj v Izakovih, Vrečar Vojko, učitelj v Zalcu, Smid Alb., učit. na Dobrovi, Klemenčič Iv., upraviteljica v Galiciji, Glinšek Ivan, upravitelj v Rogški Slatini, Klemenčič Karlina, upraviteljica v Novem mestu, Kobal Karel, uprav. v Podčetrniku, Lukman Ivan, učitelj v Mariboru, Barle Konrad, upravitelj v Metliki, Rape Andreja, učiteljica v prosvetnem oddelku banske uprave v Ljubljani, Slapar Jakob, upravitelj v Prinskovem pri Kranju, Zore Rudolf, upravitelj osnovne šole v Predosljah. — V 6. položajno skupino: Kovarčič Barbara, Semnj-Zelenik Adela in Obrekar Rudolf. — V 7. položajno skupino: Auersperg Marija. —

Obe hiši sta bili naenkrat v silnem ognjenem obsevu in pričela se je vneti že tudi tretja hiša, ko so prihiteli sosedje in gasilci iz vasi Bitnje, Stražišča in Zabnice ter skušali rešiti, kar se je rešiti dalo. Tretjo hišo so obvarovali ognja, pač pa ni bilo mogoče pomagati prvima dvema hišam, ki sta pogoreli do tal. Obe hišama je pogorelo ostrešje, ki je bilo krito s slamo. Ogenj je deloma prešel tudi v notranje prostore hiše. Dalje so pogorela vsa, okrog hiš nahajajoča se gospodarska poslopja obseva posestnika, kakor podi, šupe, dvoranice z vsem materijalom, ki je bil shranjen v njih. Živino so pravčasno rešili. Škoda obeh posestnikov je precejšnja in je le deloma krita z zavarovalnino. En posestnik je bil zavarovan pri dveh zavarovalnicah, dočim je bil drugi le pri eni, oboja pa za malenkostne zneske. Na pomoč so prihiteli tudi kranjski gasilci, ker se je požar v Kranju jasno videl. Kranjski gasilci imajo sedaj na posodo tovrni avto g. Ostermana, ker jim je njihov lastni lankso jesen pogorel. Vendar kranjskim gasilem ni bilo treba stopiti v akcijo, ker so že gori omenjena gasilska društva opravila svoje delo ter odvrgla požarno nevarnost od vasi. Na selišču, kjer so preje prebivali zadovoljni ljudje, pa je ostal le kup ruševin. Pripominjamo še, da v vseh Bitnje in Zabnica zelo rado treska in je vsako leto kaka smrtna žrtev ali pa požar. Letos je strela zelo zgodaj začela svoje uničevalno delo.

V 9. položajno skupino: Dermota Vladimir, Reben Jožeta, Čerňič Franjo, Dogič Ivan, Beranič Ana, Kobicev Rudolf, Kline Justina, Nahitgal Marija, Potočnik Marija, Jordan Jože, Bizulin Anka, Verbek Alojzija, Trpežnik Ernestina, Ambrož Martin, Sitar Milan, Mrkar Marija, Jamšek Vida, Bobič Nada, Turk-Jošipov Joža, Plavšak Franjo in Vencoslav Winkler.

Premestjeni so: Goleš Franc za učitelja v St. Ilju pri Mariboru, Zakrajšek Marija za učiteljico v Blatno Brezovico, Černe Roza za učiteljico v Ljubljani, Vrabl Anton za učitelja v Crepaju (okraj Kovačica, donavska banovina), Martelane Just za učitelja v Črnomlju.

Belgrad, 5. aprila. I. V resoru ministrstva za socialno politiko je postavljen dr. Lunček Pavel, sekundarni zdravnik v bolnišnici za ženske bolezni v Ljubljani, za sekundarnega zdravnika v isti bolnišnici v 8. polož. skupini.

Belgrad, 5. aprila. I. V resoru ministrstva za notranje zadeve je postavljen za pisarja v 8. skupini v železniškem obmejnom komisariatu v Kopričici Ciril Močnik, do sedaj pri železniškem obmejnom komisariatu v Subotici.

Belgrad, 5. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministrskega sveta je postavljena za računsko uradnico v 7. skupini prometnega ministrstva Natalija Hadjić, uradnica v 7. skupini na Poštni hranilnici v Dravogradu.

Praga, 5. aprila. AA. V Fridaku v Šleziji so otroci našli na nekem travniku granato. Granata je eksplodirala. Trije otroci so bili ubiti, dva hudo ranjena.

Ob odhodu ravnatelja B. Remca iz Ljubljane

Ljubljana, 5. aprila.

Te dni odhaja g. Bogumil Remec, ravnatelj II. drž. realne gimnazije v Ljubljani, na svoje novo službeno mesto v Kruševac, kamor je premeščen po službeni potrebi.

Z ravnateljem Remcem odhaja iz Ljubljane mož, ki ga bo pogrešal vsakdo, ki ga je poznal. Imel je vse polno znanecv v vseh krogih, ki so cenili njegovo trezno in mirno sodbo o premenljivih sodobnih vprašanjih in njegovo nepriznani državnosti. Z njim si prav tako lahko govoril o praktičnih potrebah vsakdanjega življenja kakor o socialnih in gospodarskih vprašanjih.

S posebno hvaležnostjo pa omenjamo ob tej priliki, kaj je ravnatelj Remec storil med vojno za jugoslovansko orientacijo naše inteligence. Kot predsednik Slov. kat. akademskega starištvstva, čigar ustanovitelj je bil, je skliceval v prvih mesecih leta 1915 tajne sestanke v srebrni dvorani Uniona, kjer so razni predavatelji obravnavali vsa politična vprašanja, tičeča se svetovne vojne, in sicer z jugoslovanskega stališča. Teh sestankov so se udeleževali tudi starešine vojakov, ki so bili služajno v Ljubljani, in ko se je bilo treba proti koncu vojne odločiti ali za avstrijsko ali za jugoslovansko smer, ni bilo med starešinami slov. kat. akad. društva skoraj nikogar, ki bi ne bil pravilno orientiran. Bogumil Remec je bil središče, okoli katerega so se zbirali vsi, ki so z dr. Krekom pravilno gledali potek svetovnih dogodkov; bil je med ustanovitelji tednika Jugoslavljan, ki je vneto propagiral idejo majske deklaracije. Med tistimi, ki so najbolj neomajno verovali v zmago antante, je bil ravnatelj Remec. Bil je zaradi tega tudi preganjan. Odstavljen je bil kot ravnatelj Slov. trgovske šole, dasi je bil tudi uradno najodličnejše kvalificiran, in premeščen je bil kot profesor v Novo mesto. Toda ni minulo dosti časa, pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je bil ob razpadu Avstrije izmed najplivnejših, čeprav skritih in malo opa-

ženih organizatorjev svobodne Jugoslavije. Danes tudi lahko povemo, da mu je bilo po odstopu prvega predsednika Narodne vlade Jos. Pogačnika ponudeno mesto predsednika naše deželne vlade, kar je pa direktor Remec v svoji skromnosti in nesebičnosti odklonil. Pač pa je bil baš ob času, ko je v juniju 1920 Nj. visočanstvo regent Aleksander prvokrat uradno obiskal Slovenijo, g. Remec poverjenik za notranje zadeve in je bil za vzorni red, s katerim se je izvršil svečani obisk, od kralja odlikovan z visokim odlikovanjem.

Ko je pred nekaj leti postal g. Remec ravnatelj II. drž. gimnazije v Ljubljani, so bili vsi, ki ga poznajo, vzradoščeni nad tem, da je prišel na voditeljsko mesto mož, ki — sem spada!

Gosp. Remec je pokazal namreč povsod, kjer se je udeleževal, odlične voditeljske sposobnosti. Dasi je kot demokrat in socialno misleč mož občasno s člani učiteljskega zbora prav kolegialno, je užival vendar izreden ugled in upoštevanje, tako da lahko govorimo o idealnem razmerju učiteljskega zbora do ravnatelja.

S temi lastnostmi si bo pridobil ravnatelj B. Remec ugled in spoštovanje povsod, kamor bo prišel, in prav nič ne dvomimo o tem, da bo med Srbi prav častno zastopal Slovence. Morebiti se bo čez nekoliko časa učiteljski zbor v Kruševcu prav tako nerad ločil od g. Remca, kakor ga bo sedaj močno pogrešala II. drž. gimnazija.

Upamo pa, da bomo g. Remca kmalu zopet videli kot ravnatelja v Ljubljani; saj pri gimnazijskih ravnateljih pri nas premestitve niso običajne (v dravski banovini je to od prejšnjega sem edini primer, da je bil premeščen gimnazijski ravnatelj) in je tudi primerno, da mož, ki bo letošnjo jesen dopolnil že 31 službenih let, preživi tudi poslednja leta, ki mu še manjkajo do upokojitve, med svojo družino in v kraju, ki nosi na toliko poljih znake njegovega smotrnega, premišljenega in nesebičnega dela.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 4. aprila

Prijatelji zagrebskih rojakov so gotovo že mislili, da je že ugasnilo naše veselje za kulturno delovanje zagrebskih revežev, ker se nisem javil že precej časa. Res je, da je nastopilo v našem pokretu po novem letu več zaprek, katere smo vse lahko prebrehli. Prva je bila ta, da so našega poštvalnega duhovnika sv. Roka preč. g. dr. Knifca, salezijanca, izmenada predstavili iz Zagreba. Nadomestil ga je takoj nič manj podvzet preč. g. pater Gabriel Cevc, konventualec. Med tem so se začele zakulisne intrige radi sv. Roka, tako da so nekateri neodgovorni elementi ukrepali po družini »Braća hrvatskoga zrnaja«, kar se je seveda takoj vse izjalovilo, a k sv. Roku prihajajo še naprej vsako nedeljo in praznik dvakrat naši ljudje, tam gori molijo, pojo in se veselo...

Dekliško zavetišče prav lepo napreduje, samo premalo prostora ima. Zanimanje zanj je vsestransko, celo kraljica Marija je poklonila zavetišču lep dar.

Včeraj na obletnico sv. Roka je bila cerkvi- ca popolnoma polna. Pater Gabriel je z lepimi

Ivan Zupan 75letnik

Kranj, 4. aprila.

Ko bo v sredo dne 6. aprila g. Ivan Zupan, strojarski in usnarski podjetnik v Savskem predmestju pogledal v knjigo svojega življenja, bo tam zamogel brati, da mu je 75 dolgih let zatnilo v preteklost. To je prav lepa in zavidanja vredna življenjska doba, ki pa iz našega jubilara ni napravila betežnega in trudnega starca, marveč ga je ohranila krepkega, zdravega in smehljajočega moža, kateremu vihar življenja ni uklonil in zdrobil življenjske volje, veselja do dela in podjetnega duha. G. Ivan Zupan se je rodil 6. aprila 1857 v St. Vidu na Dolenskem. Kot izučen strojarski pomočnik je mnogo potoval, kar je bila to včasih obča navada obrtnih pomočnikov. V Kranj se je priselil pred 40 leti in je najprej kupil bivšo Kamčanovo hišo, pozneje se usnjarno v Podbrezju, nazadnje pa podjetje g. Antona Rakovca. Vzdržal levo brega Save od mostu naprej je bila svoje čase zelo razvita usnarska obrt, ki je našla svoj zaključek in višek v moderno urejeni Pollakovji tovarni. Ko pa je stari rod izumiral, mlajši niso več poprijeli za delo svojih prednikov in tako je danes poleg Pollakove tovarne gosp. Zupan edini usnarski podjetnik, ki je vzdržal krizo v usnarski stroki sploh in tudi današnjim težkim gospodarskim neprilikam uspešno kljubuje. Obrat vodi vztrajno sam s pomočjo obeh sinov. Po vsej Goranjski je g. Zupan poznan kot mož poštenjak in soliden trgovec. Je član raznih dobroteljskih društev in podpornik revežev. Imetelj si je pridobil z delom svojih pridnih rok.

Jubilantu g. Ivanu Zupanu, ki je že nad 10 let zvest naročnik in bralec »Slovenca«, kličemo: Bog ga živi na mnoga leta!

Izseljenska konferenca

Ljubljana, 5. aprila.

Prejeli smo sledeče obvestilo: Dne 4. t. m. se je po naročilu g. ministra Iv. Puclja mudil v Ljubljani šef izseljenskega odseka ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, nam znani najboljši skrbitelj za izseljenca g. dr. Fedor Aranicki. Po inspiciranju izseljenskega nadzornika je najprej konferiral z g. banom dr. Marušičem, g. podbanom dr. Pirkmayerjem in je imel na to pri izseljenskem referentu g. Finku daljše posvetovanje s predsednikom Narodnega izseljenskega odbora dr. Bohinjcem in predsednikom družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev g. P. Zakrajškem. Posetil je tudi mestno načelstvo.

Sklenjeno je bilo, da se bo vršila izselješka konferenca dne 16. t. m. dopoldne v Delavski Zbornici, popoldne pa v palači kralj. banske uprave v Ljubljani.

Na konferenco bodo povabljeni zastopniki vseh naših organizacij in osebnosti, ki se zanimajo za naše izseljenca.

Marsikateri, ki pozna izseljenske razmere, bo morda majal z glavo, češ kaj je sedaj potrebna izseljenska konferenca, ko se vendar nihče ne more izseljevati, ko so v vseh državah naše emigracije, ne samo skrajno neugodne ampak so tudi povsod za izseljenca, za naše delavce vrata zaprta, in da konferenca ne more imeti moči izboljšati izseljevanja.

To je res, da izseljenska konferenca obstojecih neugodnih razmer naših izseljencev ne bo mogla odpraviti. Naša dolžnost pa je, da jih

besedami govoril o vzvišenem pomenu in božjem blagoslovu enoletnega bogoslužja za zagrebske Slovence.

Po večernicah je bil pri Kopinču ustanovni občni zbor »Zadružne posojilnice« *za zagrebske rojake kot manifestacija triletnega poštvalnega delovanja zagrebskih Slovencev. Po kratkem historijatu o pripravljanju zadruge in čitjanju odobrenih pravil ter nekaterih formalnostih je g. Marko Težak, kot predsednik ustanovnega občnega zbora, predlagal volitev ravnateljstva in nadzornega odbora. Navzočih je bilo dvajset delničarjev in pojavile so se tri liste. Izvoljeni so bili gospodje druge liste in sicer: v ravnateljstvo: Marko Težak, trgovec, dr. Klemenec, profesor, Černe Josip, žel. uradnik, Strukelj A., mizar, Gorenšek Fr., student muzičke akademije, v nadzorni odbor: Koren J., student in predsednik »Danice«, Mlakar Stefanija, zobotehničarka, Zorko J., krojač.*

Zagrebski Slovenci žele, da se Žadružna posojilnica, ki je vzklija v zgodnji pomladi, v kritičnih socialnih časih, razkošno razcvete, saj ima v svojem vodstvu najspodobnejše in najradikalnejše katolike zagrebskih Slovencev.

kolikor mogoče zaščitimo na podlagi recipročnih pogodb in da skrbimo po možnosti tudi za one nesrečnejše, ki so se vrnili brez sredstev v domovino, da jim pomagamo ob prihodu v našo kraljevino vsaj za nadaljevanje potovanja v svoje pristojne občine. In ker leži Ljubljana v bližini obmejnih postaj Jesenice in Rakeka, je več ko potrebno, da deluje v Ljubljani institucija, ki bo imela na razpolago za prvo preskoro dospelih izseljenskih repatriirancev in removirancev tudi potrebno sredstva.

Verjetno je, da se bo konference udeležil tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Afera Vzaemne pomoči izročena sodišču

Ljubljana, 5. aprila.

V soboto je drž. tožilstvo prejelo od policijske uprave kratko ovadbo z daljšim revizijskim poročilom o poslovanju in stanju registrirane blagajne »Vzajemna pomoč«, ki je bila pred dobrimi tremi leti ustanovljena v Ljubljani. Ta blagajna je po svojih agentih razpela svoj delokrog po vsej Sloveniji in pozneje celo še v druge pokrajine. Nekateri agenti so kar na debelo izvajali posmrtniško zavarovanje starih ljudi obojega spola. »Vzajemna pomoč« *je etablirala svoje urade na Borštnikovem trgu. Zaposlenih je bilo več uradnikov in uradnic. Ravnatelj blagajne je bil Rudolf Sinkovec, ki je celo pri novembrskih skupščinskih volitvah kandidiral v ljubljanski okolici.*

Banska uprava je 5. februarja odredila uradno revizijo »Vzajemne pomoči«. Revizijo je vodil ban. svet. dr. Mencinger, ki je pritegnil k temu poslu še dva stidokovnjaka v zavarovalni tehniki. Pozneje je bil ravnatelj Rudolf Sinkovec aretiran in odveden v policijske zapore. Vse revizijsko poslovanje je trajalo do zadnjega časa. Naposled pa se je banska uprava odločila, da na podlagi zbranega materiala poda kazensko ovadbo po policiji, ki je za to pristojna oblast.

Zaradi goljufije po § 334 kaz. zak. so bili ovadeni državnemu tožilstvu ravnatelj Rudolf Sinkovec in še dva druga vodilna uradnika. Ravnatelj Sinkovec so sedaj prepeljali iz policijskih zaporov v sodne. Preiskava je izročena preiskovalnemu sodniku dr. Kresniku. Gre za vsoto okoli 450.000 Din. Revizija sama navaja, da je »Vzajemna pomoč« *izkazala inkaso 8 milijonov Din, dočim razpolaga z nepremičnim in premičnim premoženjem za nekaj milijonov. Koliko časa bo preiskava trajala, ni mogoče točno omeniti, gotovo pa je, da se bo zelo zavlekla, kajti zaslišati bo treba mnogo oškodovancev, ki že sedaj s skrbjo izprašujejo, kako bo cela zadeva likvidirana in so vsi pač hudo zainteresirani. Po nekaterih krajih so ljudje zavarovali stare ljudi kar vprek za visoke vsote in znani so slučajci, da so bile starke zavarovane po 50- in celo 80-krat.*

Požigalci na delu

Dva velika požara v Lokah in Kočnah pri Gornji Poljskavi. — Letos že 16 požarov.

Gornja Poljskava, dne 3. aprila 1932.

Ljudstvo je popolnoma zbegano, ker se požari, od zločinskih rok povzročeni, zmnožijo in vsaki peti dan gori. Dne 29. marca je pogorelo stanovanjsko poslopje vulgo Erjavc v Lokah, in na belo nedeljo ob ¼8 zvečer pa velikansko gospodarsko poslopje Spodnjega Grombežana (Franc

Sklenina je občutljiva... VIM jo varuje!

Z Vašimi lepimi posklenjenimi lonci morate previdno ravhati. Malo Vima na vlažni krpi odstrani hitro in temeljito vso nesnago in daje sklenini krasen sijaj. Vim je dovršeni, čistilni prašek, kateri nesnage ne ostrga, temveč jo razkroji in je dober tako za vsa težja kakor tudi za lažja čiščenja v hiši in kuhinji.

VIM čisti vse

Grozen roparski umor v Dražgošah

Mater in hčer je ropar umoril, oropal in hišo zažgal

Dražgoše, 3. aprila

Naša sicer nad vse mirna in tiha župnija živi danes pod strašnim vtisom roparskega umora, katerega žrtvi sta postali dve ženski, mati in hči. Zločin, kakršnega naš kraj še ni doživel, se je izvršil na belo nedeljo v zgodnjih jutranjih urah, tako da je postala ta sicer tako lepa bela nedelja za Dražgoše rdeča in krvava nedelja. Pozorišče nezasišane zločinskega dejanja je hiša šte. 72, po domače »pri Gričarju«.

Ta čedna mala hišica stoji bolj na samem ob strmeh potu, ki pelje iz Dražgoš proti hišam v Jelenščak. Bila je last dveh skromnih oseb, matere 68 letne vdove Marije Lotrič in njene hčerce Genovefe, stare 32 let. V hiši sta imeli malo trgovino, ki jima je nudila vsakdanji kruh. Ker sta živeli sami in bili obe bolj slabotni, sta že od nekdaj nosili v duši strah in bojazen pred morebitnim vlomom ali napadom. Znani sta bili tudi po tem, ker sta pekli prav posebno okusen in lepo, naravnost umetniško okrašen dražgoški »mali kruheke«. Obe, mati in hči, sta bili pri ljudeh v časih in priljubljeni. Zato je vsem kar kri zledenela po žilah, ko se je raznesla grozna novica, da so našli možje, ki so šli ob 7. zjutraj iz cerkve, obe, mater in hčer, mrtvi v hiši.

Nič hudega sluteč so se Jelenščani vračali od sv. maše. Ko so prišli bliže hiše, je vzbudil njih pozornost gost dim, ki se je grozljivo dvigal iz dimnika in razširjal zopern smrad po okolici. Ta smrad so bili nekateri že zaduhali pred službo božjo, pa so mislili, da so kje ženske vrgle na ogenj kake cunjice. Sedaj so seveda takoj slutili, da mora v Gričarjevi hiši biti ogenj. Mati in hči sta šli v cerkev — tako so domnevali — in med tem se je kaj vžgalo. Zato je bilo prvo, udreti v hišo in ogenj pogasiti. Kako pa so se začudili, ko so našli vežna vrata nezaklenjena, vežo pa polno gostega dušljivega dima, da ni bilo mogoče niti vstopiti niti razločiti predmete v veži. Ko se je pa dim razkldil, se je nudil navzočim strašen prizor. V veži za vratji je ležala mrtva hči Genovefa, v sobi, ki je služila kot stanovanje in prodajalno, pa ravno tako na tleh v luži krvi uboga mati, mrtva z razbito glavo. Obe mrtvi, obe umorjeni. V žumnati pa so gorele postelje. V nekem kotu pa je ležal domači psiček, tudi brez življenja.

Nesrečenč, ki se je polakomnil skromnega premoženja ubogih revic, je prišel na dosedaj še nepojasnjen način v hišo, pobil z železnim orodjem obe ženski, vzel, kar mu je bilo najbolj priročno, potem pa zažgal postelje, v nadi, da se bo ogenj razširil in hišo in nesrečni žrtvi do jutra vpepil. To se pa ni zgodilo, ker ni imel ognja dovolj zraka.

Podrobna pojasnila o tem strašnem dogodku ki grebe v naše duše, da trepetamo, bo prinesla upamo, preiskava v to poklicano oblast.

Roka se nam trese in pero se nam ustavlja. Ljudje božji, kam gremo, kam nadramo? Ali se nam bodo sedaj ob tleh dveh krvavih razmesarjenih truplih odprle oče, da bomo spoznali, kam drvi človeštvo brez Boga in brez strahu božjega?!

V to poklicano oblast pa prosimo, da nas zaščiti. Po naših bregovih in hribih prihajajo dan za dnem številnejši, o katerih ne vemo, kdo in kaj so.

Železniki, 5. aprila.

V zadnjem času so se različni brezposelni delavci, lahko bi rekli iz najrazličnejših krajev vse države, v posebno veliki meri vrgli na našo kmečko okolico in tako rekoč poplavili Selško in Poljansko dolino. Najhuje je, da ti niso zadovoljni z malim darom, ampak hočejo podpore v denarju, pravtako v mesu in celo žganje zahtevajo nekateri. V nekem župnišču v Poljanski dolini sta se ogle-

sila dva Srba in kot kvalificirana delavca zahtevala celo po 10 Din podpore, češ da manj ni vredno kvalificiranega delavca. Na pripombo tamkajšnjega župnika, da bosta tudi drugod kaj dobila, sta odgovorila, da obiskujeta samo župnišča.

Pod vtisom teh in takih popotnikov so v zadnjem času živeli vsi kmetje širom obeh dolin. Nekateri so se pa tudi celo bali, da se ti ljudje tudi maščujejo. V tem strahu sta dalj časa že živeli tudi 68 letna mati Marija Lotričeva in njena hči 32 letna Genovefa, ki sta se v Dražgošah nad Železniki preživljali v svoji hišici na Griču od male trgovine. Stalno sta se ob Ave Mariji zaklepali in nista pustili nikogar več v hišo.

Prav tako sta tudi zaklenili hišo v soboto zvečer in odšli kmalu spat. Naenkrat nekdo ponoči potrkna na hišna vrata. Ker je bilo slišati znan glas, je hči odšla v sracji odpirati vrata. Toda komaj jih odpre, jo nekdo silovito udari s krampom po glavi, da je takoj padla. Neznanec je vdrl nato v hišo in prav tako ubil mater z udarcem za vrat. To vse se je dalo ugotoviti le na podlagi najdenih znakov.

V katerem času se je zločin zgodil, se ne da točno ugotoviti. Sosed Primož Habjan, ki stanuje kakih 100 korakov od Lotričeve hiše, je slišal proti jutru neki glas: »Odpri, Pavla je tu!« *Nato je čul, kakor pripoveduje, dva ženska kriki, nakar je vse utihnilo. Prepričan je bil, da je prišla k Lotričevi nekda sorodnica, katere je vsled strahu pred potepuhi že večkrat spala tam. Trupli žrtev sta bili pa zjutraj še topli, kar je znamenje, da se je zločin moral zgoditi v poznih jutranjih urah.*

Po umoru obeh žensk je zločinec potipal za denarjem, nato pa hoteč zabrisati sled za seboj, zažgal posteljo, nakar je odšel.

Sledi za morilec ni bilo tukaj nobene in tudi ne posebnih znakov. Orožništvo je stopilo takoj v akcijo in nad vse poštvalno išče zločinca. Ljudje v celi dolini so vsled tega zločina v silnih skrbih in komaj čakajo, da se orožništvu posreči dobiti zločinca v roke.

Pomlad v Suhi Krajini

Nedolžen pogled za divjim zajcem

Žužemberk, 2. aprila

Dolgotrajna zima bo zapustila mnoge ne ljube posledice, ki bodo hudo zadele ubogeja Kranjčana. Zita so marsikje popolnoma pognila vsled dolgotrajnega snega. Treba bo posejati s pomladno setvijo, kdor ima za to seme in kjer je živina kljub pičli krmi še toliko pri moči, da bo vlekla brazdo.

Vinogradniki tožijo, da so očesca pri trti črna, tornej posebla. Sadjarji zopet tožijo, da jim je dolgotrajni zajec ogledal vse mlado drevje. Pa kaj bi ne, ko uživa toliko zaščito.

V vasi S. je zajec posebno rad glodal drevje. V največjem snegu je imel pod grmom blizu vasi kar dom, ki je bil zadela s snegom. Na zajtrk in večerjo je hodil v sadovnjak glodal mehko lubje mladega sadja. Bistvo oko mladega fanta je opazilo zločinskega dolgouha. Fant ga je podil nekaj časa po visokem snegu domov v gozd, seve, da brez puške in orožja. Pa je nekdo ubogega fanta naznanil, češ da je zajca poželjivo pogledal, kar je po mislih ovačitelja tudi prepovedano. Najbrže bo fant dobil kazen pol ure sedeti v senci in gledati zajca od daleč, kakor višnjegorski kozel, ki je za kazen moral poželjivo gledati zelje čez planke.

Šenčur pri Kranju

Visečani svojo lepo in znamenito podružnico marljivo pripravljajo za župno cerkev. To pomlad so dali napraviti na koru lepo izrezljano ograjo. Pravkar postavljajo lično obhajilno mizo. Ob prvih petkih bo že sedaj prav prišla. Ta dan po trudu in gorečnosti g. škofijskega ravnatelja Jožefa Jagodica nad sto vernikov prejema ondi sveto obhajilo. Tudi električna razsvetljava ni več daleč. Z boljšimi časi pride še harmonij na kor. Potem bo treba samo še dobrotnika, ki bi volil posestvo za župnišče — in Visoko bo pripravljeno za novo faro!

(Koren) z vsem gospodarskim inventarjem in še 8 svinj. Škoda znaša več 100.000 Din.

Orožniki store svojo dolžnost, toda premalo jih je. Ako ne seže po teh zločinskih močnah roka, bodo kmalu tukaj same razvaline, ker je od novega leta že 16 požarov.

Dnevna kronika

Naša vojska in narod

Predavanje g. divizijskega generala Ilića

Ljubljana, 5. aprila.

Nocoj je v kazinski dvorani predaval divizijski poveljnik, general Bogoljub Ilić. K predavanju se je zbralo odlično število častnikov, tako aktivnih kakor tudi rezervnih, ki so malodane napolnili veliko dvorano. Predavatelj je v imenu pododboru Združenja rezervnih častnikov pozdravil predsednika, župana dr. Dinko Puc.

General Ilić, ki se je nocoj prav za prav predstavil prvič naši širši javnosti kot predavatelj, je

Koledar

Sreda, 6. aprila: Sikst L. papež; Krescencija, devica. Mlaj ob 2.21. Herschel napoveduje hladno in viharo vreme.

Novi grobovi

† V Karmeličanskem samostanu na Seli pri Ljubljani je včeraj, 5. aprila umrla č. sestra Terezija Izabela (Jozefina Gasser). Pokojnica je bila rojena 31. avgusta 1852 v Gradcu. Več let je vodila gospodinjstvo pri kardinalu Missiji v Ljubljani in v Gorici. Po smrti prevzete nadpustirja se ji je uresničila želja mladih dni: vstopila je v karmelski samostan na Selo. Kot vzorna zakristanka je skoraj do 80. leta vršila svojo službo. Po težki bolezni, kateri se je pridružila pljučnica, je včeraj koj po prejemju zakramentov za umirajočce, mirno v Gospodu zasopala. Maša zadušnica bo v četrtek, 7. aprila ob 8. Nato pogreb. R. I. p.

Osebnosti

Českoslovaški konzul v Ljubljani, g. ing. Jožef Ševčík, se je vrnil z dopusta in zopet prevzel posle.

Izpit so napravili za čin akt. peh. kap. II. razr. poročniki Franjo-Branimir Bauer, Alojzij Pelizon, Ljubomir Vojtech in Rajko Vertovšek; za čin akt. topniškega kap. II. razr. poročniki Ivan Hlirce, Bogomir Pukmajster, Andrej Pirc, Josip Lang, Zvonimir Bohle, Luka Pezelj, Ivan Brajdič, Srečko Rop, Stefan Regel in Franc Mladič; za čin akt. konj. kap. II. razr. poročnik Vladimir Rogoz; za čin akt. sanitetnega kap. II. razr. poročniki dr. Evgen Šerbak, dr. Franjo Šverer in dr. Lav Polivec; za čin akt. veterinarskega kap. II. razr. poročnik dr. Ivo Ogorelec; za čin akt. nižjega voj. uradnika II. razr. inženjersko-tehnične stroke nižji voj. uradnik III. razr. Viktor Drusani; za čin akt. nižjega voj. tehnične stroke nižji voj. tehnični uradnik III. razr. Dragutin Hlirš in za čin akt. in rez. strokovnega kap. II. razr. strokovna poročnika Franc Oven in Josip Degorčija.

Ostale vesti

Prošnje za odpis dolžnih davkov. Davčni oddelek finančnega ministrstva je objavil davčni razglas o vlaganju prošnje za odpis dolžnih davkov, ki zapadejo 26. junija 1932. Ta razglas se glasi: Davčni obvezniki, ki dolgujejo davek iz prejšnjih let, pred letom 1929, lahko zaprosijo po čl. 14 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in v tem členu predvideni vrstini za odpis teh davkov. Prošnja naj obsega te-le podatke: Kraj, kjer je prosilec dolžan davka, imovinsko stanje z navedbo nepremičnin, vrednosti premoženja, prošnjevo poklic, s čim se preživlja in kraj prebivanja. Prošnji je treba priložiti: 1. zemljeknjižni izpisek, 2. potrdilo o lastništvu stanju, ki ga izda na uradnem obrazcu občina prosičevega stanovanja in občina, v kateri je prosilec zaposlen, 3. druga pisnena dokazila o lastniškem stanju. Zadolžitvene izjave se bodo vpoštevale le, če je naznačen znesek dolga in ime upnika. Če je davčni obvezanec zadolžen pri več davčnih upravah, mora pri vsaki vložiti prošnjo.

Pravilnik za pomožno osebje v zdravstveni in socialni službi. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je predpisal pravilnik o delu pomožnega osebja v socialni in zdravstveni službi. Po tem pravilniku se štejejo med pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi: sestre-strežnice, babice, zdravstveni pomočniki (laboranti, desinfektorji, nadzorniki nad živeži itd.), bolničarji in bolničarke. V javno ali privatno službo se sme to osebje vzeti samo tedaj, če ima kvalifikacijo, predpisano z zakonom o strokovnih šolah za pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi. V privatni službi zunaj zavoda ali ustanove se smejo samostojno zaposeliti samo sestre-strežnice in babice, drugo osebje pa sme svojo službo opravljati samo v javnih in zasebnih ustanovah, ustanovljenih po zakonskih predpisih in pod vodstvom strokovnjakov, ali pa pri ordinaciji v ambulancah in laboratorijih zasebnih zdravnikov ali strokovnjakov kot pomožno osebje. Uprave šol poslej konec vsakega šolskega leta seznam absolviranih kandidatov za pomožno osebje kr. banskim upravam, ministrstvu za soc. politiko in nar. zdravje ali pa upravi mesta Belgrada, da jih zapišejo v register. Vse pomožno osebje mora po absolvirani šoli prijaviti svoje kvalifikacije pristojnemu banu, na čigar področju žive, odnosno

poslušalce ugodno presenetil. Njegova izvajanja, ki jih je govoril v zelo lepem slogu, so podrobno izbrala temo: »Patriotizem in pomen morale naroda za splošne državne interese in »Pomen in vloga vojske in vojašnice pri vzgoji in prosveti naroda«.

Predavatelj se je podrobno bavil s problemom vojske in problemom vojske do naroda. Očrtal je vojsko kot jamstvo za red in mir v državi, za notranjo varnost, pa tudi za zunanjo varnost. Dobra armada nikakor ni vzrok za vojno, nasprotno je dobra armada mnogo prej jamstvo za miren napredek države. Vsak zdrav narod stremi k lastnim obstojem in noben narod ne pusti, da bi ga drugi uničili. Tudi naš narod je zdrav. In ker si prav tako želi, da procvita in prosperira, zato mora imeti kot jamstvo za to dobro armado. Ne kakšni drugi interesi, temveč bistveni interesi narodnega obstoja, so za našo vojsko merodajni.

Predavatelj je na konkretnih primerih iz zgodovine omenjal slučaje, kako je marsikateri državi in narodu rešila obstoj ravno armada. Predavatelj je še zelo toplo govoril o pomenu patriotizma in priporočal vsakomur, naj čim bolj širi med narodom ljubezen do kralja in domovine, ki je pogoj za obstoj naroda in države, prav tako tudi pogoj za izvršnost naše vojske.

Poslušalec so gospoda generala za predavanje, ki je tako po svoji strokovnjaški stvarnosti kakor po toploti čustvovanja napravilo globok vtis, nagradilo s močnim in iskrenim aplavzom. V imenu pododboru se je g. generalu zahvalil g. župan dr. Puc, g. general pa je ponovno poudaril pomen globokega domovinskega čustva za narod in vojsko. Mnogoštevilni udeleženci so se razšli z zavestjo, da je večer izvrstno uspel in imel velik uspeh ter se bolj priljubil vojsko, najtrdnješo garancijo naše slege in moči, v vseh sreh.

upravi mesta Belgrada. Na podlagi tega bo ban odn. uprava mesta Belgrada izdala dovoljenje za vršitev strokovnega dela. Na podlagi tega dovoljenja, ki velja za vso kraljevino, sme kandidat prositi za službo v javnih ali privatnih ustanovah. Pomožno zdravstveno osebje ne sme nikakih zdravil priporočati in tudi ne dajati, razen tedaj, da je to zdravnik priporočil. Osebe je mora kar najvestneje paziti na telesno snago. Obлека mora biti tista, ki je predpisana. Sestre strežnice morajo biti v predpisani uniformi. Občinske oblasti imajo pravico posluževati se sester-strežnic in babic za nego občinskih sirot, če imajo za to denarna sredstva. Za vsa dela so občine dolžne plačati osebje po predpisani taksii.

Avtomobilska nesreča. Preteklo nedeljo popoldne je neki avtoprevoznik obiskal s svojo soprogo njene starše pri Devici Mar. v Polju. Ker je bilo tam to nedeljo tudi cerkveno »žegnjanje«, se je nabralo precej tujcev. V gostilni soproginih staršev je bila tudi vesela družba mladih ljudi, ki je želela iti še na izlet v Beričevo in druge obsevske vase, ter je zato najela avtoprevoznika, da jih popelje tja. Nezgoda pa se je pripetila že kmalu po odhodu. Iz gruč otrok, ki so se igrali ob cesti proti St. Jakobu, je nekdo zalulil kamen in ubil kipo pri avtomobilu. Do klanca pred vasio Beričevo je šlo nato vse po sreči. Na ovinku pa prišlo izletniki klicati soferju eni na desno, drugi levo, kar je soferja, ki je sicer popolnoma zanesljiv in v svojem pokliu popolnoma izurjen, zmedlo, da je izgubil oblast nad volanom in avto je z vso močjo priletel v ob cesti stoječe drevo, kjer je razbit obital ter so ga šele drugi dan odpeljali v popravilo. Pri nezgodi je dobil sofer hude notranje poškodbe ter so ga spravili v bližnjo hišo, nato pa z vozom domov. Sreča v nesreči je, da se drugim izletnikom razen prestanega strahu ni ničesar zgodilo.

Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tiščenju in prsih pospeši naravna »Franz-Josef« grelnica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje. Profesorji za boleznih prebavil izjavljajo, da se izborni obnese »Franz-Josef«, voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samotorove kanala debelega črevesa. »Franz-Josef« grelnica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

Samoumor neznane. V Smarjah pri Jelšah so našli na drevusu viševce trupa neznanega moškega, katerega ni mogel nihče spoznati ter očitno ni iz tega kraja. Našli niso tudi nobenih dokumentov, iz zunanosti pa bi se dalo sklepati, da je boljšeje stanu. Star mora biti samomorilec 35–40 let, visok je 174 cm, ima sivve oči, kostanjeve lase, slabo zobovje, oblečen pa je bil v črno-sivkast plašč, temne hlače ter pokrit z sportno čepico. Morda ga bodo po tem opisu spoznali v kraju, od koder je prišel k nam izvršiti svoje žalostno obupno dejanje. Morda je kak brezposeln ali uradnik ali trgovec, ki si ni mogel poiskati drugega izhoda iz svojih težav.

Razstava litjskega Fotokluba. V dnevih med 5. in 8. majem bo priredil litjski Fotoklub javno razstavo slik svojih članov, obenem pa bo ta razstava tudi važna s tujsko-prometnega stališča. Sodeloval bo tudi ljubljanski Fotoklub, povabljeni pa so k tej prvi tujsko-prometni razstavi Zasavja fotomateriji iz sosednjih krajev: Zagorja, Trbovelj itd. Interesenti naj se prijavijo zaradi podrobnosti informacij na klubovega predsednika, litjskega učitelja g. Zupančiča. Sestanek vseh članov Foto-kluba Litija pa se bo vršil v četrtek, 7. t. m. ob 20 v litjski osnovni šoli. Vsakdo naj prinese s seboj kopije oz. negativne, ki pridejo v poštev za razstavo. Sestanek je obvezen!

Dve žrtvi nedeljskih pretepoz. V včerajšnji številki smo pod tem naslovom poročali, da je delavca Silvestra Humarja v Lasanovi gostilni v Mostah nekdo udaril s steklenico po glavi. Kakor smo zvedeli, se to ni zgodilo pri g. Lasanovi (gostilni Šibenik v Pokopalski ulici 14), ampak v neki drugi gostilni, v Lasanovi gostilni ni bilo nobene pretepoz.

Velike povodnji pri Karlovcu, v Bosni in Sremu, iz Karlovca poročajo, da so vse vasi ob Kolpi in Korani zaradi povodnji odrezane od mesta. Najhuje je prizadeta vas Vodotasi, 3 km od Karlovca. Tam je voda vršla tudi v hiše. Vaski prebivalci so v stalni nevarnosti. V vasi Dolnje Mekuše je voda odnesla otroka, ki je utonil.

Povodenj v vrbaski banovini je vedno večja. Sava je pri Brodu narasla za 315 cm. Tudi vse bosanske reke se vedno naraščajo, ker vsled toplega vremena hitro kopni sneg, ki ga je po hribih še vedno 70 cm na debelo. — V Sremu so morali več vasi izprazniti. Mnogo hiš se je že porušilo. Pri Sremski Mitrovici je Sava 7.21 m nad normalo. V Slavoniji je pod vodo 100.000 jutrov zemlje.

Ko gre Tvoj otrok v šolo ali na izprehod, s čim ga boš bolj razveselila, kakor ako mu denes v žep zavojček »Savilce« sadja v čokoladi. Ta jed ga nasiči, redi in krepi Vrečice sortirane Din 5.—.

Pogreša se Alojzij Meh iz Šmartna že od 1. t. m. Vzela ga je noč, oziroma najbrž voda. V noči na 1. aprila je šel domov, toda domov ni prišel. Drugi dan so našli klobuk ob vodi, ki teče skozi Šmartno in je te dni zelo narasla. O njem do zdaj še ni nobenega sledu, daši ga vsak dan iščejo.

Poceni meso. V Dugi Resi so pretekli ponedeljek doživeli veliko senzacijo. Neki mesar je objavil, da je znižal cene mesa, takoj nato so znižali cene vsi mesarji. Kilogram govedine stane sedaj 6 Din, teletina je po 8 Din, prašičevo meso po 10 Din, slanina po 10 Din, sulo 10 Din, svinjska mast 14 Din, šunka 14 Din, suho prašičje meso 12 Din.

Arh. I. Mesar — Arh. I. Spinčič: Stanovanje. — Ljubljana 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena v platno vezana Din 100. — Udobno stanovanje človeku mnogo pomaga k zadovoljstvu in sreči. Naša hiša in naše stanovanje ni lepo samo tedaj, kadar mu je lepota prvi in glavni pomen, marveč je še mnogo lepše, kadar nam je udobno, domače, praktično. V stanovanju se zrcali naš značaj, naša osebnost, v stanovanju se kažejo naše napake in naše prednosti, tu nam ni mogoče prikriti ne svojih napak, ne svojih vrlin. Knjiga bo nedvomno mnogo koristila ne samo tistim, ki si namerjajo postaviti lasten dom, ampak tudi tistim, ki že stanujejo v lastnem domu ali celo v tujih ljudeh.

Krstna predstava nove slovenske komedije

Ljudski oder katoliškega prosvetnega društva v Grobljah pri Domžalah je na belo nedeljo prvič vpriporil kmetiško komedijo v treh dejanjih z naslovom »Voda«, katero je napisal Joško Vombegar. Krstna predstava njegove komedije je imela uspeh in nedvomno je, da pomeni »Voda« obogatitev slovenske ljudske igre. Z njo se bodo mogli okoristiti zlasti naši podeželski in diletantski odri, a tudi Narodno gledališče v Ljubljani jo bo lahko sprejelo med svoj spored.

Snov za pričujočo komedijo je vzel avtor iz sodobnega kmetijskega življenja, ki ga je prav dobro zadel tako psihološko kakor jezikovno. A razen komike same na sebi je avtor položil v komedijo tudi vzgojno idejo, s katero se bori zoper kmetiški konservatizem. Suhodolski kmetje grade vodovod, že davno so si ga želeli, a ga pač ne bi nikoli dogradili, če jim ne bi bil prišel na pomoč Amerikane, slikar, ki je bil rojen v Suhodolu, a ne toliko z denarjem, kot z duhovito potegavščino: kmetje mu nanosijo denarja za spomenik »američkemu dobrotniku«, on pa jim vsvari vodovod. Razen tega vsebinskega središča prepleta mrežo dogodkov v igri pa še tudi postranske, zlasti ljubezenske zgodbe. Tu in tam, zlasti v tretjem dejanju, bo sicer treba delo nekoliko črtati in izpremeniti in potem bo gotovo doseglo še večji uspeh na odru.

A tudi prva vpriporitev je bila prav zadovoljiva. Režiserji in igralcem moramo le častitati. V prvi vrsti gre zasluga za uspeh seveda sposobnemu režiserju (Franci Lazar), ki je spretno uredil sceno in igro. Dasi je oder majhen, je bil prostor zelo smoteno razdeljen, zlasti pa moramo pohvalno omeniti kompozicijo skupinskih prizorov, kar je zlasti prišlo do veljave v 2. dejanju. Le na enotnost izgovorjave bi bil moral bolj paziti. Med igralci moram na prvem mestu omeniti Primožka (Iv. Grmek), ki je pokazal, dasi je bil prvič na odru, odlični igravski talent, ki bi imel uspeh tudi v Ljubljani. Žal, da je proti koncu začel koketirati z občinstvom. Nad vse uspel ženski lik je podala Hribarica (M. Borstnar), pohvalno pa je treba omeniti tudi Katrico (P. Povše), Anko (A. Zor) in Franco (A. Jeretina). Zlasti ženski prepri so odigrale, da go bolje niso mogle. Dobro se je vižvel v svojo težko vlogo tudi slikar (C. Skofic), dalje Jakopič (Fr. Kokalj), ki je podal posrečen tip občinskega tajnika in je s svojim pretiravanjem občinstvo zelo zabaval. Tudi župan (Fr. Grbec), Tinče (N. Velkavrh), Tujec (V. Vojška), Azmanov Martin (J. Skofic) in Kne (P. Pirnat) so bili zelo dobri. Vseh oseb je nastopilo preveč, da bi mogli imenovati vsakega posebej, vendarle so tudi ostali, med katerimi je bilo nekaj zelo posrečenih tipov, pripomogli igri do uspeha. France Vodnik.

Žel. staroupokojenci in najemnine

Veliko se je že po časopisih pisalo, v kakšnih razmerah živijo železniški staroupokojenci in železniški invalidi, katerim še do danes niso prevedene njihove kronske neugodne rente.

Ko se je hišnim posestnikom dovolilo, da smejo razpolagati s svojimi stanovanji, so se ta podražila na nečuvno višino. To je poleg stotin drugih revežev najbolj prizadelo največje reveže — kronske upokojence in invalide, ker njihove pokojnine niso temu primerno preurejene. Marsikdo od teh je bil vržen na cesto, mnogi so morali iskati prostora v barakah, drugi zopet prositi svojo občino, da jih sprejme v ubožno hišo. Ali so si ti nesrečneži, kateri so žrtvovali vse svoje moči v blagor slovnosti, to zaslužili, da na svoja stara visoka leta nimajo niti toliko, da bi imeli primerno stanovanje, eno sobo s kuhinjo?

Moramo priznati, da so častne izjeme med hišnimi posestniki, kateri so sprevredili ubožstvo teh siromakov in jih niso tirali v obup. Kakor pa so sedaj sklenili hišni posestniki na svojem občnem zboru in v resoluciji, katero so predložili gospodu banu, moramo reči, da s tem znižanjem ne bo odpomagano nobenemu srednjemu sloju, kaj še nam, ki nismo po svoji krivdi zašli v tako bledo. Apeli-ramo na gospoda bana, da obrne svojo pozornost na predraga stanovanja. Apeli-ramo pa tudi na hišne posestnike, da pogledajo okoli sebe in bodo videli, v kakšni revščini se nahajajo gori imenovani, kateri niso tako srečni, da bi imeli svojo streho.

Potrebno je več socialnega sočutja in ljubezni do bližnjega!

Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Srčnemu oslabljenju in kratkemu dihanju

je čisto vroči mast, katere je obkolila trave in njegovo mišice. Ta mast je vroča, da sredi ni dna dušnost vršiti svoje lastnosti. Po redni uporabi

»Planinka« zdravilnega čaja

postane kri lahko tekoča, srce se razbremeniti in ojači, kar povzroča zopet normalno dihanje.

Zahtevajte v lekarnah samo pravi

»Planinka« zdravilni čaj.

ki se ne prodaja odroč, temveč samo v plumbiranih paketi po Din 29.— z napisom proizvajalec:

Lekarna Mr. L. Bahovec

Ljubljana

Maribor

Slabi izgledi za letošnjo gradbeno sezono

Maribor, 5. marca.

Gradbena sezona, ki je bila druga leta v tem času že v polnem razmahu, ne kaže letošnje nobenih znakov, da bi oživila. Privatna gradbena akcija bo letos skoro čisto počivala, najavljena ni doslej niti ena stavba večjega stila, ampak samo manjše stanovanjske stavbe na periferiji in v vilski koloniji. Kreditne prilike so čisto zavrlje gradbeno podjetnost. — Večje gradbe ima letos edino mestna občina v načrtu in to so kanalizacijska dela, tlakovanje cest, zidanje poštnih carinarnice in stanovanjskih poslopjaj za carinike ter zgradba delavkega azila. Je pa še veliko vprašanje, kedar se bo s temi deli lahko pričelo. Za tlakovanje cest, kanaliziranje in zgradbo carinskih poslopjaj so sicer vsa pripravljajna dela, kakor načrti, licitacije itd. že izvršena in od tega načrti tudi že odobreni od pristojnih ministrstev, manjka še samo ena stvar — denar in tega bo pač težko dobiti v proračunskih svotah, dasi je vse že formalno odobreno in rečeno. — Zgradba delavkega azila je tudi še vprašanje bodočnosti ter najbrže za letošnje ne bo nič z zidanjem. Doslej je samo tu dovoljenje, da sme občina najeti pol-drugi milijon brezobrestnega posojila, manjka pa seveda zopet denar; radi tega se doslej niso niti načrti razpisali, ampak določil so se samo stavbni prostor. Poslopje bo prislonjeno na sedanjo stavbo električnega podjetja v Franciškanški ulici ter seveda ne bo mogla biti zgradba večjega stila radi prepihih sredstev. — To mrtvilo v gradbeni podjetnosti bo letos porazno vplivalo na vprašanje brezposelnosti.

Prvi državni pravdnik dr. Ivan Jančič se je že dni povrnil iz Belgrada, kjer je bil poverjen s častno in važno nalogo, da je organiziral državno pravdnitva pri okrož. sodiščih v območju belgrajskega višjega državnega pravdnitva. G. dr. Jančič je svojo misijo dovršil ter je zopet prevzel vodstvo državnega pravdnitva mariborskega okrožnega sodišča.

Drava izroča svoje žrtve. Od Sv. Marka niže Ptuj s poročajo, da je naplavila Drava truplo neke ženske, v kateri so spoznali pogrešan ločeno soprogo mariborskega trgovca Karolina Hl. V noči na 24. februarja je šla v prostovoljno smrt. Skočila je v reko z dravske brvi ter jo je voda nosila dolgo na površje. Njene obupne klice na pomoč so slišali pasanti Glavnega mosta ter se je podalo rešilno moštvo za njo v čolnu, toda radi teme je niso mogli odkriti ter je utonila. Truplo pokojne bodo prepeljali v Maribor.

Nepojasnjen samonar na policijskem zaporu. Stvar s samomoricem, ki je končal v policijskem zaporu ter se baje piše Anton Gracar, postaja vedno bolj zagonetna. Raztelesenje je dogladno, da je izvršil samonar z octovo kislino, katero je očitno imel že v ta namen pripravljeno pri sebi, ker si je v zaporu ne bi mogel preskrbeti. Kakor smo že v nedeljo poročali, je bil Gracar aretiran po noči v bližini kolodvora, ker se je sumljivo vedel. Izkazalo se je, da je pijan ter je bil oddan v zapor. Do popoldneva, ko so nastopili znaki zastrupljenja, je spal v celici ter je na ta način izključeno zastrupljenje z alkoholom, kakor se je v začetku mislilo. Dokumentov niso dobili pri njem nikakih, pač pa vozi listek za Hrstnik in večjo vsoto denarja. Izjavil je, da je gradbeni delavec ter si je prislužil denar pri zgradbi železniškega mosta na Zidanem mostu. Ko pa je policija vprašala orožnike na Zidanem mostu glede podatkov, je prispelo nazaj poročilo, da ne poznajo tam nobenega Gracerja, pa tudi v okolici ne živi nihče tega imena. Nadalje je imel pokojni skrbno negovane nohte in roke, kar bi izključevalo njegovo trditve, da je gradbeni delavec. Skrajno sumljivo je tudi dejstvo, da je imel pri sebi pripravljen strup, katerega je izpil, ko je padel v roke policiji. Oblasti sedaj polzvedujejo na vse strani, da bi se osvetlila ta zagonetka.

Kranj

Pfeiferjeva vila prodana. V dobi živahne stavne sezone v Kranju je jeseni 1930 na lepem prostoru sev. od Kokrske ceste zgradil prav lepo, komfortno, enonadstropno vilo v renesančnem slogu g. Pfeifer, ki je do lanskega leta imel v poslopju tiskarne »Savac« trgovino z železnino. V petek, dne 1. aprila je bila vila prodana na javni dražbi za Din 218.000. Kupil jo je g. Žilič, trgovec z železnino v Ljubljani.

Staro obzidje Kranja se podira. Kranj je v dobi srednjega veka predstavljal težko dostopno in osvojljivo trdnjavo kot močno utrjeno mesto na pomolu skale, katero obliata Sava in Kerkra. Na zapadni in južni strani, kjer je bilo mesto najbolj izpostavljeno sovražnim napadom, je staro zidovje z nekaj stolpi vred še danes lepo ohranjeno. V petek pa se je na vrhu glavarskega podrl del tega zidu, pokopal pod seboj stopnice in v zidovju napravljen balkon, od koder je bil zelo lep razgled po vsej Savski dolini. Del tega kameňa se je valil proti nižje nahajajoči se Krennerjevi hiši. Povsem ugotovljeno, dasiravno zelo verjetno, ni, ali je to v resnici nekdanje mestno obzidje, gotovo pa je to staro obzidje-potekalo. Vzrok razpadanju obzidja je zmrzina. Restavrirati nekdanje mestno obzidje s še obstoječimi stolpi, bi bila naloga občine, ali pa tujsko-prometnega društva, Kranj bi na svoji sliki kot staro mesto zelo mnogo pridobil.

Sveži grobovi. V nedeljo, dne 3. aprila pop. je v visoki starosti umrla posestnica Franciška Exler, roj. Hafner. Pokopali so jo včeraj pop. ob 4. v ponedeljek, na praznik dne 4. aprila, pop. ob pol 3 pa je nenadoma umrl krojaški mojster Ivan Engelman v starosti 58 let. Pogreb bo danes popoldne. Zaljučnim naše sožalje.

Iz življenja kitajskega pirata

V kitajskih vodah piratstvo še vedno tako cvete kakor je v drugih morjih v prejšnjih stoletjih. Ti morski razbojniki so zelo drzni in tudi največje ladje niso varne pred njimi. Ameriški reporter Alecko Lilins, ki je več let živel med njimi, opisuje svoje doživljanje med morskimi razbojniki v »Germaniji«, iz katere povzemamo opis karijere enega najbolj znanih piratov, ki še danes izvršuje svojo »obrt«:

Pred kakimi tridesetimi leti je bil Nim Tai Jeoung še navaden kuli. Mati ga je prodala ribičem, s katerimi je ribaril v reki Kanton in raznih zalivih, dokler se mu ni lepega dne posrečilo v Sanghaju zbežati. Preživljal se je s tem, da je pomagal vleči ladje proti toku reke, dokler se mu ni posrečilo priti v posest džunke, male ribiške ladje. Prodajal jo je in z izkupičkom odpotoval v Kanton.

Vsa obširna obala od francoske Indokine do Hongkonga in Makao je več ali manj še vedno neznana dežela. Edino Portugalci pod hrabrim Vasco de Gamo so vozili po vodovju severno od Kantona. Nešteto trgovskih ladij je padlo v roke razbojnikov.

Nim Tai Jeoung se je pridružil četi drznih razbojnikov, ki so imeli svoje skrivališče na ma-

lem otočku Kanton na katerem so odkrili zakopane zaklade, zaboje polne starih španskih zlatnikov. Pokazal mi jih je par. Nosili so letnice od 1685 do začetka devetnajstega stoletja. Nekateri so nosili letnico 1809, kar dokazuje, da so bili ti zakladi zakopani šele pred pičlim stoletjem.

Vprašal sem ga, ali se nahaja še več zakladov na otokih. »Gotovo«, je odgovoril. »Poznam otok v bližini morskega zaliva Siken. Po starem sporočilu sta se tam potopili dve ladji: holandska in portugalska. Bogate zaklade je posadka zakopala na otoku. Domačini so posadko pobili, ne da bi izvedeli za skrivališče zakladov. Moji ljudje kopljejo in preiskujejo vsako ped zemlje že tri leta in bodo kopali tako dolgo, da te zaklade najdem.« Nato mi je pripovedoval, kako je pričel kot pirat in se dokopal do zakladov.

Na Kitajskem se v dostojni družbi ne sme govoriti o ljubezni. Vendar mi je Nim Tai zaupal, da se je kot kuli zaljubil v dekle, ki je bila iz višjih krogov. Sicer tudi on ni bil več navaden kuli; bil je pomočnik na piratski džunki, katere gospodar na potovanju vedno jemal seboj svojo edino hčerko. Zaljubila sta se in dekle mu je nekega dne zaupala:

»Nim Tai Jeoung, ti si reven, moj oče pa je zelo bogat. Moj oče ve, da se na otoku nahajajo veliki zakladi. Meni je razodel, kje se ti zakladi nahajajo, ki jih namerava dvigniti v kratkem.«

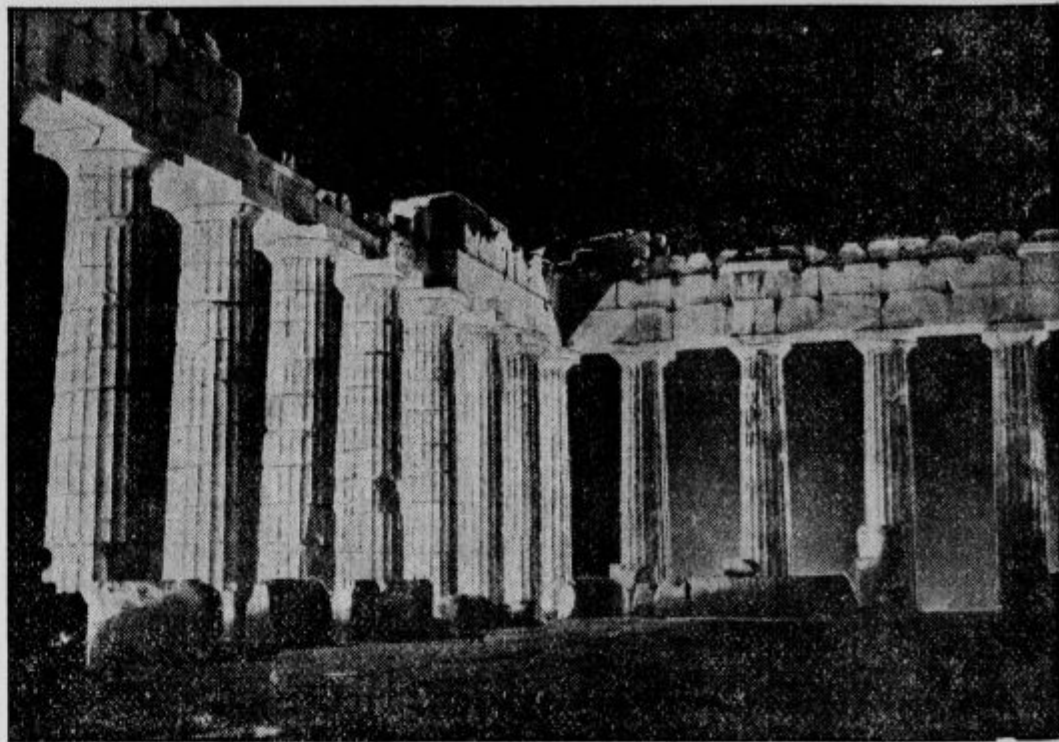
Nim Tai Jeoung je zbral najbolj drzne ljudi, kolikor jih je mogel dobiti. Marsikak morilec je bil med njimi; bili so morski razbojniki in tatovi. Vsi so bili pripravljeni iti z njim na odkritje zakladov. Kako je prišel do džunke, s katero se je napravil na pot, tega mi ni izdal. Gospodarjeva hčerka je pobegnila z njim. Vršila se je poroka, nato pa je sklical svoje moštvo. Prisegli so in se dogovorili, da pripadeta dve tretjini zakladov mlademu možu in njegovi ženi, ostalo tretjino si razdeli moštvo. Podjetje je uspelo. Nim Tai si je nabavil več džunk in z njimi začel lov na trgovske ladje v bližini Kantonskega zaliva. Pet let je strahoval po tem vodovju in dobil sloves »zaščitnika« in razbojnika. Potem se je naselil in pričel na videz mirno in pošteno življenje.

»Nim,« sem ga vprašal. »Sama sva, ali ste še pirat?«

Nasmehljaj se je, kakor to zraje samo orientali, poklical služabnika in mu naročil, naj prinese še čaja in sladkišev in mi odgovoril:

»Od časa do časa še igram, a samo tako, da vedno dobim!«

Priznal je, da je sedaj samo še delničar »pri večjih podjetjih«, in da se v glavnem bavi z dobavljanjem orožja in municije. Samo če so potrebne kake prav velike ekspedicije vseh piratov, se jih udeleži in obljubil mi je, da me vzame na prvo tako večje potovanje seboj.

Starodavna akropola v električni razsvetljavi.

Zgodbe o čudovitih psih

Gaskonci uživajo med Francozi sloves bistrih in duhovitih ljudi. O njih krožijo najrazličnejše anekdote, ki razveseljujejo mlado in staro.

Nedavno se je zbrala večja družba lovcev. Razgovarjali so se o doživljanjih s psi in Gaskonci je pripovedoval:

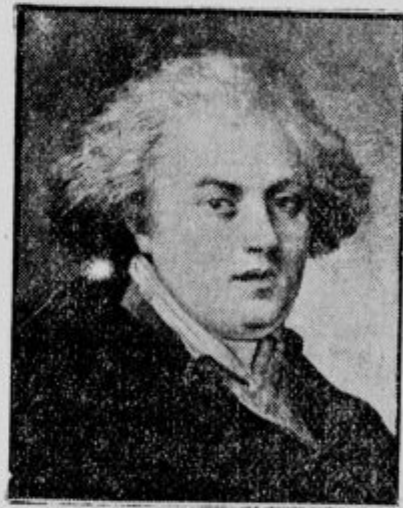
»Imel sem nenavadnega psa. Vsako jutro sem mu dal dva sousa (dvajset par). Pes je z njimi

san! Ker pa vidim, da mislite, da ni moč najti bolj pametnega psa, smatram za svojo dolžnost, vam o njem povedati. Tudi Hasanu sem dajal vsako jutro po dva sousa in kupil si je zato hlebec kruha. Nekega dne srečam peka. »Kaj pa je z Vašim psom?« me je nagovoril. »Zakaj ne prihaja več po kruh?« — »Kako to?« mu odgovorim. »Moj pes — — — Da, že pet dni ga ni bilo k meni.« — »To vendar ni mogoče,« sem odgovoril razburjeno. »Saj mu vendar dajem vsak dan po dva sousa.« — »Tako je, kakor sem vam dejal in nič drugače,« je odgovoril pek in odšel. — Zato sem, gospodje lovci, sklenil opazovati svojega psa. In kaj, mislite, sem dognal? Moj Hasan je vzel svoja dva sousa in zletel na vrt. V najbolj skritem kotičku med gostim grmovjem se je skrival in tam zakopal denar. Ko ima zbranih dvajset novčičev, jih izkoplje, odhiti z njimi k mesarju in — si kupi klobaso!«

To sta zgodbi o Neronu in Hasanu. Če bi jih ne pripovedovala Gaskonci in lovci iz Marseille, bi rekli, da je to lovska latinščina, tako pa moramo pač verjeti.

Koliko stane nemški državljan

Nedavno je izšla že petdeseti »Statistische Jahrbuch für das Deutsche Reich«, ki s svojimi podatki zanimivo osvetljuje vse nemško življenje, predvsem seveda na gospodarskem polju. Primera o tem, koliko je posamezen državljan veljal državo pred in po vojni, dokazuje, da je pred 1. 1914 država dajala iz javnih dohodkov sedem mark, po vojni pa dvajset mark. Stroški socialnega zavarovanja so od 500.000 mark pred vojno narastli na 5,5 milijonov mark po vojni. Pri tem je treba upoštevati, da so padli dohodki davkov in drugih dajatev.

Honoré Fragonard. 5. aprila 1732 je bil rojen znameniti francoski slikar Fragonard. Znamenite so njegove oljnathe slike iz galantne dobe rokokoja.

Opravičilo.

Zena: »Nezaslišano, čutil si dobro, kako so ti v gneči izlekli iz žepa denarnico in nisi prijel tata!«

Mož (ponižno): »Oprosti, mislil sem, da si to bila ti.«

Razmišljanje.

»Svojčas je moj mož od svoje plače dal vsak mesec 200 dinarjev na hranilno knjižico! ... Odkar pa je v odboru hranilnice in posojilnice in zahaja na seje — je teh prihrankov konec.«

Izpodbuda.

Mlada gospodinja (boječe): »Ponudila bi vam od kosila...«

Berač: »Kar sem z njim, gospa, imam izredno dober želodec.«

Neprijeten medkile.

Na slavnostnem sestanku društva »Rodbinska sreča« je med drugimi nastopil kot govornik tudi kanclist Ponižnik. »Spoštovani zborovalci!« je pričel, njegov sinček pa je zaklical: »Jo, mama, tudi naš ata se upajo govoriti!«

Pozorni poslušalci.

»Ali ste bila na poslednjem predavanju Društva kulturnih delavcev? Ste slišala mnogo lepega in zanimivega?«

»Seveda, sedela sem poleg gospe svetnikove, ki mi je pripovedovala marsikaj.«

Jan Kubelik v konkurzu. Znani češki virtuoz na violini je svojčas kupil na Gradiščanskem veleposestvo Rotenthurn. Ker vsled najnovejših odredb ne more plačevati zapadlih obrov, je sodišče proglasilo konkurz nad njegovim posestvom.

Proti zažiganju mrličev

Na Madjarskem so pred letom dni ustanovili društvo za zažiganje mrtvecev. Zbrali so dovolj denarja in v Debrečinu postavili prvi krematorij, v katerem so hoteli že ta mesec prirediti zažigati mrtvece. Poskusno zažiganje bi se imelo izvršiti 11. aprila. Notranji minister pa je prepovedal otvoritev krematorija, češ, da madjarska zakonodaja ne dovoljuje zažiganja mrtvecev in da madjarska vlada ne misli spremeniti teh odredb in zakonskih predpisov, ker je zažiganje proti cerkvenim predpisom in je sploh protivno dostojanstvu človeka.

Klavir

Kulturna zgodovina pripisuje izum klavirja, pravzaprav klavirskih tipk Guidu de Arezzo, priorju Kamadulenskemu samostanu v Avelinu. On je izumil intervale, lestvico tonov, notne črte in kontrapunkt ter označil šest temeljnih tonov (heksakord) z do (ut), re, mi, fa, so, la in sicer po prvih zlogih vsakega polstihine himne »Janezu Krstniku«:

»Ut queant laxis re sonare fibris
misa gestorum faunai tuorum
solve pollute labil reatum.«

Okrog 1. 1200 se je pričel razvoj klavirja na monochordu, orodju obstoječem iz strune, ki je bila napeta preko resonančnega dua, se dala poljubno deliti in služila matematičnim poizkusom. L. 1503 je iznašel Benečan Spinetus iz treh oktav sestojече klavirsko orodje, l. 1520. so poznali že bolj razvit Klavirhord in Klavircembalo, l. 1711 pa je izumel Bartolomeo Christofori v Padovi klavirjeve, ki omogoča poljubno udarjanje po strunah.

Tako se je klavirska industrija bolj in bolj izpopolnjevala, dokler ni dosegla današnje visoke stopnje. Razvoj tipkalnih glasbil in z njimi združenih klavirskih kompozicij stavi granju tolike tehnične težkoče, da popolno dovršenost igre na klavirju pač malokdo obvlada, razen poklicnih glasbenikov.

Nikoli mirujoči človeški duh je sedaj skušal stvoriti instrument, ki bi omogočal vsakomur umetniško igrati na klavir, in sicer brez posebne vaje in znanja. Iznajdenih je bilo mnogo mehaničnih igralnih aparatov, ki pa niso imeli trajnega uspeha. Različnim zahtevam je zadostila šele phanola, ki je v svojem repertoarju obsegala kmalu okoli 4000 točk in omogočila lajku komponista-umetnika umevati in tudi samemu podajati njegove umetnine. Nadaljnje izboljšanje klavirske industrije je bil pianola-piano, spojitev klavirja in pianole v en instrument. Novejši čas nam je prinesel še več proizvodov klavirske industrije, ki pa seveda navzlic vsem vrlinam zaostajajo za naravnim igranjem kot senca za lučjo.

Mali prebrisaneec.

Mati: »Kaj te ni sram, da spiš tako dolgo!«
Sinček: »Veš, mamica, sanjalo se mi je, da sem izgubil kapo, pa sem jo tako dolgo iskal.«

Zasluzeno povišanje plače.

Baron slugi: »Novega krojača sem odkril, Franc. Možakar pa je baje precej energičen in odločen, zato vam povišujem plačo za petdeset dinarjev.«

Poljub — za odlikovanje. Nedavno so se v Rimu vršile svečanosti obletnice ustanovitve italijanskega letalstva. Pri tej priliki je Mussolini najhrabrejše častnike odlikoval s tem, da je vsakega od njih poljubil.

Prohibicija.

V suhi Ameriki. Potnik iz Evrope vpraša začuden: »Ali je res, da potrebujete v Ameriki zdravniško spričevalo, preden živite alkohol?«

Američan se nasmeje: »Ne pred, marveč po uživanju alkohola.«

Strašne posledice tornada. V Ameriki je nedavno divjal strašen tornado, porušil številna naselja in 300 ljudi je postalo žrtev tega nasilnega viharja. Najbolj je trpelo mesto Northport v Alambi. To cvetoče mesto je skoraj popolnoma razrušeno, kakor nam kaže slika.

Vinarski kongres v Ptuj

VI. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino, IV. vinarski kongres in II. banovinska vinska razstava z vinskim sejmom bodo 7., 8., 9. in 10. maja 1932 v Ptuj.

Razpored je naslednji:

dne 7. maja — sobota

ob 18 seja glavnega odbora in delegatov podružnic in redni letni občni zbor Vinarskega društva v dvorani Narodnega doma v Ptuj.

I. Dnevni red seje glavnega odbora je tale: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo urednika za vinarstvo in kletarstvo v »Kmetovalcu«. 3. Obravnava predlogov in priporočil s strani podružnic in članov Vinarskega društva. 4. Predlogi glavnega odbora za občni zbor: članarina, kraj in čas prihodnjega obnega zbora. 5. Predlogi za volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov. 6. Slučajnosti.

II. Dnevni red obnega zbora: 1. Otvoritev obnega zbora. 2. Imenovanje dveh zapisničarjev in dveh skrutinitorjev. 3. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in preglednikov računov. 4. Poročilo urednika za vinarstvo in kletarstvo v »Kmetovalcu«. 5. Odobritev odborovih predlogov za dobo do sledečega obnega zbora: višina članarine in kraj prihodnjega obnega zbora. 6. Volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov

Jugobanka je tretja zagrebška vebanka, ki je objavila svojo bilanco za 1931. Iz nje je razvidno, da so vloge na knjižice padle od 310,7 na 288, tekoči računi pa od 166,6 na 103,4 milj., nadalje so se zmanjšali upniki od 419,7 na 405,2 milj. Zal banka ne objavlja detaljnih podatkov, iz katerih bi bila razvidna višina reeskonta. Med aktivni so nazadovale skoraj vse postavke, posebno pa blagajna in den. zavodi. Čisti dobiček znaša le 4,3 (9,4) milj. in je namenjen s vsto 3,2 milj. zavarovanju (dividenda za 1930 7%).

Vpisi v zadržni register: Zivnorejska zadruga, r. z. z. o. z. v Laškem, Zadruga oblačilnica v Mariboru, r. z. z. o. z. (načelnik Rešnik Franc).

Konkurz je razglašen o imovini Čepona Karla in Vike, trgovcev na Jesenicah, prvi zbor upnikov 9. aprila, prijavitelj je terjatev do 1. maja, ugovor, narok 7. maja. — Odpravljeni pa so konkurzi: Kralj Oton (ker ni kritja za stroške postopanja), Lavtar Franc, prot. trgov. v Ljubljani (ni kritja za stroške postopanja), Zabukovec Viljem, mizar v Ložu (vsa masa razdeljena), Schara Arnold, trgov. v Razvanju (po sklepu prisilne poravnave).

Poravnalna postopanja so uvedena: o imovini Gombeč Stefana, kroj. mojstra v Mariboru, narok za sklepanje poravnave 2. maja, oglasiti se je do 27. aprila, o imovini Bonča Ivana, posestnika in mizar. mojstra v Vižmarjih 48, narok za sklepanje poravnave 7. maja, prijavitelj je terjatev do 2. maja, o imovini Orla Huberta, trgovca v Šoštanj in njegove žene Orel Rozalije, 11. in 6. maja (nudi 40%).

Potrjeni poravnavi: First Asta roj. Tančič, trg. v Ivanjkevi pri Ormožu, 50% v trimesečnih obrokih, Böhmervald Henrik, trgov. v Ljubljani, Kolodvorska ulica 12.

Občni zbori: Kreditna banka v Murski Soboti 18. aprila ob 14, Tovarna za špirit in drože v Račjem 22. aprila ob 11 v Ljublj. kred. banki, podr. Maribor, Javno skladišče in prevozna družba, d. d. v Celju 27. aprila ob 15 v pisarni g. Zanggerja.

Borza Denar

Dne 5. aprila.

V današnjem deviznem prometu so ostali v glavnem tečajni neizpremenjeni. Učvrstil se je le Newyork. Promet je minimalen.

Ljubljana. Amsterdam 2276,28—2287,64, Berlin 1333,06—1343,86, Bruselj 787,39—791,33, Curih 1094,35—1099,85, London 212,58—214,18, Newyork 5611,19—5639,45, Pariz 221,82—222,94, Praga 166,65 do 167,51, Trst 290,62—293,02. — Na zagrebški in belgrajski borzi so bili zabeleženi isti tečajni kot na ljubljanski borzi, Zagreb beleži še Newyork kabel 5633,19—5661,45. — Na zagrebški borzi je znašal promet brez kompenzacij 120.898 Din.

Curih. Belgrad 9, Pariz 20,2650, London 19,40, Newyork 515,12, Bruselj 72,05, Milan 26,6250, Madrid 38,75, Amsterdam 208,10, Berlin 122,15, Stockholm 104,50, Oslo 101,50, Kopenhagen 106,50, Sofija 3,73, Praga 15,24, Varšava 57,70, Atene 6,30, Carigrad 2,42, Bukarešta 3,07, Helsinkfors 9. Dunaj. Dinar notira (valuta) 12,20.

Vrednostni papirji

Tendenco je bila danes neenolna. V primeri z večeraj so bili nižji tečajni 8% Blera, dočim je bil v Zagrebu čvrstejši 7% Bler v nasprotju z Belgradom. Vojna škoda je bila tudi zaključena po višjih tečajih. Na zagrebški borzi je bil promet znanen v vojni škodi 1200 kom. nadalje v begl. obv. 50.000, 8% Bler 5000 dol. in 7% Bler 5000 dol. Belgrajska borza beleži največ prometa v begl. obveznicah: 287.500 in vojni škodi 600 kom., nadalje v dolarskih papirjih: 7% Bler. 3000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol. Med delnicami je narasla Priv. agr. banka.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 57,50 bl., 7% Bler. posojilo 54 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 63 bl., agrarji 27—30, vojna škoda 222—228 (221, 224), 4. 219—222 (222), 8% Bler. pos. 54,50—55 (57, 56,50, 55, 54,50), 7% Bler. pos. 51,50—52 (51,50, 51,75, 52), 7% pos. Drž. hip. banke 54,50 do 55, 6% begl. obv. 37,50—38 (37, 36).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4725, Priv. agr. banka zaklj. 240, 7% inv. pos. 61 bl., vojna škoda 224—225 (225, 224,50, 6% begl. obv. zaklj. 39,25, 38, 38,50, 38, 8% Bler. pos. 56 bl., 7% Bler. pos. zaklj. 52, 7% pos. DHB zaklj. 52,50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 85, Wiener Bankverein 11, Escomptes. 109, Zivno 67, Aussiger Chemische 84, Ruše 11,75, Mundus 101,75, Alpine 12, Trboveljska 25,50.

Žitni trg

Za pšenico je bila danes tendenca neizpremenjena, prav tako tudi cene. Pšenica stane danes v Ljubljani 175 boljše vrste proti daljšim plačilnim rokoma. Ker je izvoz koruze ponehal, so tudi cene popustile od najvišjega stanja 105, ki so ga dosegle, pod 100 in stane danes koruza franko nakladalna postaja 98.

Novi Sad. Pšenica: bč. okolica Novi Sad 79 kg 2% 134—136, bč. okolica Sombor 78 kg 2% 132 do 134, srednjebeška 79 kg 2% 134—136, gčb. 79/80 kg 2% 137—139, bč. potiska 79/80 kg 2% 137—139, gčb. 79 kg 2% 134—136, ban. par. Vršac 78 kg 2% 134—136. — Koruza: bč. ban. srem. gar. 93—95, bč. gar. okolica Sombor 94—96, bč. maj. junij 95 do 96, srem. gar. okolica Sid 96—98. — Fižol: bč., srem. bel. 2% 240—250 (brez vreč). Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenco: koruza slaba, ostalo mirneša. Promet: 126 vagonov.

in dveh preglednikov računov za dobo enega leta. 7. Obravnava predlogov in morebitnih pritožb s strani podružnic in društv. članov. 8. Slučajnosti.

Dne 8. maja — nedelja:

Ob 8 se začne IV. vinarski kongres v dvorani Narodnega doma v Ptuj.

Na dnevnem redu so tile predmeti: 1. Današnje stanje vinogradništva v Dravski banovini. Poroča predsednik društva Lovro Petrovar, Ivanjkovec.

2. Trsni sortiment. Poroča g. ing. Ivo Zupanič, referent za vinogradništvo pri kr. banski upravi v Ljubljani.

3. Skušnje glede izvoza vina v inozemstvo. Poroča g. Niko Petrič, direktor vinske sekteje Priv. izvoz. družbe, Belgrad.

4. Resolucija.

Ob 11 pa bo otvorjena II. banovinska vinska razstava z vinskim sejmom v dvorani Društvenega doma v Ptuj.

Dne 9. maja — ponedeljek:

Na programu so izleti: Čez Ptujsko goro, Janški vrh v Podlehnik, na Vurmberg, ogled Ptuja in okolice.

Vinska razstava z vinskim sejmom bo trajala 8., 9. in 10. maja 1932 in bo odprta vsak dan od 8 do 18.

Sedaj je čas
gnojenja
z
nitrofoskal
Ruše

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor 78/79 kg 132—135, gčb. 79/80 kg 135—137, srem., slav. 78 kg 135%—135, bč. potiska 80 kg 135—137, ban. potiska 70 kg 135—137, — Koruza: bč. nova 90 do 92, bč. april. maj 90—92. — Moka: bč., ban. 0 g 252—260, 2. 230—240, 5. 210—220, 6. 180 do 190, 7. 150—160, 8. 95—100. — Otrobi: bč. pšen. 87,50—90. Ostalo neizpremenjeno. Tendenco: pšenica stalna, ostalo slaba. Promet: 77½ vagonov.

Budimpešta. Tendenco: negotova. Promet: negotov. Pšenica: maj 12,75—12,85, zaklj. 12,80 do 12,82; junij 13,11—13,21, zaklj. 13,15—13,16. — Rž: maj 15,70—15,90, zaklj. 15,09—15,71. — Koruza: maj 14,75—14,95, zaklj. 14,73—14,75; junij 14,62—14,82.

Chicago (začetek). Pšenica: maj 50,625, junij 53,75, september 61. — Koruza: maj 35,625, junij 39,125, september 41. — Oves: maj 24,125. — Rž: maj 48,125, junij 48,75.

Winnipeg (začetek). Pšenica: maj 62,625, junij 64,75, oktober 66,875.

Živina

Dunajski praški sej. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Comp., Dunaj). Prignanih je bilo 8526 pršutarjev in 4751 špeharjev, iz Jugoslavije 2347. Cene: Špeharji najboljši 1,27, l. 1,22—1,25, l. 1,15 do 1,30, kmetski 1,25—1,30, najboljši 1,35, pršutarji 1,25—1,70, najboljši 1,75. Tendenco zelo medla, cene so se znižale za 10 grošev.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Sreda, 6. aprila: NEKDO. Red D.
Četrtek, 7. aprila: GOSPODA GLEMBAJEVI. Red A.

Opera.

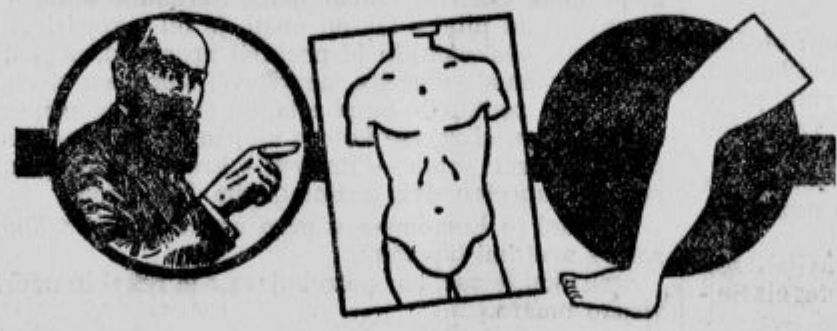
Začetek ob 20.

Sreda, 6. aprila: VIJOLICA Z MONTMARTRA. Red C.
Četrtek, 7. aprila: VEČNI MORAN. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 6. aprila ob 20: TRAVIATA. Gostovanje gospe Tinke Wesel-Polla. Ab. B.
Četrtek, 7. aprila ob 20: KAVARNA. Ab. A.

Pridobivajte novih naročnikov!

KILAVOST, Neurejenost organov — Nabreklost žil pri moških in ženskah

G. KLEBER

dipl. specialist, generalni direktor instituta Herniaire de Lyon (Francoska)

nadaljuje svojo sedanjo turnejo do 6. aprila. Na svojo novo dvomesečno turnejo se povrne po 1. maju. — Pri tej priliki naznanjamo vsem našim rojakom, da so uspehi, ki jih je dosegel znameniti francoski specialist povsod, priznani od najvišjih osebnosti v državi (predstojnikov, magistratov, časopisov in zdravnikov) ter se tudi same postužujejo njegovega znanja in blagodejnega upliva njegovih aparatov, ki so večkrat patentirani v Franciji in inozemstvu. Pri boleznih kile, pobočenem želodcu ne dopustite, da se Vaš slučaj poslabša, temveč posetite brez odlašanja g. KLEBERJA, ki bo posetil v spremstvu svojega tehničnega zastopnika, farmaceuta BOROVIČA, spodaj navedena mesta. Vi brezplačno in neobvezno preizkusite znamenite aparate g. KLEBERJA, on pa vam bo dal vsa potrebna pojasnila.

ZAGREB Hotel Tri gavrana 2, in 3. aprila.
MARIBOR Hotel Meran 4. aprila.

Vse informacije pri založniku Kleberjevih aparatov, SANTAS, Beograd, Knez Mihajlova 6

Trbovlje

Poslovil se je na belo nedeljo od rudniškega uradništva dosedanj ravnatelj g. inž. Julij Pauer. Po 12 letih zapuška Trbovlje. Pod njim se je rudnik razširil in moderniziral. Sploh je imel posebno veselje do zgradb in se je za njegovega ravnateljevanja veliko in z okusom gradilo in je glavna zasluga g. rav. Pauerja, da so dobile Trbovlje, ceste in hiše lepše lice. Veliko je dal na snago in red tudi v delavskih stanovanjih in se po pravici imenuje po njem najlepša novopozidana delavska kolonija. Pri TPD je veljal za »najdražjega ravnatelja«. Tudi delavstvo mu priznava, da je »dal zaslužiti in uvidel, da se od samega varčevanja ne da živeti. Bil pa je seveda v službi podjetja, ki mu je glavno dobiček. Se krepak odhaja g. ravnatelj v pokoj na svoje posestvo ob Vrškem jezeru na Koroškem. Svoje dolgo uživa!

Za sporazum med rudarskimi organizacijami. Rudarski glavar g. Stergar je sklical sestanek vseh prizadetih organizacij zadnjo soboto v rudniško pisarno z namenom, da doseže sporazum med strokovnimi organizacijami za skupen nastop pri ponovnih volitvah v brat. skladnico, ki se vrše v soboto, 9. t. m. G. glavar je pojasnil pomen ustanove in potrebo uspešnega delovanja in vodstva, kar garantira le sklopnost med organizacijami in delavstvom. Posebno sedaj ko je brat. skladnica v tako težkih razmerah. Ne sme biti strankarska institucija, ampak splošna zadeva vseh članov. Sporazum se ni dosegel vsled odpora socializistov. Volivni red sloni na večinskem načelu, ne pa na proporciju, zato se ni zdelo primerno oz. potrebno socialdemokratom pristati na kompromis. Je tudi verjetno, da bo vložen za ponovne volitve klub temu je ena lista. Na shodu, ki so ga že tudi imeli v soboto NSS je prišlo do prerakanja s socialisti in hudih medsebojnih očitkov, kakor da bi v teh resnih časih vpjite in povske moglo rešiti delavstvo. Treba bo še veliko resnega dela, da bo bolje med nami. — Rudar.

Iz Save so pognili pri Krškem in tam pokopali tukašnjo domačinko Laznik Marijo 21. marca t. l. Domači so jo pogrešali že od 7. decembra lanskega leta in so sumili, da bi se ji kaj hudega pripetilo, kar se je izpolnilo.

Zdrav mesec. V marcu jih je umrlo samo 11, rojenih pa je bilo 40. Lani jih je v prvih treh mesecih umrlo 55, letos pa samo 44 tudi rojenih je letos vsega več, namreč 147, ko jih je bilo lani le 113.

Njive v najem bo dajala občina to sredo. Vsi, ki se za to zanimajo, naj se dopoldne zglasijo na občini.

Poostreni pasji kontumae je proglasilo glavarstvo v Laškem za vse okraj. Prepovedano je pa prosto gibanje tudi mačkam, posebno po poljih in gozdovalih, kjer bi lahko bile nevarne mladim zajčkom. Podrobnejše določbe vsebuje razglas na občinski deski.

V negotovosti. Praznovalo se je od sobote do ponedeljka. Kaj bo za naprej, še ni nič znanega, vse odvisi od pogajanj med državo in TPD.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 6. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Fr. šuklje: Moji sodobniki (Podbevšek). — 19.00 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. — 19.30 Literarna ura: Iv. Cankar Zbrani spisi XIII. zvezek, prof. Fr. Koblar. — 20.00 L. M. Škerjanc: Glasbeno predavanje. — 20.30 Samospevi g. Milana Jurga. — 21.00 Samospevi g. Ivica Krmpotič. — 21.30 Plošče. — 22.00 Cas, poročila.

Četrtek, 7. aprila: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet: 18.30 Dr. S. Gogala: Krštanstvo in marksizem. 19.00 Dr. A. Bajec: Italijanska. 19.30 Dr. M. Rupel: Srbohrvaščina. 20.00 Prenos iz ljubljanske opere. 22.30 Cas, poročila.

Drugi programi:

Četrtek, 7. aprila: Budapest: 12.05 Ciganska glasba. 19.00 Poljudne ogrske pesmi. 19.15 Operetni prenos. Prenos koncerta iz Bavama. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 20.10 Plesna glasba. — Praga: 19.30 »Traviata«, opera. 22.35 Plošče. — Langenberg: 12.00 Zabavna glasba. 18.00 Opoldanski koncert. 20.30 Dunajska glasba. 22.30 Plesna glasba. — Rim: 20.45 Simfonični koncert. — Belgrad: 12.05 Radio orkester. 20.00 Violin. koncert. 21.10 Vokalni koncert. 21.55 Klavirski koncert. — Berlin: 19.10 Zabavna glasba. 21.10 Koncert. 22.30 Plesna glasba. — Katowice: 20.15 Večerni koncert. 22.35 Plesna glasba. — Toulouse: 21.00 Večer filmske glasbe. 22.45 Violinski koncert. — Stuttgart: 20.00 Koncert. 21.00 »Griška«, igra. M. Gorki. 22.45 Koncert. — Milano: 11.15 Izbrana glasba. 19.05 Izbrana glasba. 21.00 Operni prenos. — Zagreb: 12.30 Plošče. 20.30 Prenos iz Ljubljane. — Trst: 13.00 Radio kvintet. 20.15 Laka glasba. 21.00 Operni prenos.

Državno prvenstvo v crosscountry

Ze v ponedeljskem »Slovenec« smo grajali škandalozno organizacijo te prireditve. Slovenci imamo v tej panogi, ki je po svetu tako popularna, da starta po več sto atletov pri vsakem tekmovalju, prvenstvo. Zato je bilo tudi edino pravilno, da so prvenstvo organizirali naši klubi, oziroma zbor lankontletskih sodnikov. Toda, da bo prvenstvo končalo s takim debaklom, pač nihče ni pričakoval. Enako prireditve, ki je končala z enakim rezultatom lani v Belgradu, smo ostro grajali. Isto se je ponovilo letos v Ljubljani, kar je dokaz, da se nismo ničesar naučili od primera v Belgradu. Atleti so tekli preveč ali pa premalo rund. Zato je edino pravilno stališče, da se prvenstvo razveljavi.

Radi tega moramo vse eno vprašati — tako kot poročevalec »Politike«: Kaj res nimajo funkcionarji, ki take prireditve organizirajo, od katerih objektivnosti je odvisen uspeh ali neuspeh take prireditve, nobene odgovornosti? Ali je poleg moralne še kaka druga odgovornost, da je tega važno prvenstveno tekmovalje, ki je poleg tega važno tudi s prestižnega stališča, v redu in skladu s pravili izpeljano? Uverili smo se, da je bilo na razpolago dovolj sodnikov, ki bi lahko pazili, da atleti ne tečejo premalo ali preveč rund. In to v času, ko se zastopniki naše lahke atletike potegujejo, da bi priredili v Ljubljani tudi ostala tekmovalja za državno prvenstvo. Kdo bo povrnil stroške klubom, ki so poslali zastoj svoje atlete v Ljubljano?

Ob zaključku rubrike smo zvedeli, da je tekmovalje razveljavljeno in se vrši v nedeljo v Zagrebu!

RAZNE SPORTNE VESTI.

Visoko alpski tečaj, ki ga je priredil Mariborski smučarski klub na Peci, je v vsakem oziru prav dobro uspel. Letos je bilo precej visoko alpskih tečajev, ki so trajali daj kot teden dni. Toda mariborčani so edini poskrbeli, da udeleženci tečaja niso bili brez sv. mase. S to gesto so pokazali, da vedo komu so dolžni hvalo za krasote narave v zimi. Mase je na Veliko nedeljo čital g. dr. Jerhart. Zeleni bi, da bi Mariborčane posnemala tudi naša Zimsko-sportna zveza, ki organizira vsako leto pomladi tečaje v Triglavskem pogorju.

Na poziv nogometne Zveze naj podzveze javijo svoje najbolje igralce, ki bodo sodelovali na turnirju Vremena, je tudi LNP javila svoje najbolje moči. V Belgrad sta pozvana Uršič in Košak. Ta dva sta torej najboljša nogometaša v Sloveniji. Malo čudna trditve. Ne vemo kako je prišlo, da so prezrti ostali igralci, ki bi gotovo več pokazali kot bosta Uršič in Košak. Kje so ostali Jakšič, ki je največ pripomogel k uspehu našega reprezentančnega moštva na svetovnem prvenstvu, Brglez-Svetic kot branilca, Zemljak kot krilec, Juh, Brtoncelj kot napadalca. Pričrtani smo, da imamo takih igralcev, kot jih je nominirala Mačva, v Ljubljani precej. Vkljub temu poslijemo rečno zastopstvo dveh igralcev, ki gotovo ne moreta reprezentirati našega nogometa!

V nedeljo se je vršil v Kranju drugi letni občni zbor Motokolesarske Ilirije odsek Kranj. Občnemu zboru so prisostvovali vsi člani in tudi številni prijatelji motociklističnega sporta. Zborovanje je vodil predsednik gosp. Liber, glavni klub je pa zastopal gosp. Kepec. Poleg poročil odsekovih funkcionarjev, se je največ razpravljalo tudi o novih taksah na motorna kolesa. Odsek si gradi tudi lastno dirkališče. Za predsednika je bil izvoljen gosp. Holchaker Franc. Klub pričakuje, da bodo člani tudi letos vkljub velikim težavam dogradili dirkališče, ki je za razvoj motociklistike in tudi kolesarstva velikega pomena.

Vse kapetane srednješolskih slalom moštev, ki se udeležijo slalomu v Planici, dne 10. t. m., sklicuje »Ilirija« na sestanek danes ob 19 v klubsko sobo »Ilirije« v kavarni Evropa.

Smučarske slalom tekme za srednješolski prehodni pokal se vrše dne 10. aprila 1932 (pod Javlovcem) s startom ob 10. Slalom za posameznike istotam in istočasno proti prijavnini 10 Din. Prijave se sprejemajo do 9. t. m. do 12 na naslov: Smučarska sekcija SK Ilirija — kavarna Evropa. Naknadne prijave v domu do žrebanja.

Naznanila

Ljubljana

Šukljeter večer se bo vršil pod okriljem društva »Krike« v petek 8. t. m. ob pol 9 zvečer v beli dvorani v Unionu. Na sporedu je poleg prikaza Šukljeterove osebnosti odlomek iz Šukljeterovega najnovejšega dela »Moji sodobniki — veliki in mali.« Vstop prost.

»Kaj in kako vidi oko fotomaterija.« V četrtek 7. t. m. ob 20 priredi aglini Fotoklub Ljubljana v veliki dvorani Delavske zbornice svojo prvo optično predavanje pod tem naslovom. Priznani fotomater g. Cveto Svigelj je zbral 160 krasnih diapozitivov, ki nam pokažejo lepoto naše gorske in dolinske pokrajine, vsakovrstne interiere, idile, tihožitja, motive iz življenja itd. Diapozitivi so izdelani po posnetkih iz zadnjega časa, le na izrečno željo mnogih amaterjev bo predvajal nekaj najlepših slik iz svojega prejšnjega predavanja »S fotokamero v Julijske Alpe«. Vstopnina bo samo 4 Din. Pridite vsi, ki se zanimete za lepo sliko! Vseučiliški profesor dr. Andrej Gosar bo v sredo 6. t. m. ob 18 predaval v zbornični dvorani univerze o »Socioloških in ekonomskih osnovah modernih družabnih reformah«.

Maribor. — Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 10. aprila ob šestih zjutraj pri sv. Jožefu v Studenčih svojo cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom. Po sv. mši darovanje za cerkvene potrebe. Popoldne ob pol 17 pa priredi v dvorani Zadruga gospodarske banke veseloigro »Trojčkie«. Vstopnice se dobe pri vseh odbornicah, v nedeljo pa eno uro pred prireditvijo, pri blagajni. Pridite! — Akademski kongregacija. Drevi ob obhajili uri cerkveni sestanek. Sestanka naj se udeležijo vsi sodali.

Celje. Koncert pevskega zbora KPD. V soboto se vrši v Ljudskem domu koncert slovenskih umetnih in ljudskih pesmi, ki jih izvaja mešani in moški zbor KPD. Vstopnice v predpridajo v upravi Slovenca. — Celjsko učiteljsko društvo zboruje v soboto 9. t. m. v mestni osnovni šoli ob 9 predpoldne. Na dnevnem redu predavanje g. dr. Juharta o mladinskem sodstvu. — Slov. vokalni kvintet priredi v soboto 16. t. m. zvečer v mali dvorani Celjskega doma koncert slovenskih in čeških pesmi.

Mostje pri Ljubljani. Fantovska Marijina kongregacija Marije Matere dobrega sveta ima danes ob 20 shod v Salezijanskem mladinskem domu.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Kuharica
mlada, poštena, išče službo za takoj — najraje na deželi. Ponudbe pod zn. »Krščanska« št. 4786 na upravo »Slovenca«. (a)

Vrtnar
za obrezovanje sadnega drevja in drugo, se priporoča. Zaloška cesta 48, Moste. (a)

Kot sluga
išče službo pošten mladnik, vojašine prost — v kakšni trgovini ali kaj sličnega. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 4760. (a)

Pozor! Strokovnjak
preiskrjuje, sadi, obrezuje sadna drevesa in vrtnice najboljših vrst, najlepših oblik. Sv. Petra cesta 81 (dvorišče). (a)

Zena
perfektna v gospodinjstvu in šivanju, zmožna slov. in nemškega jezika, išče mesto. Dopisi na upravo »Slovenca« pod »Titanik 25« št. 4756. (a)

Vajenci

Beseda samo 50 par

Vrtnarskega vajenca
zdravega, 15—16 let starega, s hrano in stanovanjem pri meni, sprejemem takoj. Umetno in trgovsko vrtnarstvo, Ambrožev trg 3, Ljubljana. (v)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Mesto orglavca
je izpraznjeno v Prelohu (Savska banov.). Reflektantje naj se 24. aprila osebo zglase v Prelohu s spricvalom o dovršeni orglavski šoli in dosednji službi. Podrobna pojasnila daje župni urad. b

Provizijski zastopnik
se išče za Slovenijo. — Posebna agilitetnost in ugledno občevarje s strankami obeta lepo prihodnost. Ponudbe pod »Provizija« št. 4789 na upravo »Slovenca«. (b)

Mesarja
samca, mladega, z gotovino iščem. Ponudbe pod »Dom in sreča« poslati na podružnico »Slovenca« Trbovlje. (b)

Predno oddaste soboslikarska, plesarska dela, zahtevajte našo ponudbo. Najmodernejši soboslikarski vzorci vedno na razpolago. Solidna in točna izvršitev z večletno garancijo.

Predno oddaste soboslikarska, plesarska dela, zahtevajte našo ponudbo. Najmodernejši soboslikarski vzorci vedno na razpolago. Solidna in točna izvršitev z večletno garancijo.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast, koncesionarna. Prospekti št. 16 zastoj. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Poučujem klavir
po najnižji ceni in po najboljši metodi. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4783. (u)

Denar

Beseda samo 50 par

Iščem družabnika
za vpeljano trgovino na prometnem kraju v Ljubljani. Ponudbe pod »Družabnik« — 200.000« 4804 na upravo »Slovenca«. (d)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ODDAJO:

Stanovanje
dveh lepih sob, kabineta, kuhinje, shrambe, pred-sobe in pritliklin, se odda. Verovska 62, podaljšana čez progo. (č)

Prazna soba
s posebnim vzhodom se odda eni osebi takoj ali 1. maja. Naslov v upravi »Slovenca« št. 4509. (s)

Prazna soba
letoviško, elektrika, separati vohod, takoj oddam v Spodnji Šiški. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4782. (s)

Vnajem

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

Iščem trgovino
v najem na prometnem kraju izven mesta. — Pisarne ponudbe na Marijo Romč, Lipoglav — pošta Šmarje. (m)

ODDAJO:

Trgovski lokal
z dvema skladiščema in en lokal za pisarno ali stanovanje, na prometnem kraju v Ljubljani, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 4363. (n)

Objave

Beseda samo 50 par

Oglejte si
izložbe damskih klubov v modnem salonu Stuchly-Maske, Ljubljana, Zidovska ulica. Cene neprekosljive. — Popravila točna in poceni. (o)

Razno

Beseda samo 50 par

Pošlajte
2 Din v znamkah — dobite 10 različnih fotokenov, ugodni nakup fotopotrebščin pri Fotomeyer, Maribor. (r)

Radio

Beseda samo 50 par

Kupim radio-aparat
»Welttempfänger« — malo rabljen, dobro ohranjen. — Ponudbe z natančnim popisom pod »B. B.« 4802 na upravo »Slovenca«. (g)

Posestva

Beseda samo 50 par

Stavbna parcela
600 m² naprodaj v Linhartovi ulici pri Dunajski cesti. Poizve se v upravi »Slovenca« št. 4641. (p)

20 stavbnih parcel
prvovrstna tla, v izmeri od 400 m² navzgor, tik mestne meje, poceni na prodaj. Povprašati: Janko Uhler, Pobrežje, Nasipna ulica 55. (p)

Kupim
stavbno parcelo ca. 1000 m² ali pa tudi enostanovanjsko hišico v bližini Jesenic ali Javornika. — Ponudbe na podružnico »Slovenca« Jesenice. (p)

Posestvo
v Stangi, solčna lega (87 jehov), lep sadni vrt, njive, travniki, redi se lahko 15 glav živine, dobro zaraščeni gozdovi, smrekovi, kostanjevi in bukovski, v skupni legi — prodaja Jožef Vozelj, p. Litija. (p)

VSAKOMUR
SE ZLAČA
OGLAŠEVANJE V
»SLOVENCU«

TONE MALGAJ

stavbeni pohitveni plesar in ličar, sobo in škoflihar
Ljubljana, Kulodvorska ul. 6

Tajne trgovskega uspeha.

Kdo jih ne bi hotel spoznati? Toliko trgovcev, obrtnikov in industrijcev je, ki jim ni prizanesel sedanji težki čas!

Vse preveč res je, da se dogaja z njimi kakor z ljudmi ob povodnji: iščejo si najvišje ležeče kraje in so veseli, če so še našli prostorček. Potem pa gledajo v smrtnem strahu navzdol, kako narašča vodovje in vzklikajo: Zdaj smo pa mi na vrsti!

Pametni mož — iz svetega pisma prav gotovo poznate Noeta — ni držal križem rok. Pogumno je šel na delo, zgradil si je ladjo in je — kakor veste — jadral z njo lepo brez skrbi.

Kako pa delamo v gospodarstvu in posebej še v trgovini? Žal, mi nismo Noeti, mi skoraj ne mislimo na obrambo. Zadovoljujemo se s kaj preprosto formulo: Ni denarja, torej ga ne moremo izdati, torej moramo vse izdatke črtati!

Ta formula je preveč preprosta, — da bi bila resnična. Tako nekompleksiran pa sedanji družabni organizem vendarle ni! Posebno gospodarstvo je preveč različno, preveč prepleteno, da bi mogla biti zadovoljiva tako preprosta rešitev!

Naša glavna skrb mora biti, trgovini, obrti in industriji pripomoči do obstoja in napredka! Dve poti sta, ki vodita k temu cilju — prva pot, ki poskuša z dosedanjimi odjemalci napraviti večji promet, — druga pot pa, ki stremi za tem, da najde novih odjemalcev.

Ta zadnja pot je boljša pot, kajti ni pametno, preobložiti svoje odjemalce z blagom! Kako ubrati to drugo pot, pa bo razvidno iz sestavkov, ki bodo gotovo dobrodošli našemu poslovnemu svetu. S priobčevanjem pričnemo v petek, 8. aprila tu med malimi oglasi.

»V trenutku je občinstvo na nogah, če inserirate v »Slovenca«!

Kupimo

Beseda samo 50 par

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (p)

Srečke, delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadst. (p)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Konfekcija — moda!
Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Volno za modroce
zelo poceni prodaja Sega — Cankarjevo nabrežje št. 5/I. (t)

Črno prst
humus za vrtove — Vam dobavi gradbeno podjetje Anton Mavrič, Dunajska cesta 38, telefon 33-82. (l)

Črno prst
humus za vrtove — Vam dobavi gradbeno podjetje Anton Mavrič, Dunajska cesta 38, telefon 33-82. (l)

Trboveljski cement

betonsko železo, nosilke, stavbno orodje in vsakovrstno orodje — najceneje pri Jos. Zalita & Co, trgovina železnine, Dunajska cesta 9 (poleg nebotičnika). (l)

Pohištvo

Beseda samo 50 par

Spalnice
9 delne, smrekove, pleskane, a 2200 Din, nudi pohištveno mizarstvo Anton Bizovičar, Glince II-L. (t)

Vrtne stole
zložljive, proda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Pridelki

Beseda samo 50 par

Njivsko seno
stisnjeno v bale, proda Ivan Steh, Videm, Dobropolje. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Šivalne stroje
specialne stroje vseh sistemov, popravila in renovira Cena nizka, delo garantirano Priporoča se: Emil Klobčaver, specialni mehanik, Sv. Petra c. 47. (l)

Egidij Šušteršič
sobni slikar, Ljubljana, Križevniška ulica 6, telef. št. 31-01, izvršuje vsa v soboslikarsko stroko spadajoča dela v mestu in na deželi po najmodernejših vzorcih. (t)

DRVA

Trgovina s kurivom

Iv. Schumi

Dolenjska cesta

Telefon 2951

PREMOG

Sotra

najprejrednejša kartoteka

Soklič, Maribor.

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu

Prešernovega spomenika.

GREŠITE MNOGO

Če ne čitate redno

SLOVENCU

Fotoamaterji!

Povečave

fotooddelek Jugoslov. knjigarne

Ljubljana

Zahtevajte cenik!

Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi

Postelne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu trdka

Pavel Strgulec

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13

Zahtevajte brezplačni cenik!

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana, Stari trg št. 32

Zlatarska dela

vse vrste zlata in srebra, zlati in srebrni predmeti, zlati in srebrni nakipi

IVAN VAVRINTIN

Ljubljana, Močnikova ul. (zadaj za vojaško bolnico)

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prt: 7 Din, stenski prt, rdeče ali modro obrobjeni 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine milje etc.

Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Struckelj.

Vozenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje. — »Breda« žepni ročni komad 2 Din

Kdo hoče

poceni z datl

naj zida v lastni režiji.

Delo prevzema stavbna družba

»GRADIDOM« - Sredina 15, tel. 2426

V zalogi ima vsakovrstni stavbeni material.

Prevzema napravo vsakovrstnih načrtov, preiskrjuje tudi postavljen.

Največja zaloga kovinskih krst v Dravski banovini

Kovinske krste za deco: 80 do 160 cm dolge Din 550— do 1.050—, kovinske krste za odrasle: 200 cm dolge, Din 1.400 do 2.200—, iz zaloge v Mariboru. Izbira v vseh velikostih. Najmanj 50%, prihranka potom nakupa pri izdelovalcu.

MAKS USSAR, MARIBOR

Gregorčičeva ulica 17

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je danes 5. aprila ob 8 jutraj umrl naš dobi oče, gospod

Martin Deželak

v 79. letu starosti.

Pogreb bo v četrtek 7. aprila ob 10 dopoldne na pokopališče Sv. Miklavža nad Laškimi.

Sv. Miklavž-Laško, dne 5. aprila 1932.

Justina, žena;

Matevž, Ivan in Martin, sinovi;

Marija, Franciška in Amalija, hčere;

in ostalo sorodstvo.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

Sulphart se je držal novince kakor klop; obsipal ga je z nepotrebnimi nasveti in abotnim gobezdanjem, nekaj iz resnične uslužnosti, nekaj zaradi vina, predvsem pa zato, da bi se pokazal veljavnega. Vsi so bili dobre volje, kakor da bi bili že kaj pili.

Vairon je v srjaci in hlačah glumil semanjega rokoborca; z masnim, prostaškim predmestnim glasom je hvalil svoje umetnije.

Gnetli smo se okrog njega in predstavljali sejmarije. Nevoščljiv zaradi tega uspeha, je potegnil Sulphart Lemoine za rokav.

»Pojdi z menoj!«

»Čemu, hudiča naj hodim s teboj...?« je vprašal Lemoine, ki je rdečelascu vedno najprej ugovarjal, predno mu je sledil.

»Tak pojdi no in ne onegavi!«

Mrmrajoč in psujoč je šel Lemoine za njim, po stopnicah navzgor. Notarjeva hiša, v kateri smo lepo skromno stanovali v hlevu, je bila čeden podeželski dvorec z visoko, skrilnatno streho, škarnicami iz sadre malte in naslikano solnčno uro, ki je kazala poldne natančno ob desetih.

Široke in visoke stopnice so čakale na obiskovalce. Sveže prepletskane oknice so bile zelene kakor mlado listje. Od začetka vojne so ostale ves čas zaprte. Prebivalci so ob nemškem prodiranju zbežali, ne da bi bili imeli časa karkoli vzeti s seboj; vrnili se niso nikdar več. Vojna pošta je bila imela tam kratek čas svojo pisarnico, ko pa je lepega dne skozi zid udria

granata, se je ljudem zdelo pametneje, da se preselijo na drugi konec vasi.

Bili so nam izrečno prepovedali, stopiti v hišo, ki je imela vsa vrata zapahnjena. Narednik Morache, ki nas je rad pital s takimi obeti, je bil takoj izjavil, da bo dal vsakemu, ki bi prekršil prepoved, pognati v telo dvanajst svinčenk, ne vstevši smrtnega strela. To je bilo podkurilo Sulpharta, da si je ogledal hišo. Sedaj je poznal že vse kote v njej in je znal posebno dobro odpirati vrata — namreč s krepko brco, če ni pomagal spreten dvig z zlomljenim bajonetom.

Vedel je Lemoine-a v prvo nadstropje, v veliko sobo s svetlimi tapetami.

»Tukaj je vse, kar potrebujeteva,« je rekel in odprl visoko omaro.

S polnimi rokami je metal na preprogo perilo in obleko, ril po predalih in izpraznil vse police. Pri tem je izbral, kar mu je bilo na misli.

»Jaz se preoblečem v žensko, ti mi boš pa za par, razumeš, ti rilec oslovski?«

Pri pomerjevanju je šel na kose še nekateri steznik, nazadnje sta se pa le mogla obdovovati v zrcalu, izpremenjena v pustni parček. Ko sta se prikazala na dvorišču, držč se pod pazduho, je za trenotek od začudenja vse onemelo; potem pa jima je zaorilo v pozdrav:

»Živela ženin in nevesta!« je prvi zarjovel Fouillard.

Drugi so se drli še glasneje, in cela desetnica je ponorela od veselja ter rjovelja in plesala okrog obeh prismojenih prikazni. Sulphart je bil čez svoje rdeče hlače oblekel mične, s čipkami okrašene ženske hlače in skozi razporek je žarela njegova zajetna, brončasto-

rdeča zadnjica. Povrhu je oblekel belo jutranjo jopico, na kuštravih ogljarskih laseh pa je nosil narobe obrnjen, že precej porumenel mirtin venec: poročni venec notarjeve gospe, ki je bil ležal pod steklenim poklopem. Lemoine, ki se ni smejal, marveč se držal strogo kakor vojak v službi, se je zadovoljil s škotskim krilcem, a je to brezoblično, pomanjkljivo oblačilo izpopolnil z vsednjim suknjo, ki je imela svilen ovratnik, na glavo pa si je posadil visok cilinder, katerega je preje narobe skrtalil.

Mali Broucke je bil od veselja ves iz sebe ter je plesal za njima kakor na žeganju.

»Na svatovščino grem!« je kričal.

Vsi so se, pojoč in rjoveč, vrteli in cepetali, a spremljal jih je Fouillard, ki je z bajonetovim ročajem bunkal ob sajasto dno svojega kotla in menil, da »gode.«

»Živela nevesta!« so vedno znova peli v zboru.

Brévalov suhi obraz se je razlezel v pristrnem smehu. Vendar nas je skušal pomiriti.

»Ne tako glasno, za božji čas, če bi vas slišal kak častnik...«

Vairon je pograbil Sulpharta okrog pasu in pleše ž njim »Javo«, dražestno kakor semajski diplaš; Lemoine pa skakuta okrog, maha z rokami kakor golob s perot

Ob odhodu ravnatelja B. Remca iz Ljubljane

Ljubljana, 5. aprila.

Te dni odhaja g. Bogumil Remec, ravnatelj II. drž. realne gimnazije v Ljubljani, na svoje novo službeno mesto v Krusovcu, kamor je premeščen po službeni potrebi.

Z ravnateljem Remcem odhaja iz Ljubljane mož, ki ga bo pogrešal vsakdo, ki ga je poznal. Imel je vse polno znanec v vseh krogih, ki so cenili njegovo trezno in mirno sodbo o premnogih sodobnih vprašanjih in njegovo nepristransko državnost. Z njim si prav tako lahko govoril o praktičnih potrebah vsakdanjega življenja kakor o socialnih in gospodarskih vprašanjih.

S posebno hvaležnostjo pa omenjamo ob tej priliki, kaj je ravnatelj Remec storil med vojno za jugoslovansko orijentacijo naše inteligence. Kot predsednik Slov. kat. akademikega starešinstva, čigar ustanovitelj je bil, je skliceval v prvih mesecih leta 1915 tajne sestanke v srebrni dvorani Uniona, kjer so razni predavatelji obravnavali vsa politična vprašanja, tičeča se svetovne vojne, in sicer z jugoslovanskega stališča. Teh sestankov so se udeleževali tudi starešine vojakov, ki so bili službeno v Ljubljani, in ko se je bilo treba proti koncu vojne odločiti ali za avstrijsko ali za jugoslovansko smer, ni bilo med starešinami slov. kat. akad. društva skoraj nikogar, ki bi ne bil pravilno orientiran. Bogumil Remec je bil središče, okoli katerega so se zbirali vsi, ki so z dr. Krekom pravilno gledali potek svetovnih dogodkov; bil je med ustanovitelj tedinika Jugoslovana, ki je vneto propagiral idejo majske deklaracije. Med tistimi, ki so najbolj neomajno verovali v zmago antante, je bil ravnatelj Remec. Bil je zaradi tega tudi preganjan. Odstavljen je bil kot ravnatelj Slov. trgovske šole, dasi je bil tudi uradno najodličnejše kvalificiran, in premeščen je bil kot profesor v Novo mesto. Toda ni minulo dosti časa, pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je bil ob razpadu Avstrije izmed najplivnejših, čeprav skritih in malo opa-

ženih organizatorjev svobodne Jugoslavije. Danes tudi lahko povemo, da mu je bilo po odstopu prvega predsednika Narodne vlade Jos. Pogačnika ponudeno mesto predsednika naše deželne vlade, kar je pa direktor Remec v svoji skromnosti in nesebičnosti odklonil. Pač pa je bil baš ob času, ko je v juniju 1920 Nj. visočanstvo regent Aleksander prvokrat uradno obiskal Slovenijo, g. Remec poverjenik za notranje zadeve in je bil za vzorni red, s katerim se je izvršil svečani obisk, od kralja odlikovan z visokim odlikovanjem.

Ko je pred nekaj leti postal g. Remec ravnatelj II. drž. gimnazije v Ljubljani, so bili vsi, ki ga poznajo, vzradoščeni nad tem, da je prišel na voditeljsko mesto mož, ki — sem spada!

Gosp. Remec je pokazal namreč povsod, kjer se je udeleževal, odlične voditeljske sposobnosti. Dasi je kot demokrat in socialno misleč mož občeval s člani učiteljskega zbora prav kolegialno, je užival vendar izreden ugled in upoštevanje, tako da lahko govorimo o idealnem razmerju učiteljskega zbora do ravnatelja.

S temi lastnostmi si bo pridobil ravnatelj B. Remec ugled in spoštovanje povsod, kamor bo prišel, in prav nič ne dvomimo o tem, da bo med Srbi prav častno zastopal Slovence. Morebiti se bo čez nekoliko časa učiteljski zbor v Krusovcu prav tako nerad ločil od g. Remca, kakor ga bo sedaj močno pogrešala II. drž. gimnazija.

Upamo pa, da bomo g. Remca kmalu zopet videli kot ravnatelja v Ljubljani; saj pri gimnazijskih ravnateljih pri nas premostitve niso običajne (v dravski banovini je to od prevrata sem edini primer, da je bil premeščen gimnazijski ravnatelj) in je tudi primerno, da mož, ki bo letošnjo jesen dopolnil že 31 službenih let, preživi tudi poslednja leta, ki mu še manjkajo do upokojitve, med svojo družino in v kraju, ki nosi na toliko poljih znake njegovega smotrnega, premišljenega in nesebičnega dela.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 4. aprila

Prijatelji zagrebskih rojakov so gotovo že mislili, da je že ugasnilo naše veselje za kulturno delovanje zagrebskih revežev, ker se nisem javil že precej časa. Res je, da je nastopilo v našem pokretu po novem letu več zaprek, katere smo vse lahko prebredli. Prva je bila ta, da so našega požrtvovalnega duhovnika sv. Roka preč. g. dr. Kuifca, salezijanca, iznenada predstavili iz Zagreba. Nadomestil ga je takoj nič manj podvzeten preč. g. pater Gabriel Cevc, konventualec. Med tem so se začele zakulisne intrige radi sv. Roka, tako da so nekateri neodgovorni elementi ukrepali po družtvu »Braća hrvatskoga zuma«, kar se je seveda takoj vse izjalovilo, a k sv. Roku prihajajo še naprej vsako nedeljo in praznik dvakrat naši ljudje, tam gori molijo, pojo in se veselo...

Dekliško zavetišče prav lepo napreduje, samo premalo prostora ima. Zanimanje zanj je ysestransko, celo kraljica Marija je poklonila zavetišču lep dar.

Včeraj na obletnico sv. Roka je bila cerkvi- ca popolnoma polna. Pater Gabriel je z lepimi

besedami govoril o vzvišenem pomenu in božjem blagoslovu enoletnega bogoslužja za zagrebske Slovence.

Po večernicah je bil pri Kopinču ustanovni občni zbor »Zadružne posojilnice« *za zagrebske rojake kot manifestacija triletnega požrtvovalnega delovanja zagrebskih Slovencev. Po kratkem historijatu o pripravljanju zadruge in čitjanju odobrenih pravil ter nekaterih formalnostih je g. Marko Težak, kot predsednik ustanovnega občnega zbora, predlagal volitev ravnateljstva in nadzornega odbora. Navzočih je bilo dvajset delničarjev in pojavile so se tri liste. Izvoljeni so bili gospodje druge liste in sicer, v ravnateljstvo: Marko Težak, trgovec, dr. Klemenc, profesor, Černe Josip, žel. uradnik, Štrukelj A., mizar, Gorenšek Fr., student muzične akademije, v nadzorni odbor: Koren J., student in predsednik »Danice«, Mlakar Stefanija, zobotehničarka, Zorko J., krojač.*

Zagrebski Slovenci žele, da se Zadružna posojilnica, ki je vzklikla v zgodnji pomladi, v kritičnih socialnih časih, razkošno razcvete, saj ima v svojem vodstvu najposposobnejše in najradikalnejše katolike zagrebskih Slovencev.

kolikor mogoče zaščitimo na podlagi reciproci- tetnih pogodb in da skrbimo po možnosti tudi za one nesrečnejše, ki so se vrnili brez sredstev v domovino, da jim pomagamo ob prihodu v našo kraljevino vsaj za nadaljevanje potovanja v svoje pristojne občine. In ker leži Ljubljana v bližini obojnih postaj Jesenice in Rakeka, je več ko potrebno, da deluje v Ljubljani institucija, ki bo imela na razpolago za prvo preskrbo dospelih izseljenjskih repatriirancev in remonvirancev tudi potrebno sredstva.

Verjetno je, da se bo konferenca udeležil tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Afera Vzajemne pomoči izročena sodišču

Ljubljana, 5. aprila.

V soboto je drž. tožilstvo prejelo od policijske uprave kratko ovadbo z daljšim revizijskim poročilom o postopovanju in stanju registrirane blaginje »Vzajemna pomoč«, ki je bila pred dobrimi tremi leti ustanovljena v Ljubljani. Ta blaginja je po svojih agentih razpela svoj delokrog po vsej Sloveniji in pozneje celo še v druge pokrajine. Nekateri agenti so kar na debelo izvajali posmrtninsko zavarovanje starih ljudi obojega spola. »Vzajemna pomoč« *je etabrirala svoje urade na Borštnikovem trgu. Zaposlenih je bilo več uradnikov in uradnic. Ravnatelj blaginje je bil Rudolf Sinkovec, ki je celo pri novembrskih skupščinskih volitvah kandidiral v ljubljanski okolič.*

Banska uprava je 5. februarja odredila uradno revizijo »Vzajemne pomoči«. Revizijo je vodil ban. svet. dr. Menninger, ki je pritegnil k temu poslu še dva stokovnjaka v zavarovalni tehniki. Pozneje je bil ravnatelj Rudolf Sinkovec aretiran in odveden v policijske zapore. Vse revizijsko postopanje je trajalo do zadnjega časa. Naposled pa se je banska uprava odločila, da na podlagi zbranega materiala poda kazensko ovadbo po policiji, ki je va to pristojna oblast.

Zaradi goljufije po § 334 kaz. zak. so bili ovadeni državnemu tožilstvu ravnatelj Rudolf Sinkovec in še dva druga vodilna uradnika. Ravnatelj Sinkovec so sedaj prepeljali iz policijskih zaporov v sodne. Preiskava je izročena preiskovalnemu sodniku dr. Kresniku. Gre za vsoto okoli 450.000 Din. Revizija sama navaja, da je »Vzajemna pomoč« *izkazala inkaso 8 milijonov Din, dočim razpolaga z nepremičnim in premičnim premoženjem za nekaj milijonov. Koliko časa bo preiskava trajala, ni mogoče točno omeniti, gotovo pa je, da se bo zelo zavlekla, kajti zaslišati bo treba mnogo oškodovancev, ki že sedaj s skrbjo izprašujejo, kako bo cela zadeva likvidirana in so vsi pač hudo zainteresirani. Po nekaterih krajih so ljudje zavarovali stare ljudi kar vprek za visoke vsote in znani so slučaj, da so bile starke zavarovane po 50- in celo 80-krat.*

Požigalci na delu

Dva velika požara v Lokah in Kočnah pri Gornji Poljskavi. — Letos že 16 požarov.

Gornja Poljskava, dne 3. aprila 1932.

Ljudstvo je popolnoma zbegano, ker se požari, od zločinskih rok povzročeni, zmirom bolj množijo; vsaki peti dan gori. Dne 29. marca je pogorelo stanovanjsko poslopje vulgo Erjavce v Lokah, in na belo nedeljo ob 3/8 zvečer pa velikansko gospodarsko poslopje Spodnjega Grombežana (Franc

Sklenina je občutljiva... VIM jo varuje!

Z Vašimi lepimi posklenjenimi lonci morate previdno ravnati. Malo Vima na vlažni krpi odstrani hitro in temeljito vso nesnago in daje sklenini krasen sijaj. Vim je dovršeni, čistilni prašek, kateri nesnage ne ostrga, temveč jo razkroji in je dober tako za vsa težja kakor tudi za lažja čiščenja v hiši in kuhinji.

VIM čisti vse

J.V.3

Grozen roparski umor v Dražgošah

Mater in hčer je ropar umoril, oropal in hišo zažgal

Dražgoše, 3. aprila

Naša sicer nad vse mirna in tiha župnija živi danes pod strašnim vtisom roparskega umora, katerega žrtvi sta postali dve ženski, mati in hči. Zločin, kakršnega naš kraj še ni doživel, se je izvršil na belo nedeljo v zgodnjih jutranjih urah, tako da je postala ta sicer tako lepa bela nedelja za Dražgoše rdeča in krvava nedelja. Pozorišče nezasiščenega zločinskega dejanja je hiša štev. 72, po domače »pri Gričarju«.

Ta čedna mala hišica stoji bolj na samem ob strmim potu, ki pelje iz Dražgoš proti hišam v Jelenščak. Bila je last dveh skromnih oseb, matere 68 letne vdove Marije Lotrič in njene hčerke Genovefe, stare 32 let. V hiši sta imeli malo trgovino, ki jima je nudila vsakdanji kruh. Ker sta živeli sami in bili obe bolj slabotni, sta že od nekdaj nosili v duši strah in bojazen pred morebitnim vlomom ali napadom. Znani sta bili tudi po tem, ker sta pekli prav posebno okusen in lepo, naravnost umetniško okrašen dražgoški »mali kruheček«. Obe, mati in hči, sta bili pri ljudeh v časih in priljubljeni. Zato je vsem kar kri zledenela po žilah, ko se je raznesla grozna novica, da so našli mrtve, ki so šli ob 7. zjutraj iz cerkve, obe, mater in hčer, mrtvi v hiši.

Nič hudega sluteč so se Jelenščani vračali od sv. maše. Ko so prišli bliže hiše, je vzbudil njih pozornost gost dim, ki se je grozljivo dvigal iz dimnika in razširjal zopern smrad po okolici. Ta smrad so bili nekateri že zaduhali pred službo božjo, pa so mislili, da so kje ženske vrgle na ogenj kake cane. Sedaj so seveda takoj slutili, da mora v Gričarjevi hiši biti ogenj. Mati in hči sta šli v cerkev — tako so domnevali — in med tem se je kaj vžgalo. Zato je bilo prvo, udreti v hišo in ogenj pogasiti. Kako pa so se začudili, ko so našli večna vrata nezaklenjena, vežo pa polno gostega dušljivega dima, da ni bilo mogoče niti vstopiti niti razločiti predmete v veži. Ko se je pa dim razkidal, se je nudil navzočim strašen prizor. V veži za vrati je ležala mrtva hči Genovefa, v sobi, ki je služila kot stanovanje in prodajalno, pa ravno tako na tleh v luži krvi uboga mati, mrtva z razbito glavo. Obe mrtvi, obe umorjeni. V čumnati pa so gorele postelje. V nekem kotu pa je ležal domači psiček, tudi brez življenja.

Nesrečnej, ki se je polakomnil skromnega premoženja ubogih revic, je prišel na dosedaj še nepojasnjen način v hišo, pobil z železnim orodjem obe ženski, vzel, kar mu je bilo najbolj priročno, potem pa zažgal postelje, v nadi, da se bo ogenj razširil in hišo in nesrečni žrtvi do jutra vpepelil. To se pa ni zgodilo, ker ni imel ognji dovolj zraka.

Podrobna pojasnila o tem strašnem dogodku ki grebe v naše duše, da trepetamo, bo prinesla upamo, preiskava v to poklicane oblasti.

Roka se nam trese in pero se nam ustavlja. Ljudje božji, kam gremo, kam jadramo? Ali se nam bodo sedaj ob teh dveh krvavih razmesarjenih truplih odprle oče, da bomo spoznali, kam prvi človeštvo brez Boga in brez strahu božjega?

V to poklicano oblast pa prosimo, da nas zaščiti. Po naših brezgovih in hribih prihajajo dan za dnem številnejši, o katerih ne vemo, kdo in kaj so.

Železniki, 5. aprila.

V zadnjem času so se različni brezposelni delavci, lahko bi rekli iz najrazličnejših krajev vse države, v posebno veliki meri vrgli na našo kmečko okolico in tako rekoč poplavalili Selsko in Poljsko dolino. Najhujeje je, da ti niso zadovoljni z malim darom, ampak hočejo podpore v denariju, pravtako v mesu in celo žganje zahtevajo nekateri. V nekem župnišču v Poljski dolini sta se oglav-

Koren) z vsem gospodarskim inventarjem in še 8 svinj. Škoda znaša več 100.000 Din.

Orožniki store svojo dolžnost, toda premalo jih je. Ako ne seže po teh zločinskih močeh roka, bodo kmalu tukaj same razvaline, ker je od novega leta že 16 požarov

sila dva Srba in kot kvalificirana delavca zahtevala celo po 10 Din podpore, češ da manj ni vredno kvalificiranega delavca. Na pripombo tamkajšnjega župnika, da bosta tudi drugod kaj dobila, sta odgovorila, da obiskujeta samo župnišča.

Pod vtisom teh in takih popotnikov so v zadnjem času živeli vsi kmetje širom obeh dolin. Nekateri so se pa tudi celo bali, da se ti ljudje tudi masčujejo. V tem strahu sta dalj časa že živeli tudi 68 letna mati Marija Lotričeva in njena hči 32 letna Genovefa, ki sta se v Dražgošah nad Železniki preživljali v svoji hišici na Griču od male trgovince. Stalno sta se ob Ave Mariji zaklepali in nista pustili nikogar več v hišo.

Prav tako sta tudi zaklenili hišo v soboto zvečer in odšli kmalu spat. Naenkrat nekdo pomoči potrkna na hišna vrata. Ker je bilo slišati znan glas, je hči odšla v srcaji odpirat vrata. Toda komaj jih odpre, jo nekdo silovito udari s krampom po glavi, da je takoj padla. Neznanec je vdr nato v hišo in prav tako ubil mater z udarcem za vrat. To vse se je dalo ugotoviti le na podlagi najdenih znakov.

V katerem času se je zločin zgodil, se ne da točno ugotoviti. Sosed Primož Habjan, ki stanuje kakih 100 korakov od Lotričeve hiše, je slišal proti jutru neki glas: »Odpr, Pavla je tu!« *Nato je čul, kakor pripoveduje, dva ženska kriki, nakar je vse utihnilo. Prepričan je bil, da je prišla k Lotričevi neka sorodnica, katera je vsled strahu pred potepuhi že večkrat spala tam. Trupli žrtev sta bili pa zjutraj še topli, kar je znamenje, da se je zločin moral zgoditi v poznih jutranjih urah.*

Po umoru obeh žensk je zločinec potipal za denarijem, nato pa holec zabrisati sled za seboj, zažgal posteljo, nakar je odšel.

Sledi za morilecem ni bilo tukaj nobene in tudi ne posebnih znakov. Orožništvo je stopilo takoj v akcijo in nad vse požrtvovalno išče zločince. Ljudje v celi dolini so vsled tega zločina v silnih skrbeh in komaj čakajo, da se orožništvu posreči dobiti zločince v roke.

Pomlad v Suhi Krajin

Nedolžen pogled za divjim zajcem

Žužembek, 2. aprila

Dolgotrajna zima bo zapustila mnoge ne- ljube posledice, ki bodo hudo zadele ubogeja Kranjčana. Žita so marsikje popolnoma pogrnla vsled dolgotrajnega snega. Treba bo posejati s pomladno setvijo, kdor ima za to seme in kjer je živina kljub pičli krmi še toliko pri moči, da bo vlekla brazdo.

Vinogradniki tožijo, da so očesca pri trti črna, torej pozebla. Sadjarji zopet tožijo, da jim je dolgotrajni zajec ogrožal vse mlado drevje. Pa kaj bi ne, ko uživa toliko zaščito.

V vasi S. je zajec posebno rad glodal dre- vje. V največjem snegu je imel pod grmom blizu vasi kar dom, ki je bil zadela s snegom. Na zajtrk in večerjo je hodil v sadovnjak glodati mehko lubje mladega sadja. Bistro oko mla- dega fanta je opazilo zločinskega dolgočeca. Fant ga je podil nekaj časa po visokem snegu domov v gozd, seve, da brez puške in orožja. Pa je nekdo ubogega fanta naznanil, češ da je zajca poželjivo pogledal, kar je po mislih ova- ditelja tudi prepovedano. Najbrže bo fant dobil kazen pol ure sedeti v senci in gledati zajca od daleč, kakor višnjegorski kozel, ki je za kazen moral poželjivo gledati zelje čez planke.

Šenčur pri Kranju

Visočani svojo lepo in znamenito podružnico marljivo pripravljajo za župno cerkev. To pomlad so dali napraviti na koru lepo izrezljano ograjo. Pravkar postavljajo lično obhajalno mizo. Ob prvih petkih bo že sedaj prav prišla. Ta dan po trudu in gorečnosti g. škofijskega ravnatelja Jožeta Jagodica nad sto vernikov prejema ondi sveto obhajilo. Tudi električna razsvetljava ni več daleč. Z boljšimi časi pride še harmonij na kor. Potem bo treba samo še dobrotnika, ki bi volil posestvo za župnišče — in Visoko bo pripravljeno za novo faro!

Ljubljana

Proslava materinskega dne

Ljubljana, 4. aprila.

Praznik Marijinega oznanenja — praznik materinstva!

Takole se Te vsako leto enkrat spomnimo, takole se Ti vsako leto enkrat poklonimo, ki Ti je ljubezen neusahljiv vir vsega lepega in dobrega — mati!

Na praznik Marijinega oznanenja, ob vzponu nove pomladi se Ti poklonimo, na stečaj odpremo ta dan duri svojega srca. Vse, kar se je čez leto svetlelo in dragoceno na korale naših duš nanašalo, položimo z otroško vdanostjo pred te — pač majhno, premajhno plačilo za ves neizmerni trud, ki si ga z nami imela, za vse tiste grenke skrbi, ki so kakor črni trni iz naših besed in dejanj rasli vate, za vse tisto tiho trpljenje, ki se mu samozatajevanje pravi in ki Ti prikrilo kakor žerjavica ali nekje globoko na dnu...

Praznik Marijinega oznanenja — praznik materinstva.

Kakor himna je. Posvečena misteriju materinstva.

Kakor lovorjev venec je. Spleten heroizmu materinstva ljubezni in zvestobe.

Kakor prisrčno otroško voščilo je, kakor požarna molitev, zajeta iz globin hvaležnih src. Za vsa požrtvovalnost. Za vsa nesebičnost. Za vsa plemenitost in neizčrpno dobroto Tvojo, mati! — — —

Slovesnost v operi

Vse je bilo tako toplo, prisrčno, iskreno. Brez prelitanega sijaja, brez bombastičnih besedi in fraz. Kračansko žensko društvo se zaveda svojega poslanstva, ve, kaj hoče. Aranžma te proslave bi pač ne mogli izročiti boljšim rokam. Je to že sedma prireditev te vrste in ima torej že majhno tradicijo za seboj. Nič šablonskega, suhoparnega, neuzitnega. Vse do jedra izmerjeno, pretehtano, premišljeno. Vsako leto novo — radostno pričakovanje v srcih mater in otrok, vsako leto — novo svetlo iznenađenje.

Tudi letošnja prireditev se je odlikovala po svoji originalni zamisli in po svojem pestrem sporedu. Vsa opera je bila polna mladega živčava in dobrohotnih obrazov mater in otrok.

Nastopilo je okoli 70 otrok. Prvo točko sporeda je izpolnila punčka, majhna kakor miška. V rožnati obleki in belih čevljičkah je priskakljala na oder in njen glas je bil kakor zgojenje ptičke. Deklamirala je »**Otrokovo prošnjo**«¹ Marije Grosčjeve, kakor pač more takole drobna, neboljena punčka deklamirati. In čeprav je malokdo razumel besedo, je bila punčka nagrajena s takim prisrčnim in radostnim ploskanjem, da se je kar prestrašila in je jadrnih korakov odbrzela za kulise...

Govor gosp. Ludovika Šavlia

Iz idejno silno globokega in bogatega govora preč. g. Ludvika Šavlia, ki je sledil deklamaciji, nazivamo tu samo nekaj glavnih misli. Tema njegovega govora je bil predvsem: duhovno in telesno materinstvo.

Materinstvo je žrtvovanje samega sebe drugim do popolne pozabe samega sebe. Mati, ki se ne žrtvuje, nima v polni meri pravice do tega svetega naslova — mati. In če se dandanes krši številno rojstvo, manjša število duhovnih in telesnih mater, je temu v glavnem kriv duh egoizma, ki prevzema že mnoga ženska srca. Slovenski narod je na splošnem še zdrav in zaradi tega imajo naše žene še mnogo pravega, resničnega materinskega duha. Oddal toliko mater, zlasti med preprostimi ljudstvom, ki so v požrtvovalnosti in v svojih žrtvah prave herojine, prave junakinje. Oddal tudi toliko mladih src, ki se posvete onemu poklicu, ki zahteva največ duhovnega materinstva, to je střežba bolnikov.

Dalje je materinstvo zmoglost ženske duše, uživeti se v dušo svojega bližnjega. In še eno lepo potezo duhovnega materinstva bi lahko omenili. To je neizčrpna zmoglost odpuščanja. S svojo milino in usmiljenostjo troši mati goreče ogle na glavo padlega otroka. In kar se ne posreči strogosti moža, se posreči njej; premaga in razoroži tudi najzakerkneje srce.

V nadaljnjem je govornik razvijal misli o visokem dostojanstvu pravega telesnega ali fizičnega materinstva. Materinstvo je podoba in odsev božjega življenja in njegove božje rodovitnosti. Vsa vzvišenost tega materinstva obstoji v sodelovanju Boga samega z očetom in materjo pri ustvarjanju novega bitja — človeka.

Govornik je zaključil svoj govor z mislijo o upravičenosti materinske proslave, ki je obenem proslava otroka — s pozivom, da se radujemo in veselimo z vsemi navzočimi materami in materami vsega sveta, ter z željo, da odjekne ta proslava v dušah vseh in zapusti v njih trajne sledove.

Igrice in koncert

Po tem zanositem, prekrasnem, iz srca v srce segajočem govoru, ki je bil sprejet z velikim odo-

bravanjem in priznanjem, je sledila zborovska deklamacija Anice Černetove »**Mamica išče svoje dete**«. Punčke, v slikovitih kostimih — rože, ptički, veter, zvezde, angeli — so odigrale svoje drobne vloge tako srčkano in lepo, da so mestoma ganile do solz.

Sledil je nastop Ljubljanskega orkestra orglice pod vodstvom g. profesorja Jeraja. Ta gospod Jeraj, s svojimi dolgimi, valovitimi lasmi in s svojimi očetojsko dobrodušnim obrazom! Kakor stric čarodej je postavil se je pred svoje mlade godbenike — dečke in deklice — zamahnil je z roko — rokus pokus — in nam pričaral tako rekoč iz nič najlepše narodne in umetne pesmi, podane s takšno fino dinamiko in umetniško dovršenostjo, da ni bilo strmenja in začudenju konca ne kraja. Navdušenje za ta njegov miniaturni orkester je bilo nepopisno in kar ni hotelo jenjati. Mnogo pesmi je moral dodati, da se je polegel vihar.

Otroška enodejanka »**Dva računa**«² od P. Zakravskega v celoti sicer ni povsem izvržna, bila pa je odigrana na splošno zadovoljstvo. Tu pa tam kriči vzgojni nauk prevsilljivo na dan. Igrica bi mnogo pridobila, če bi se na koncu otresla katederskega moraliziranja, ki skoraj vedno zgreši svoj cilj. V jedru pa je igrice dobra in zdrava.

»**Cudodelna pisčala**«, otroška igrice P. Krizostoma Sekovanića, se je odlikovala po svoji bogati scenaciji in spretno zasnovani režiji. Avtor je v tej igri združil pravilno romantično starodavnost s trpkim realizmom našega časa (beda, brezposelnost, glad itd.). Beseda »brezposelnost«³ pa v pravilni igri zveni preveč trdo in rezko, zato bi jo jaz iz igre brezpogojno črtal in ji dal primernejše nadomestilo. Kljub tem malenkostnim hibam sta obe igrice užgali, in mladi igralci so bili po zasluženju nagrajeni z bogatim aplavzem. Tudi glasbene točke P. Frančiška Ačka so vredne omembe.

Največ zaslug za tako posrečeno prireditev imata nedvomno gđ. Slavica Vencej, ki je položila vso svojo dobro voljo in ljubezen v to proslavo, ter režiser g. profesor Gisp Sest, ki je s svojo iznajdljivostjo in mojstrsko spretnostjo pri režiji dosegel to, za čimer je stremel: zadovoljil je vse; stare in mlade.

Proslava je bila končana ob pol 11 ponoči.

Kai bo danes?

Drama: »**NEKDOR**«. Red D.
Opera: »**VJOLICA Z MONTMARTRA**«. Red. C.
Kino Kodeljevo: Ob 20 »**Dobri vojak Buster**«⁴ (Buster Keaton). Znižane cene.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34.

○ Pogreb pokojnega Ivana Čiča bo v sredo ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice.

○ Podružnica Mestne hranilnice. Mestna hranilnica ljubljanska odpre v kratkem svojo podružnico v hiši Zadržne banke (bivše Kristanove banke) na Miklošičevi cesti. Ta hiša je sedaj last Mestne hranilnice. Mestna hranilnica namerava tudi v prihodnjih mesecih povečati svoje uradne prostore v svoji palači v Prešernovi ulici in bo zasedla vse trgovinske lokale v prilljhu, ter se bodo morali trgovci, ki jih imajo sedaj v najemu, od tam izseliti.

○ Lift za nebotičnik. Zgradba nebotičnika je že toliko dovršena, da je Pokojniški zavod že naročil novi lift za to najvišje poslopje v Ljubljani. Lift je posebno komplicirano delo in izdeluje take lifte samo neka mednarodna tvrdka, ki ima tovarne v Nemčiji in v Italiji. Novi lift za ljubljanski nebotičnik pride iz Italije in sicer iz Milana. Pokojni-

Pozor! NOVO! Pozor!
ZELO AKTUALNO!

Te dni izide:

Dr. Mih. Opeka:

OČETOV KLIC

Sedem govorov o Katoliški akciji.

Vsebina: I. Kaj je Katoliška akcija — II. Apostolat zploda — III. Apostolat molitve — IV. Apostolat besede — V. Dela ljubezni do bližnjega — VI. Kako tedaj? — VII. Sola za izbrane čle.

Cena broš. izvodu Din 10.—
po pošti Din 150 več.

Naročajte naprej v prodajalni
H. Ničmanovi!

Kulturni obzornik

IVANA CANKARJA ZBRANI SPISI XIII zvezek.

(Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. — Izdala in založila Nova založba v Ljubljani. — Str. XX+360. — Cena: broš. 68 Din, polplatno 90 Din, celo platno Din 85, polusnje 110 Din.)

Ni dvoma, da si je naložila Nova založba z izdajo zbranih spisov Ivana Cankarja eno najvažnejših nalog našega domačega založništva in priznati je treba, da jo kljub težkim gospodarskim prilikam izvršuje s trdoživno vztrajnostjo. Pričujoči trinajsti zvezek obsežnega Cankarjevega zbranega dela je ne le v svojem velikem okviru, marveč tudi sam zase posebej dragocen, saj vsebuje dvojce Cankarjevih glavnih spisov (Za križem in Kurent) in pa v uvodu toliko pomembnega novega odkritja, kakor skoraj nobeden pred njim. Zares lepo velikonočno darilo smo dobili s to knjigo.

Cankar je bil človek, ki se ni mogel veseliti. Bil je žalosten od rojstva in v toliki meri mu je bila beda slovenskega ljudstva živa in vsepri-jučujoča, da ni mogel niti za hip odtrgati pogleda od tega uboštva. Kakor bi se bil rad potolažil, tolažbe ni našel nikjer. In ker je bilo neprestano gledal, se je z vsem srecem oklepal tiste struje med človeškimi gibanji, ki je obetala, da bo beda **pravila izpred oči** — socializma. Tolažba mu socializem ni bil in tudi ni mogel biti, bil mu je pa edina aktivna ideja, edino sredstvo, s katerim je kdaj mogel onamiti svoje od žalosti utrjeno srce, da je vsaj malo zaupalo. V socializmu je pravilno spoznal edino odrešitev zemlje in človeka na zemlji. Zakaj človek stoji z obema nogama na zemlji in ko hodi po nji, bi jo rad videl sebi pri-

merno. Tudi če trdno veruje v minljivost vsega svetnega in imaš oči uprte v onostranstvo, ne moreš prenašati bede in ponižanja, zlasti ako je krivično in ima ta krivičnost svoje gnezdo v srcu tvojega bližnjega.

In prav zato, ker se stal Cankar z obema nogama na zemlji, ker se je odprtega duha vanjo pri živem telesu naravnost zari, zato mu je ta zemlja in ljudstvo, ki na nji živi, hvaležno. Zato mu je od srca hvaležno ljudstvo, ki ga je pokazal v črtah in povestih, zbranih pod naslovom »**Za križem**«⁵.

A »**Kurent**«⁶ — Cankar piše prvemu, ki mu je dejal, da s povestjo ni nič kaj zadovoljen, svojem založniku L. Schwentnerju, tako-le: »Hotel sem v obliki enostavne romantične zgodbe pokazati žalostno simboliko slovenskega veselja in slovenskega življenja. In zd se mi, da se mi je posrečilo.«⁷ (Str. 351.)

Cankar ni bil človek, ki bi se znal veseliti; prav to, tako globoko v njem zasidrano svojstvo, je našlo najbolj vidnega in najbolj pretresljivega izraza v »**Kurentu**«, v katerem podaja »simboliko slovenskega veselja«. Iz tega dela šele vidiš, kako je tenka in usodna razlika med veseljem in veseljaštvom.

A prav Cankarjev socializem, ki je v vrstolomnem nasprotju s historičnim materializmom, je bil edini sposoben, oblikovati v nešteti strogo leposlovnih spisih tudi edini možni »politični program vsega slovenskega ljudstva. Ne delitev med to- in (za mnoge morebitnim) onostranstvom, marveč spojitev obeh svetov je nauk, ki ga propoveduje z vsem svojim velikim delom.

Ta zvezek njegovih zbranih spisov, ki vsebuje v svojem uvodu morda najpomembnejši dokument Cankarjevega življenja, a še bolj njegovega notranjega prepričanja, ki je podtalno v njem dozevalo mimo satir in fraz, mimo pretresljivih slik

Krasne plašče

Že od Din 350. in obleke od Din 90.
naprej dobite pri trvdki

* **Fran Lukič**, Stritarjeva ul. 9

ski zavod je sklenil tudi, da kavarne, ki jo name-rava otvoriti v najvišjem nadstropju nebotičnika, ne bo oddala v najem, temveč jo bo vodil v lastni režiji.

○ **Blaten dež**. Redek meteorološki pojav se je včeraj pripetil v Ljubljani. Okoli ¼ na dve pop. je pričel padati namreč dež, ki je vseboval precej prahu, tako, da so ljudje na dežnikih in in oblekah, ko so se posušile, opazili bele madeže od blata, ki je bilo v dežju. To blato v dežju je prinesel južni veter. Naravoslovci si pojasnujejo ta pojav s tem, da prihaja pesek v dežju iz Sahare, odkoder ga odnašajo tamkajšnji viharji. Redkokdaj se pa pripeti, da vetrovi zanesajo ta prah tudi v Evropo.

○ **Castniki, častniške družine in podčastniki ljubljanske garnizije** so zbrali med seboj 1.680 dinarjev ter jih izročili kraljevski banki upravi dravske banovine kot svoj prvi prispevek za olajšanje bede brezposelnih siromakov. Velikodušnim darovalcem iskrena hvala!

○ **Občina Zg. Siska v zadregi**. Občinska uprava v Zgornji Siski se nahaja v zadregi, ker nikakor ne bo mogla najti izhoda v prihodnjem letu iz proračunskih težav. Kakor znano, je občina zgradila veliko šolo, katere amortizacijo je preračunala na občinsko trošarino na alkohol. Ta doklada pa se bo v prihodnjem letu znižala na 50 Din na hektar, kar pomenja za Zg. Sisko občutno znižanje dohodkov in zelo težko ji bo v prihodnjem letu izpolnjevati svoje obveznosti. V približno enakem težavnem položaju se nahaja še več drugih slovenskih občin. Saj bo samo ljubljanska občina izgubila na dohodkih 4 milijone dinarjev samo zaradi znižanja trošarine na alkohol.

○ **Nesreča otroka**. Sedemletna hči premogarja Ljudmila Burkeljca v Novih Jaršah v občini Ježica je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo roko.

○ **Gramoz na periferiji**. Ob pričetku pomladi vedno trpe ceste in ulice v predmestjih. Tudi pritožbe občinstva zaradi cest so najbolj pogoste ravno spomladi. Mestna občina je dala zadnje dni nasuti nekaj bolj prometnih cest na periferiji z gramozom. Gramoz pa je precej oster in soferji ter vozniki zelo zabavljajo čeznj kljub temu, da je valjar ponekod že polatila ceste. Hodniki na periferiji pa so še vedno v običajnem stanju — to se pravi: blatni in polni kotani.

○ **Pretep v gostilni**. Včeraj je prišla v ljubljansko bolnišnico še ena žrtev običajnih nedeljskih fantovskih pretepov. 20 letnega delavca Alojzija Lebra iz Koblarjev v občini Stara cerkev na Kočevskem je nekdo v Kočevju udaril po levem očesu in mu ga nevarno ranil.

Reducirane železničarje sprejemajo nazaj

Ljubljana, 5. aprila.

Sedaj je jasno, da je oni mesec izvedena redukcija šla odločno predaleč. Kdo je tako redukcijo zakrivil, o tem ni čas sedaj pisati. Dejstvo je, da so vsi merodajni ugotovili, da je bila redukcija, kakršna je bila izvedena na Slovenskem, zgrešena in v škodo ne le reduciranemu osebju, ampak tudi službi. Zato je železniško ravnanstvo izvedlo revizijo redukcij in bo sprejelo nazaj v delo 30 reduciranih dnevničarjev in 90 reduciranih delavcev.

Kdo bo pa popravil moralno škodo, ki jo je zagrešila prevelika gorečnost podrejenega organa? Morda bi bilo prav, ko bi se železniška instance pečala tudi s tem vprašanjem, ki v današnjih razmerah ni postranske važnosti. Kajti te vrste škoda je bila prevelika.

Celje

○ **Solska vest**. Na državni realni gimnaziji v Celju je nastopila službo suplentka gđ. Boženka Juričević. Poučuje srbhrvaščino.

○ **Fingiran samomor**. V ponedeljek 4. t. m. je bil pozvan resilni avto v Ostrožno, čes da je izpil neki invalid steklenico lizola. Resilni avto je takoj odhitel na lice mesta in našel pod nekim kozolcem v Ostrožnem večjo skupino ljudi okoli invalida M. P. iz Brezje, ki je ležal na tleh. Moštvo resilnega avta je vzel moža na avto, seboj je vzel tudi steklenico, ki so jo bili ljudje izvili invalidu iz rok, da bi zdravnik lažje ugotovil, kaj da je možakar pil. Prepeljali so ga v javno bolnišnico, a zdravnik je kmalu ugotovil, da invalid sploh ni izpil niti kapljice lizola. Kakšne vzroke je imel M. za svoje dejanje, nam ni znano.

○ **Najdena zlata verižica**. V ponedeljek dne 4. t. m. je bila najdena v mestu zlata ženska ovratna verižica, vredna 150 Din. Lastnika jo lahko dvigne pri predstojništvu mestne policije.

Kamnik

Naša delavna sadjarska in vrtnarska podružnica, ki se pod agilnim vodstvom predsednika šol. upravitelja I. Primožiča in tajnika šol. upravitelja Julij Cencića krepko udeležuje, je priredila v nedeljo, dne 3. t. m. v Gaslinem domu lepo uspešno filmsko predavanje. Udeležba je bila rekordna. Mnogo jih je moralo oditi, ker niso mogli v dvorano, nad 400 poslušalcev iz mesta ter iz bližnje in daljne okolice, pa je dobesedno napolnilo dvorano in pozorno ter z zanimanjem sledilo poučnim in zabavnim filmom, ki jih je dal na razpolago ravnatelj gosp. Pučnik iz Zagreba in jih je razlagal tajnik kmetijske družbe gosp. Kafol. Uspeh gotovo ne bo izostal, ker bo gotovo vsakdo doma razmišljal o tem, kar je videl in slišal ter v malem poskušal, kar je videl v velikem.

Elektrifikacija Perovega in nove stanovanjske kolonije med Mengesko in Domžalsko cesto se bo izvršila po vsej priliki še pred poletjem. Betonski podstavki za drogove so bili postavljeni že lansko jesen, ravno tako tudi drogovji. Treba bo sedaj še napeljati žice in zgraditi transformator, ki bo stal nasproti kolodvoru za prenovljeno Rodetovo restavracijo. Vse predpriprave za zgraditev transformatorja so že izvršene.

Največjo postroj, kar jih je bilo ujetih zadnja leta v Bistrici, je ujel znani kamniški sportnik g. Valter Stuzzi pod velikim ježom pri Železnem mostu. Postroj je dolga 51 cm in tehtal 1,10 kg.

Dež, ki je padel zadnje dni, je prišel ravno o pravem času. Radi pomanjkanja vode v strugi Bistrice bi elektrarna v smodnišnici morala že naslednji dan obstati, s tem pa bi bilo za nekaj časa zopet prekinjeno delo v celi tovarni, pa tudi Kamnik bi bil brez luči.

Ptuj

Nevarnega pustolovca in grešnika imajo zaprtega v zaporih pujske okrajne sodnije. Orožniška postaja pri Veliki Nedelji je aretirala Gašparja Pepelnika, brezposelnega natakarka in elektro-montarja iz Otiškega vrha pri Slovenjgradcu, katerega zasledujejo oblasti že dalje časa radi velikega vloma, izvršenega marca meseca v Ljubljani v stanovanje poročnika Dogana. Po tatvini se je Pepelnik umaknil iz Ljubljane v Slovenske gorice, kjer so mu bile razmere že dobro poznane od prejšnjih njegovih pustolovčin. Predkaznovan je bil že šestkrat radi tatvin in drugih pregreh. Predno je izvršil vlom v Ljubljani, pa je opeharil mnogo ljudi za večje vsote denarja, čes da je izumil poseben motor za letala, ki ne bo rabil bencina na pogon. Tako je nekega posestnika na ta način popolnoma uničil ter ga spravil na bešaško palico. Izdajal se je za inženjera ter se zaročil na desno in levo, da je lažje skušil svoje žrtve. — Pri hišni preiskavi je našlo orožništvo mnogo obtežljivega materiala. Preiskavo vodi sedaj pujsko sodišče ter je pričakovali še zanimivih odkritij iz življenja in delovanja tega pustolovca in grešnika.

Ljubavna tragedija. Celo mesto je razburila ljubavna tragedija, ki se je odigrala v neki tukajšnji gostilni. Orožniški kaplar Anton Sakovič, ki je dodeljeval tukajšnji orožniški postaji, se je zagledal v natakarko Frideriko Knödl. Ker ga za Friderika menda ni uslišala, je spravilo to zaljubljenca iz ravnateljstva, a v nedeljo, dne 3. t. m. je hotel obračunati s svojo izvoljenko. Prišel je čisto besen v gostilno, potegnil službeni samokres ter jel streljati na svojo žrtev. Oddal je 7 strelav zaporedoma in štirje so zadeli natakarko. Ena krogla ji je preluknjala roko, tri pa so jo zadele v noge. Takoj je bila prepeljana v bolnišnico, kjer so ugotovili zdravniški težke poškodbe, ki pa niso smrtonovne, razen, če bi se pridružilo zastrupljenje krvi. Napadalca, katerega je po krvavem dejanju naglo minula besnost, je orožništvo aretiralo ter ga oddalo v zapore. Za njegovo nepremišljeno dejanje ga bo sodilo vojaško sodišče.

Laporje

Postavili so se v nedeljo naši fantje in dekleta. Igrali so štiridejansko »**Dekle z rožmarinom**«. Pozna se vsem, da so bili v spretnih režiserskih kleščah požrtvovalnega gosp. Logarja. Posebno zgovorna teta Jera (gđ. Mlakejeva) in simpatični Pavle (g. Joško Štimec) kažeta veliko izvežbanost in sigurnost v nastopu. — Z izgovorjavo je pa pač krič. Eni skoro predomače, drugi — kakor je dobrji rekel neki fant — »prelegatno«. Ko bi vsaj ne l — kovali (sem prišel) več! — Le pogumno naprej!

Poizvedovanje

Izgubljena je bila mala drobižna denarnica z večjo vsoto, 5. aprila popoldne najbrž v bližini Marijinega trga (Prešernova ulica?). Oddati proti nagradi 100 Din na policijski stražnici.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fofoodd. Jugoslovanske knjigarne
v Ljubljani Zahtevajte cenik!

s katero osvetljuje Izidor Cankar to skoraj neprodno temo, je mirna in preudarna: dokumentarna in nepristranska. Gotovo pa je, da pomeni na straneh XV—XVIII objavljeno pismo Cankarjevega brata Karla o Ivanovem bivanju v Sarajevu poleti 1909, v katerem času je Cankar postal kratičen katolik, izredno pomemben doprinos k njegovemu življenjepisju, zlasti kar tiče prav zgoraj omenjene problematike njegove duševnosti. To pismo bo pojasnilo marsikatero krivo mnenje in marsikatero napačno sodbo o Cankarju, zlasti ako vpoštevamo še vsa ostala izvajanja urednika dr. Izidorja Cankarja v tem in v drugih prevodih.

Kako je Cankar za nas danes aktualen in kako bo aktualen tudi v nedogledni bodočnosti, se more prepričati vsak, kdor vzame njegove knjige v roko. Danes nam bo vsem mnogo bolj jasno, kaj nam pomeni njegovo delo, nego je bilo jasno tistim, ki so s strastjo sprejemali njegove spise sproti, ko so nastajali: oblikovatelj slovenske duše, pa tudi oblikovatelj slovenskega življenja je bil Cankar kakor malokateri drugi Slovenci. Zato toplo priporočamo slehernemu, da si omisli to popolno in predragoceno izdajo njegovih zbranih spisov.

— »**Naš glasnik**«⁸ se imenuje novi strokovni list za policijske organe. Urejuje ga poveljnik mestne policijske straže g. T. Alagič. Pred kratkim je izšla prva številka, ki prinaša stvarne članke o razvoju mestnih policijskih straž, o važnosti daktiloskopije za uspešno vršenje policijske službe in podaja razna navodila organom javne varnosti. List izhaja v Šabcu. Letna naročnina je 60 Din, polletna 30 Din, posamezna številka pa stane 3 Din.

Dnevna kronika

Kalendar

Sreda, 6. aprila: Sikst I. papež; Krescencija, devica. Mlaj ob 2.21. Herschel napoveduje hladno in viharno vreme.

Novi grobovi

† V Karmeličanskem samostanu na Selu pri Ljubljani je včeraj, 5. aprila umrla ž. sestra Terezija Izabela (Jozefina Gassner). Pokojnica je bila rojena 31. avgusta 1852 v Gradcu. Več let je vodila gospodinjstvo pri kardinalu Missiji v Ljubljani in v Gorici. Po smrti prevzela je nadpasterstvo in ji je uresničila želja mladih dni: vstopila je v karmelski samostan na Selu. Kot vzorna zakristanka je skoraj do 80. leta vršila svojo službo. Po težki bolezni, kateri se je pridružila pljučnica, je včeraj koj po prejemni zakramentov za umirajoče, mirno v Gospodu zasopala. Maša zadušnica bo v četrtek, 7. aprila ob 8. Nato pogreb. R. i. p.

Osebnosti

— Češkoslovaški konzul v Ljubljani, g. ing. Jozef Ševčík, se je vrnil z dopusta in zopet prevzel posle.

— Izpit so napravili za čin akt. peh. kap. II. razr. poročniki Franjo-Branimir Bauer, Alojzij Pelizon, Ljubomir Vojtech in Rajko Vertovšek; za čin akt. topniškega kap. II. razr. poročniki Ivan Hlirce, Bogomir Pukmajster, Andrej Pirc, Josip Lang, Zvonimir Bohte, Luka Pezelj, Ivan Brajdič, Srečko Rop, Stefan Regel in Franc Mladič; za čin akt. konj. kap. II. razr. poročniki Vladimir Rogoz; za čin akt. sanitetnega kap. II. razr. poročniki dr. Evgen Ščerbak, dr. Franjo Šverer in dr. Lav Polivec; za čin akt. veterinarskega kap. II. razr. poročnik dr. Ivo Ogorelec; za čin akt. nižjega voj. uradnika III. razr. inženjerstveno-tehnične stroke nižji voj. tehničnega uradnika II. razr. zrakoplovno-tehnične stroke nižji voj. tehnični uradnik III. razr. Dragutin Hlir in za čin akt. in rez. strokovnega kap. II. razr. strokovna poročnika Franc Oven in Josip Degoričija.

Ostale vesti

— Prošnje za odpis dolžnih davkov. Davčni oddelek finančnega ministrstva je objavil davčni razglas o vlaganju prošnje za odpis dolžnih davkov, ki zapadejo 26. junija 1932. Ta razglas se glasi: Davčni obvezanci, ki dolgujejo davek iz prejšnjih let, pred letom 1929, lahko zaprosijo po čl. 14 zakona o izpremenbah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in v tem členu predvideni višini za odpis teh davkov. Prošnja naj obsega te-le podatke: Kraj, kjer je prosilec dolžan davek, imovinsko stanje z navedbo nepremičnin, vrednosti premičnin, prošilcev poklice, s čim se preživlja in kraj prebivanja. Prošnji je treba priložiti: 1. zemljeknjižni izpisek, 2. potrdilo o lastništvu stanju, ki ga izda na uradnem obrazcu občina prosičevega stanovanja in občina, v kateri je prosilec zadolžen, 3. druga pismena dokazila o lastništvu stanju. Zadolžitvene izjave se bodo vpoštevale le, če je naznačen znesek dolga in ime upnika. Če je davčni obvezanec zadolžen pri več davčnih upravah, mora pri vsaki vložiti prošnjo.

— Pravilnik za pomožno osebje v zdravstveni in socialni službi. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je predpisal pravilnik o delu pomožnega osebja v socialni in zdravstveni službi. Po tem pravilniku se štejejo med pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi: sestre-strežnice, babice, zdravstveni pomočniki (laboranti, desinfektorji, nadzorniki nad živeži itd.), bolničarji in bolničarke. V javno ali privatno službo se sme to osebje vzeti samo tedaj, če ima kvalifikacijo, predpisano z zakonom o strokovnih šolah za pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi. V privatni službi zunaj zavoda ali ustanove se smejo samostojno zaposliti samo sestre-strežnice in babice, drugo osebje pa sme svojo službo opravljati samo v javnih in zasebnih ustanovah, ustanovljenih po zakonskih predpisih in pod vodstvom strokovnjakov, ali pa pri ordinaciji v ambulancah in laboratorijih zasebnih zdravnikov ali strokovnjakov kot pomožno osebje. Uprave šol pošljejo konec vsakega šolskega leta seznam absolviranih kandidatov za pomožno osebje kr. banskim upravam, ministrstvu za soc. politiko in nar. zdravje ali pa upravi mesta Belgrad, da jih zapišejo v register. Vse pomožno osebje mora po absolviranju šoli prijaviti svoje kvalifikacije pristojnemu banu, na čigar področju žive, odnosno upravi mesta Belgrad. Na podlagi tega bo ban odn. uprava mesta Belgrad izdala dovoljenje za vršitev strokovnega dela. Na podlagi tega dovoljenja, ki velja za vsa kraljevino, sme kandidat prositi za službo v javnih ali privatnih ustanovah. Pomožno zdravstveno osebje ne sme nikakih zdravil pripravljati in tudi ne dajati, razen tedaj, da je to zdravnik priporočil. Osebe je mora kar najvestneje paziti na telesno snago. Obležka mora biti tista, ki je predpisana. Sestre strežnice morajo biti v predpisani uniformi. Občinske oblasti imajo pravico posluševati se sestre-strežnice in babice za nego občinskih sirot, če imajo za to denarna sredstva. Za vsa dela so občine dolžne plačati osebje po predpisani taksi.

— Avtomobilska nesreča. Preteklo nedeljo popoldne je neki avtoprevoznik obiskal s svojo soprogo njene starše pri Devici Mar. v Polju. Ker je bilo tam to nedeljo tudi cerkveno žegnanje, se je nabralo precej tujcev. V gostilni soproginih staršev je bila tudi vesela družba mladih ljudi, ki je želela iti še na izlet v Berčevo in druge obzavske vase, ter je zato najela avtoprevoznika, da jih popelje tja. Nesreča pa se je pripetila že kmalu po odhodu. Iz gruč otrok, ki so se igrali ob cesti proti št. Jakobu, je nekdo zalutal kamen in ubil špi pri avtomobilu. Da klanca pred vajo Berčevo je šlo nato vse po sreči. Na ovinku pa prišlo izletniki klicati šoferja eni na desno, drugi levo, kar je šoferja, ki je sicer popolnoma zanesljiv in v svojem poklicu popolnoma izurjen, zmedlo, da je izgubil oblast nad volanom in avto je z vso močjo priletel v ob cesti stoječe drevo, kjer je razbit obtičal ter so ga šele drugi dan odpeljali v popravilo. Pri nezgodi je dobil šofer hude notranje poškodbe ter so ga spravili v bližnjo hišo, nato pa z vozom domov. Sreča v nesreči je, da se drugim izletnikom razen prestanega strahu ni ničesar zgodilo.

— Samoumor neznanca. V Smrjahu pri Jelšah so našli na drevesu visoke truplo neznanega moškega, katerega ni mogel nihče spoznati ter očitno ni iz tega kraja. Našli niso tudi nobenih dokumentov, iz zunanosti pa bi se dalo

sklepati, da je boljšeje stanu. Star mora biti samomorilec 35–40 let, visok je 174 cm, ima sirove oči, kostanjeve lase, slabo zobovje, oblečen pa je bil v črno-sivkast plašč, temne hlače ter pokrit s sportno čepico. Morda ga bodo po tem opisu spoznali v kraju, od koder je prišel k nam izvršiti svoje žalostno obupno dejanje. Morda je kak brezposelni uradnik ali trgovec, ki si ni mogel poiskati drugega izhoda iz svojih težav.

— Razstava litjskega Fotokluba. V dnevih med 5. in 8. majem bo priredil litjski Fotoklub javno razstavo slik svojih članov, obenem pa bo ta razstava tudi važna s tujsko-prometnega stališča. Sodeloval bo tudi ljubljanski Fotoklub, povabljeni pa so k tej prvi tujsko-prometni razstavi Zaslavja fotomateriji iz sosednjih krajev: Zagorja, Trbovelj itd. Interesenti naj se prijavijo zaradi podrobnosti informacij na klubovega predsednika, litjskega učitelja g. Zupaniča. Sestanek vseh članov Foto-kluba Litija pa se bo vršil v četrtek, 7. t. m. ob 20 v litjski osnovni šoli. Vsakdo naj prinese s seboj kopije oz. negativne, ki pridejo v poštev za razstavo. Sestanek je obvezen!

Ko gre Tvoj otrok v šolo ali na izprehod, s čim ga boš bolj razveselila, kakor ako mu denes v žep zavojček »Sadvice« sadja v žokladu. Ta jed ga nasiti, redi in krepi Vrečice sortirane Din 5.—

— Dve žrtvi nedeljskih pretepev. V včerajšnji številki smo pod tem naslovom poročali, da je delavca Silvestra Humarja v Lasanovi gostilni v Mostah nekdo udaril s steklenico po glavi. Kakor smo zvedeli, se to ni zgodilo pri g. Lasanu (gostilna šibenik v Pokopalski ulici 14), ampak v neki drugi gostilni. V Lasanovi gostilni ni bilo nobenega pretepa.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomankanju spanja, srčnih težavah, tišanju v prsih pospeši naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje. Profesorji za boleznj prebavil izjavljajo, da se izborni obnese »Franz-Josef«, voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootrove kanala debelega črevesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

— Velike povodnji pri Karlovcu, v Bosni in Sremu. Iz Karlovca poročajo, da so vse vasi ob Kolpi in Korani zaradi povodnji odrezane od mesta. Najhuje je prizadeta vas Vodostaj, 3 km od Karlovca. Tam je voda vdrta tudi v hiše. Vaški prebivalci so v stalni nevarnosti. V vasi Dolnje Mekuš je voda odnesla otroka, ki je utonil. — Povodenj v vrbski banovini je vedno večja. Sava je pri Brodu narasla za 315 cm. Tudi vse bosanske reke se vedno naraščajo, ker vsled toplega vremena hitro kopni sneg, ki ga je po hribih še vedno 70 cm na debelo. — V Sremu so morali več vasi izprazniti. Mnogo hiš se je že porušilo. Pri Sremski Mitrovici je Sava 7,24 m nad normalo. V Slavoniji je pod vodo 100.000 jutrov zemlje.

— Pogreša se Alojzij Meh iz Šmartna že od 1. t. m. Vela ga je našel, oziroma najbrž vodo. V noči na 1. aprila je šel domov, toda domov ni prišel. Drugi dan so našli klobuk ob vodi, ki teče skozi Šmartno in je te dni zelo narasla. O njem do zdaj še ni nobenega sledu, dasi ga vsak dan iščejo.

— Poceni meso. V Dugi Resi so pretekli ponedeljek doživeli veliko senzacijo. Neki mesar je objavil, da je znižal cene mesa, takoj nato so znižali cene vsi mesarji. Kilogram govedine stane sedaj 6 Din, teletina je po 8 Din, prašičje meso po 10 Din, slanina po 10 Din, salo 10 Din, svinjska mast 14 Din, šunka 14 Din, suho prašičje meso 12 Din.

— Arh. I. Mesar — Arh. I. Spinič: Stanovanje. — Ljubljana 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena v platno vezana Din 100. — Udobno stanovanje človeku mnogo pomaga k zadovoljstvu in sreči. Naša hiša in naše stanovanje ni lepo samo tedaj, kadar mu je lepota prvi in glavni pomen, marveč je še mnogo lepše, kadar nam je udobno, domače, praktično. V stanovanju se zrcali naš značaj, naša osebnost, v stanovanju se kažejo naše napeke in naše prednost, tu nam ni mogoče prikriti ne svojih napak, ne svojih vrlin. Knjiga bo nedvomno mnogo koristila ne samo tistim, ki si namenjajo postaviti lasten dom, ampak tudi tistim, ki že stanujejo v lastnem domu ali celo pri tujih ljudeh.

Kranj

Pfeipfjeva vila prodana. V dobi živahne stavbine sezone v Kranju je jeseni 1930 na lepem prostoru sev. od Kokske ceste zgradil prav lepo, komfortno, enonadstropno vilo v renesančnem slogu g. Pfeipfer, ki je do lanskega leta imel v poslopiju tiskarno »Sava« trgovino z železino. V petek, dne 1. aprila je bila vila prodana na javni dražbi za Din 218.000. Kupil jo je g. Žilič, trgovec z železino v Ljubljani.

Staro obzidje Kranja se podira. Kranj je v dobi srednjega veka predstavljal težko dostopno in osvojljivo trdnjavo kot močno utrjeno mesto na pomolu skale, katero obkrožata Sava in Keka. Na zapadni in južni strani, kjer je bilo mesto najbolj izpostavljeno sovražnim napadom, je staro zidovje z nekaj stolpi vred še danes lepo ohranjeno. V petek pa se je na vrtu glavarstva podrl del tega zidu, pokopal pod seboj stopnice in v zidovju napravljen balkon, od koder je bil zelo lep razgled po vsej Savski dolini. Del tega kampa se je valil proti nižji nahajajoči se Krennerjevi hiši. Povsem ugotovljeno, dasiravno zelo verjetno, ni, ali je to v resnici nekdanje mestno obzidje, gotovo pa je to staro obzidje potekalo. Vzrok razpadanju obzidja je zmrzlina. Restavrirati nekdanje mestno obzidje s še obstoječimi stolpi, bi bila naloga občine, ali pa tujsko-prometnega društva. Kranj bi na svoji sliki kot staro mesto zelo mnogo pridobil.

Sveži grobovi. V nedeljo, dne 3. aprila pop. je v visoki starosti umrla posestnica Frančiška Exler, roj. Hafner, Pokopali so jo včeraj pop. ob 4. V ponedeljek, na praznik dne 4. aprila, pop. ob pol 3 pa je nenadoma umrl krojaški mojster Ivan Engelman v starosti 58 let. Pogreb bo danes popoldne. Žalujemo naše sožalje.

Ali ste že poravnali naročnino?

Maribor

Slabi izgledi za letošnjo gradbeno sezono

Maribor, 5. marca.

Gradbeno sezona, ki je bila druga leta v tem času že v polnem razmahu, ne kaže letos še nobenih znakov, da bi oživila. Privatna gradbena akcija bo letos skoro čisto počivala, najavljena ni doslej niti ena stavba večjega stila, ampak samo manjše stanovanjske stavbe na periferiji in v vilski koloniji. Kreditne prilike so čisto zavirle gradbeno podjetnost. — Večje gradbe ima letos edino mestna občina v načrtu in to so kanalizacijska dela, tlakovanje cest, zidanje poštnih carinarne in stanovanjskih poslopij za carinike ter zgradba delavskega azila. Je pa še veliko vprašanje, kdaj se bo s temi deli lahko pričelo. Za tlakovanje cest, kanaliziranje in zgradbo carinskih poslopij so sicer vsa pripravljena dela, kakor načrti, licitacije itd. že izvršena in od tega načrti tudi že odobreni od pristojnih ministrstev, manjka še samo ena stvar — denar in tega bo pač težko dobiti v proračunanih svotah, dasi je vse že formalno odobreno in rešeno. — Zgradba delavskega azila je tudi še vprašanje bodočnosti ter najbrže za letos še ne bo nič z zidanjem. Doslej je samo tu dovoljenje, da sme občina najeti pol-druge milijon brezobrestnega posojila, manjka pa seveda zopet denar; radi tega se doslej niso niti načrti razpisali, ampak doleži se je samo stavbnih prostor. Poslopje bo priloženo na sedanjo stavbo električnega podjetja v Franciškanški ulici ter seveda ne bo mogla biti zgradba večjega stila radi prepričanih sredstev. — To mrtvilo v gradbeni podjetnosti bo letos porazno vplivalo na vprašanje brezposelnosti.

Prvi državni pravdnik dr. Ivan Jančič se je tle dni povrnil iz Belgrada, kjer je bil poverjen s častno in važno nalogo, da je organiziral državno pravdnitva pri okrož. sodiščih v območju belgradskega višjega državnega pravdnitva. G. dr. Jančič je svojo misijo dovršil ter je zopet prevzel vodstvo državnega pravdnitva mariborskega okrožnega sodišča.

Drava izroča svoje žrtve. Od Sv. Marka niže Ptuj sporočajo, da je naplavila Drava truplo neke ženske, v kateri so spoznali pogrešano ločeno soprogo mariborskega trgovca Karolino Hl. V noči na 24. februarja je šla v prostovoljno smrt. Skočila je v reko z dravske brvi ter jo je voda nosila dolgo na površju. Njene obupne klice na pomoč so slišali pasanti Glavnega mosta ter se je podalo rešilno mostvo za njo v čolnu, toda radi teme je niso mogli odkriti ter je utonila. Truplo pokojne bodo prepeljali v Maribor.

Mariborski sport v nedeljo. V nedeljo se bodo nadaljevale prvenstvene tekme v prvi kakor drugi Ligi. ISSK Maribor bo imel v gosteh Atletike iz Celja, s katerimi odigra na svojem prostoru prvenstveno tekmo, ki bo za ISSK Maribor odločilnega pomena. V prvenstveni tabeli zavzema Maribor odsej sicer tretje, Atletiki pa zadnje mesto, vendar ne odgovarja ta vrstni red momentani kondiciji obeh moštev. Maribor sicer nastopa kot favoriti, toda Atletiki so v zadnjem času svoje mostvo izpopolnili z novimi svežimi močmi ter imajo za seboj oster trening, tako da predstavlja danes izrazito borbeno mostvo, ki je tudi tehnično na znatni višini. Mostvo Maribora ne more priti letos do onega elana, ki bi bil potreben, da bi zmagovito rešilo težko nalogo, katero mu zadaja prvenstveno tekmovalje. Radi tega bi bilo vsako podcenjevanje Celjanov pri nedeljski tekmi opasno. — Igra se vrši ob 16. uri na prostoru ISSK Maribora. — Železničar I. ima v nedeljo prosto, nastopila pa bo rezervna Železničarjev z prvim mostvom SK Rapida v prvenstveni tekmi. Pričakovani je zmaga SK Rapida. — Svoboda I. se bo podala na težko pot v Mursko Soboto, kjer mora absolvirati proti SK Muri svoječasno preložen prvenstveno tekmo. Od izida tekme bo odvisno, če si pribori Svoboda naslov prvaka II. razreda.

Zet nad tasta. Včeraj se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Mariboru Jakob Gorčenko, posestnik iz Juršincev, radi napada in poškodbe svojega tasta. Kakor zatrjuje obtožnica, je osumljenec napadel svojega tasta Franca Gruškovnjaka v njegovi kleti, ko je pretakal vino. Prišel je k tASTU vinjen ter se prišel pripraviti, nato se ga je pa dejansko lotil. Ko se je vračal Gruškovnjak s svojim delavcem iz vinograda, je čakal Gorčenko v zasedi ter navahnil na oba. Vrgel je najprej delavca na tla, nato pa je z nožem planil proti tASTU, ki je delavca hotel braniti ter ga ranil na treh mestih. Zabolal mu je nož v trebuh ter zadal zelo nevarno poškodbo. Obtožene je svoje dejanje priznaval, zatrjeval pa je, da ga je izvršil v silobranu in popolni pijanosti. Vendar so priče njegove trditve deloma ovrgle, tako da je bil spoznan za krivega ter obsojen na 6 mesecev strogega zapor.

Za ravne študente je daroval blagi podpornik mariborskega dijaštva g. ravnatelj Josip Ajdišek 100 Din. V imenu dijakov iskrena hvala!

Pes mu je odgriznil ustnice. Huda nesreča se je pripetila v noči na torek v neki mariborski tovarni. Tovarniškega čuvaja, 59letnega Franca Usarja, je napadel drugi tovarniški čuvaj — hud pes ter ga nevarno obgrizel na obrazu. Huda žival čuvaja očitno ni spoznala ter se je tako bliskovito zaletela v njega, da se ni mogel napada obraniti. Pes se je zagrizel Usarju v ustnice ter mu spodnjo čisto odtrgal. Nagel beg je rešil napadenega še večjih poškodb. Policijca je bila rešilna postaja, ki je od psa obgrizenega spravila v bolnišnico.

Hlapci imajo vroči kri. Bolnišnica je na oba praznika in tudi včeraj dobila veliko število novih gostov, ki so postali žrtve raznih pretepev in pobojev. Med poškodovanimi so po večini sami hlapci ali pa posestniški sinovi, ki so se s hlapci spoprijeli ter dobili ali z noži ali pa s plankami. — Franca Medveda iz Cirkove so obdelali nasprotniki z nekim železjem ter mu prebili glavo. — Hlapec Vinko Vedlin tudi iz Cirkove pa je izkupil z ročico. Tudi on ima razbito glavo. S planko so obdelali jareniški hlapci 44letnega Franca Straussa, Lesnika Avgusta iz Sp. Dupleke pa so napadli nasprotniki z nožem. Poškodbe vseh omenjenih so precej nevarne.

Nepojasnjen samomor v policijskem zaporu. Stvar s samomorilecem, ki je končal v policijskem zaporu ter se baje piše Anton Gracar, postaja vedno bolj zagonetna. Raztelesenje je, da gnalo, da je izvršil samomor z octovo kislino, katero je očitno imel že v ta namen pripravljeno pri sebi, ker si je v zaporu ne bi mogel preskrbeli. Kakor smo že v nedeljo poročali, je bil Gracar aretiran po noči v bližnji kolodvoru, ker se je sumljivo vedel. Izkazalo se je, da je pijan ter je bil oddan v zapor. Do poldneva, ko so nastopili znaki zastrupljenja, je spal v celici ter je na ta način izključeno zastrupljenje z alko-

Srčnemu oslabljenju in kratkemu dihanju

je čisto v zrak mlat, katera je okolišla srce in njegovo misli. Ta mlat je vzrok, da srce ni dala močniti vršiti svoje funkcije. Po redni uporabi »Planinke« zdravilnega čaja postane kri lahka tekoča, srce se razbremenjuje in oči, kar povzroča zopet normalno dihanje. Zatevajte v lekarni »samo pravi« »Planinke« zdravilni čaj, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plombiranih paketi po Din 29.— z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. Bahovec
Ljubljana

holom, kakor se je v začetku mislilo. Dokumentov niso dobili pri njem nikakih, pač pa vojni listek za Hrastnik in večjo vsoto denarja. Izjavil je, da je gradbeni delavec ter si je prislužil denar pri zgradbi železniškega mosta na Zidanem mostu. Ko pa je policija vprašala orožnike na Zidanem mostu glede podatkov, je prispelo nazaj poročilo, da ne poznajo tam nobenega Gracerja, pa tudi v okolici ne živi nihče tega imena. Nadalje je imel pokojni skrbno negovane nohte in roke, kar bi izključevalo njegovo trditve, da je gradbeni delavec. Skrajno sumljivo je tudi dejstvo, da je imel pri sebi pripravljen strup, katerega je izpil, ko je padel v roke policiji. Oblasti sedaj poizvedujejo na vse strani, da bi se osvetlila ta zagonetka.

Patvina v mestni stolni cerkvi. V ponedeljek na praznik je prišel proti večeru v stolnico mlad nepoznan možki ter vprši nekaterih ljudi, ki so se takrat nahajali v cerkvi pograbili leseno puščico, ki je bila pritrjena ob vhodu ter izginil z njo. Puščico so našli kasneje na starem mestnem pokopališču razbito. Plen, katerega je napravil drzni tat, je bil le malenkost, ker je bilo v puščici le nekaj malega drobiža. — Storilec je približno 20 let star ter visoke, šibke postave.

Krstna predstava nove slovenske komedije

Ljudski oder katoliškega prosvetnega društva v Grobljah pri Domžalah je na belo nedeljo prvič vpriporil kmetiško komedijo v treh dejanjih z naslovom »Voda«, katero je napisal Josko Vomerger. Krstna predstava njegove komedije je imela uspeh in nedvomno je, da pomeni »Voda« obogatitev slovenske ljudske igre. Z njo se bodo mogli okoristiti zlasti naši podeželski in diletanški odri, a tudi Narodno gledališče v Ljubljani jo bo lahko sprejelo med svoj spored.

Snov za pričujočo komedijo je vzel avtor iz sodobnega kmetijskega življenja, ki ga je prav dobro zadal tako psihološko kakor jezikovno. A razen komike same na sebi je avtor položil v komedijo tudi vzgojno idejo, s katero se bori zoper kmetiški konservatizem. Suhodolski kmetje grade vodovod, že davno so si ga želeli, a ga pač ne bi nikoli dogradili, če jim ne bi bil prišel na pomoč Amerikanec, slikar, ki je bil rojen v Suhodolu, a ne toliko z denarjem, kot z duhovito potegavščino: kmetje mu nanosijo denarja za spomenik »ameriškega dobrotnika«, on pa jim vsvari vodovod. Razen tega vsebinskega središča prepletajo mrežo dogodkov v igri pa še tudi postranske, zlasti ljubezenske zgodbe. Tu in tam, zlasti v tretjem dejanju, bo sicer treba delo nekoliko črtati in izpremeniti in potem bo gotovo doseglo še večji uspeh na odru.

A tudi prva vpriporitev je bila prav zadovoljiva. Režiserju in igralcem moramo le častitati. V prvi vrsti gre za sluzla za uspeh seveda sposobnemu režiserju (Franci Lazar), ki je spretno uredil sceno in igro. Dasi je oder majhen, je bil prostor zelo smotreno razdeljen, zlasti pa moramo pohvalno omeniti kompozicijo skupinskih prizorov, kar je zlasti prišlo do veljave v 2. dejanju. Le na enotnost izgovorjave bi bil moral bolj paziti. Med igralci moram na prvem mestu omeniti Primožka (Iv. Grmek), ki je pokazal, dasi je bil prvič na odru, odlični igraški talenti, ki bi imeli uspeh tudi v Ljubljani. Zal, da je proti koncu začel koketirati z občinstvom. Nad vse uspel ženski lik je podala Hribarica (M. Borštnar), pohvalno pa je treba omeniti tudi Katrico (P. Povše), Anko (A. Zor) in Franco (A. Jeretina). Zlasti ženski preprič so odigrale, da ga bolje niso mogle. Dobro se je zvel v svojo težko vlogo tudi slikar (C. Skofic), dalje Jakopič (Fr. Kokali), ki je podal posrečen tip občinskega tajnika in je s svojim pretiravanjem občinstvo zelo zabaval. Tudi župan (Fr. Grbec), Tinče (N. Velkavrh), Tujec (V. Vojška), Azmanov Martin (J. Skofic) in Kne (P. Pirnat) so bili zelo dobri. Vseh oseb je nastopilo preveč, da bi mogli imenovati vsakega posebej, vendarle so tudi ostali, med katerimi je bilo nekaj zelo posrečenih tipov, pripomogli igri do uspeha. France Vodnik.

Žel. staroupokojeenci in najemnine

Veliko se je že po časopisih pisalo, v kakšnih razmerah živijo železniški staroupokojeenci in železniški invalidi, katerim se do danes niso prevredene njihove kronske neugodne rente.

Ko se je hisnim posestnikom dovolilo, da smejo razpolagati s svojimi stanovanji, so se ta podražila na nečuvno višino. To je poleg stotin drugih revežev najbolj prizadelo največje reveže — kronske upokojeence in invalide, ker njihove pokojnine niso temu primerno preurejene. Marsikdo od teh je bil vržen na cesto, mnogi so morali iskati prostora v barakah, drugi zopet prositi svojo občino, da jih sprejme v ubožno hišo. Ali so si ti nesrečniki, kateri so žrtvovali vse svoje moči v blagor spoštnosti, to zaslužili, da na svoja stara visoka leta nimajo niti toliko, da bi imeli primerno stanovanje, eno sobo s kuhinjo?

Moramo priznati, da so častne izjeme med hisnimi posestniki, kateri so spredelili ubožstvo teh siromakov in jih niso tirali v obup. Kakor pa so sedaj sklenili hisni posestniki na svojem občnem zboru in v resoluciji, katero so predložili gospodu banu, moramo reči, da s tem znižanjem ne bo odpomagano nobenemu srednjemu sloju, kaj se nam, ki nismo po svoji krivdi zasli v tako bedo. Apeliramo na gospoda bana, da obrne svo pozornost na predraga stanovanja. Apeliramo pa tudi na hisne posestnike, da pogledajo okoli sebe in bodo videli, v kakšni revščini se nahajajo gori imenovani, kateri niso tako srečni, da bi imeli svojo streho.

Potrebno je več socialnega sočutja in ljubezni do bližnjega!

Društvo železniških upokojeencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Iz življenja kitajskega pirata

V kitajskih vodah piratstvo še vedno tako cvete kakor je v drugih morjih v prejšnjih stoletjih. Ti morski razbojniki so zelo drzni in tudi največje ladje niso varne pred njimi. Ameriški reporter Aleko Lilins, ki je več let živel med njimi, opisuje svoje doživljanje med morskimi razbojniki v »Germaniji«, iz katere povzemamo opis kariere enega najbolj znanih piratov, ki še danes izvršuje svojo »obrt«:

Pred kakimi tridesetimi leti je bil Nim Tai Jeoung še navaden kuli. Mati ga je prodala ribičem, s katerimi je ribaril v reki Kanton in raznih zalivih, dokler se mu ni lepega dne posrečilo v Sanghaju zbežati. Preživljal se je s tem, da je pomagal vleči ladje proti toku reke, dokler se mu ni posrečilo priti v posest džunke, male ribiške ladje. Prodal jo je in z izkupičkom odpotoval v Kanton.

Vsa obširna obala od francoske Indokine do Hongkonga in Makao je več ali manj še vedno neznana dežela. Edino Portugalci pod hrabrim Vasco de Gamo so vozili po vodovju severno od Kantona. Nešteto trgovskih ladij je padlo v roke razbojnikov.

Nim Tai Jeoung se je pridružil četi drznih razbojnikov, ki so imeli svoje skrivališče na ma-

lem otočku Kanton na katerem so odkrili zakopane zaklade, zaboje polne starih španskih zlatnikov. Pokazal mi jih je par. Nosili so letnice od 1685 do začetka devetnajstega stoletja. Nekateri so nosili letnico 1809, kar dokazuje, da so bili ti zakladi zakopani šele pred pišlim stoletjem.

Vprašal sem ga, ali se nahaja še več zakladov na otokih. »Gotovo«, je odgovoril. »Poznam otok v bližini morskega zaliva Šiken. Po starem sporočilu sta se tam potopili dve ladji: holandska in portugalska. Bogate zaklade je posadka zakopala na otoku. Domačini so posadko pobili, ne da bi izvedeli za skrivališče zakladov. Moji ljudje kopljejo in preiskujejo vsako pod zemljo že tri leta in bodo kopali tako dolgo, da te zaklade najdem.« Nato mi je pripovedoval, kako je pričel kot pirat in se dokopal do zakladov.

Na Kitajskem se v dostojni družbi ne sme govoriti o ljubezni. Vendar mi je Nim Tai zaupal, da se je kot kuli zaljubil v dekle, ki je bila iz višjih krogov. Sicer tudi on ni bil več navaden kuli; bil je pomočnik na piratski džunki, katere gospodar je na potovanju vedno jemal seboj svojo edino hčerko. Zaljubila sta se in dekle mu je nekoga dne zaupala:

»Nim Tai Jeoung, ti si reven, moj oče pa je zelo bogat. Moj oče ve, da se na otoku nahajajo veliki zakladi. Meni je razodel, kje se ti zakladi nahajajo, ki jih namerava dvigniti v kratkem.«

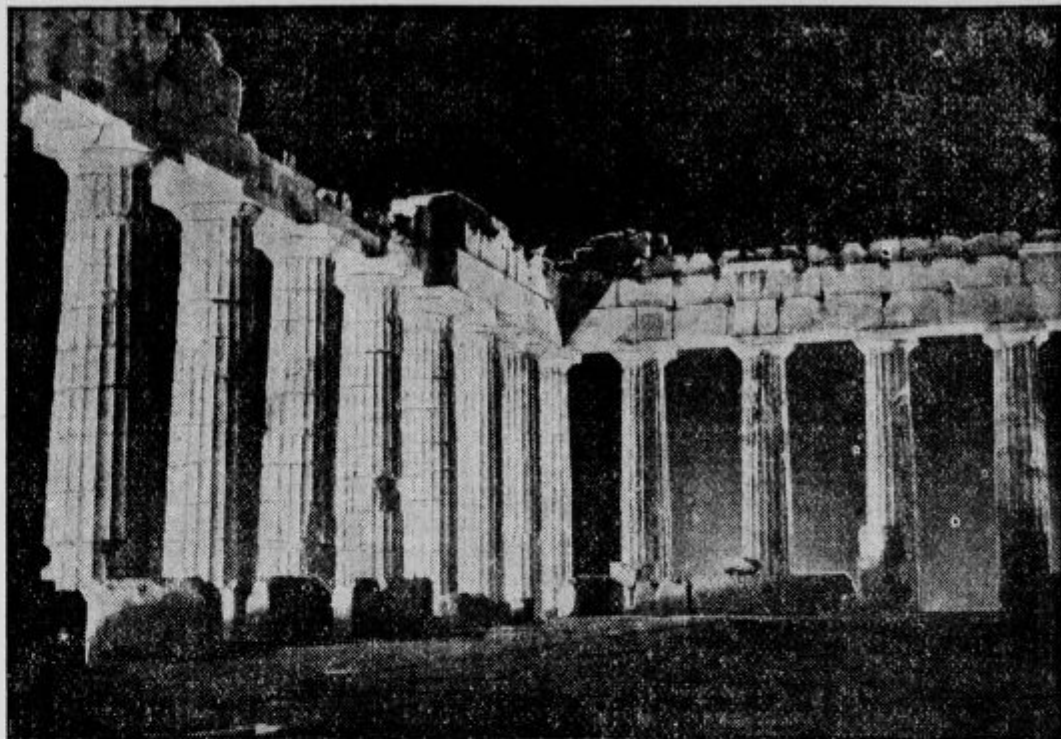
Nim Tai Jeoung je zbral najbolj drzne ljudi, kolikor jih je mogel dobiti. Marsikak morilec je bil med njimi; bili so morski razbojniki in tatovi. Vsi so bili pripravljeni iti z njim na odkritje zakladov. Kako je prišel do džunke, s katero se je napravil na pot, tega mi ni izdal. Gospodarjeva hčerka je pobegnila z njim. Vršila se je poroka, nato pa je sklical svoje moštvo. Prisegli so in se dogovorili, da pripadajo dve tretjini zakladov mladem možu in njegovi ženi, ostalo tretjino si razdeli moštvo. Podjetje je uspelo. Nim Tai si je nabavil več džunk in z njimi začel lov na trgovske ladje v bližini Kantonskega zaliva. Pet let je strahoval po tem vodovju in dobil sloves »zaščitnika« in razbojnika. Potem se je naselil in pričel na videz mirno in pošteno življenje.

»Nim,« sem ga vprašal. »Sama sva, ali ste še pirat?«

Nasmehljaj se je, kakor to znajo samo orijentalci, poklical služabnika in mu naročil, naj prinese še čaja in sladkišev in mi odgovoril:

»Od časa do časa še igram, a samo tako, da vedno dobim!«

Priznal je, da je sedaj samo še delničar »pri večjih podjetjih«, in da se v glavnem bavi z dobavljanjem orožja in municije. Samo če so potrebne kake prav velike ekspedicije vseh piratov, se jih udeleži in obljubil mi je, da me vzame na prvo tako večje potovanje seboj.

Starodavna akropola v električni razsvetljavi.

Zgodbe o čudovitih psih

Gaskonci uživajo med Francozi sloves bistrih in duhovitih ljudi. O njih krožijo najrazličnejše anekdote, ki razveseljujejo mlado in staro:

Nedavno se je zbrala večja družba lovcev. Razgovarjali so se o doživljajih s psi in Gaskonci je pripovedoval:

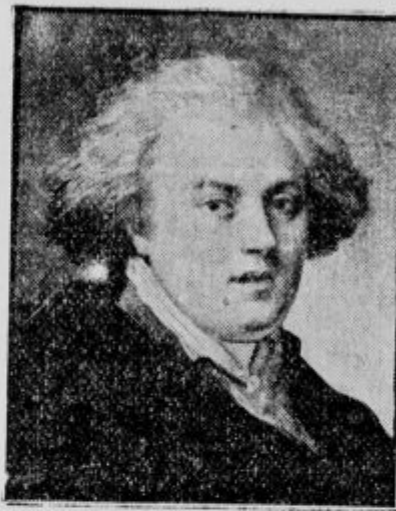
»Imel sem nenavadnega psa. Vsako jutro sem mu dal dva sousa (dvačet par). Pes je z njimi

san! Ker pa vidim, da mislite, da ni moči najti bolj pametnega psa, smatram za svojo dolžnost, vam o njem povedati. Tudi Hasanu sem dajal vsako jutro po dva sousa in kupil si je zato hlebček kruha. Nekega dne srečam peka. »Kaj pa je z Vašim psom?« me je nagovoril. »Zakaj ne prihaža več po kruh?« — »Kako to?« mu odgovorim. »Moj pes —« — »Da, že pet dni ga ni bilo k meni.« — »To vendar ni mogoče,« sem odgovoril razburjeno. »Saj mu vendar dajem vsak dan po dva sousa.« — »Tako je, kakor sem vam dejal in nič drugače,« je odgovoril pek in odšel. — Zato sem, gospodje lovci, sklenil opazovati svojega psa. In kaj, mislite, sem dognal? Moj Hasan je vzel svoja dva sousa in zletel na vrt. V najbolj skritem kotičku med gostim grmovjem se je skril in tam zakopal denar. Ko ima zbranih dvajset novčičev, jih izkoplje, odhiti z njimi k mesarju in — si kupi klobas!«

To sta zgodbi o Neronu in Hasanu. Če bi jih ne pripovedovala Gaskonjec in lovec iz Marseille, bi rekli, da je to lovstva latinščina, tako pa moramo pač verjeti.

Koliko stane nemški državljan

Nedavno je izšla že petdeseti »Statistische Jahrbuch für das Deutsche Reich«, ki s svojimi podatki zanimivo osvetljuje vse nemško življenje, predvsem seveda na gospodarskem polju. Primera o tem, koliko je posamezen državljan veljal državo pred in po vojni, dokazuje, da je pred 1. 1914 država dajala iz javnih dohodkov sedem mark, po vojni pa dvajset mark. Stroški socialnega zavarovanja so od 500.000 mark pred vojno narastli na 5,5 milijonov mark po vojni. Pri tem je treba upoštevati, da so padli dohodki davkov in drugih dajatev.

Honoré Fragonard, 5. aprila 1732 je bil rojen znameniti francoski slikar Fragonard. Znamenite so njegove oljnatne slike iz galantne dobe rokokoja.

Opravičilo.

Zena: »Nezaslišano, čutil si dobro, kako so ti v gneči izvlekli iz žepa denarnico in nisi prijel tati!«

Mož (ponižno): »Oprost, mislil sem, da si to bila ti.«

Razmišljanje.

»Svojčas je moj mož od svoje plače dal vsak mesec 200 dinarjev na hranilno knjižico!... Odkar pa je v odboru hranilnice in posojilnice in zahaja na seje — je teh prihrankov konec.«

Izpodbuda.

Mlada gospodinja (boječe): »Ponudila bi vam od kosila...«

Berač: »Kar sem z njim, gospa, imam izredno dober želodec.«

Neprijeten medklie.

Na slavnostnem sestanku društva »Rodbinska sreča« je med drugimi nastopil kot govornik tudi kanclist Ponižnik. »Spoštovani zborovalci!« je pričel, njegov sinček pa je zaklical: »Jo, mama, tudi naš ata se upajo govoriti!«

Pozorni poslušalci.

»Ali ste bila na poslednjem predavanju Društva kulturnih delavcev? Ste slišala mnogo lepega in zanimivega?«

»Seveda, sedela sem poleg gospe svetnikove, ki mi je pripovedovala marsikaj.«

Jan Kubelik v konkurzu. Znani češki virtuoz na violini je svojčas kupil na Gradiščanskem veleposestvo Rotenthurn. Ker vsled najnovejših odredb ne more plačevati zapadlih obrokov, je sodišče proglasilo konkurz nad njegovim posestvom.

Proti zažiganju mrličev

Na Madžarskem so pred letom dni ustanovili društvo za zažiganje mrtvecev. Zbrali so dovolj denarja in v Debrečinu postavili prvi krematorij, v katerem so hoteli že ta mesec pričeti zažigati mrtvece. Poskusno zažiganje bi se imelo izvršiti 11. aprila. Notranji minister pa je prepovedal otvoritev krematorija, češ, da madžarska zakonodaja ne dovoljuje zažiganja mrtvecev in da madžarske vlada ne misli spremeniti teh odredb in zakonskih predpisov, ker je zažiganje proti cerkvenim predpisom in je sploh protivno dostojanstvu človeka.

Klavir

Kulturna zgodovina pripisuje izum klavirja, pravzaprav klavirskih tipk Guidu de Arezzo, priorju Kamadulenskega samostana v Avelinu. On je izumil intervale, lestvico tonov, notne črte in kontrapunkt ter označil šest temeljnih tonov (heksakord) z do (ut), re, mi, fa, so, la in sicer po prvih zlogih vsakega polstih himne »Janezu Krstniku«:

»Ut queant laxis re sonare fibris
misa gestorum faunai tuorum
solve pollute labil reatum.«

Okrog 1. 1200 se je pričel razvoj klavirja na monochordu, orodju obstoječem iz strune, ki je bila napeta preko resonančnega dua, se dala poljubno deliti in služila matematičnim poizkusom. L. 1508 je iznašel Benečan Spinetus iz treh oktav sestojee klavirsko orodje, l. 1520. so poznali že bolj razvit klavirhord in klavircembalo, l. 1711 pa je izumel Bartolomeo Christofori v Padovi klavirčevje, ki omogoča poljubno udarjanje po strunah.

Tako se je klavirska industrija bolj in bolj izpopolnjevala, dokler ni dosegla današnje visoke stopnje. Razvoj tipkalnih glasbil in z njimi združenih klavirskih kompozicij stavi igranju tolike tehnične težkoče, da popolno dovršenost igre na klavirju pač malokdo obvlada, razen poklicnih glasbenikov.

Nikoli mirujoči človeški duh je sedaj skušal stvoriti instrument, ki bi omogočal vsakomur umetniško igrati na klavir, in sicer brez posebne vaje in znanja. Iznajdenih je bilo mnogo mehaničnih igralnih aparatov, ki pa niso imeli trajnega uspeha. Različnim zahtevam je zadostila šele phanola, ki je v svojem repertoarju obsegala kmalu okoli 4000 točk in omogočila lajku komponista-umetnika umevati in tudi samemu podajati njegove umetnine. Nadaljnje izboljšanje klavirske industrije je bil pianola-piano, spojitev klavirja in pianole v en instrument. Novejši čas nam je prinesel še več proizvodov klavirske industrije, ki pa seveda navzlic vsem vrlinam nastajajo za naravnim igranjem kot senca za lučjo.

Mali prebrisaneec.

Mati: »Kaj te ni sram, da spiš tako dolgo!«
Sinček: »Veš, mamica, sanjalo se mi je, da sem izgubil kapo, pa sem jo tako dolgo iskal.«

»asluženo povišanje plače.

Baron slugi: »Novega krojača sem odkril, Franc. Možakar pa je baje precej energičen in odločen, zato vam povišujem plačo za petdeset dinarjev.«

Poljub — za odlikovanje. Nedavno so se v Rimu vršile svečanosti obletnice ustanovitve italijanskega letalstva. Pri tej priliki je Mussollini najhrabrejše častnike odlikoval s tem, da je vsakega od njih poljubil.

Prohibicija.

V suhi Ameriki. Potnik iz Evrope vpraša začuden: »Ali je res, da potrebujete v Ameriki zdravniško spričevalo, preden vživite alkohol?«

Američan se nasmeje: »Ne pred, marveč po uživanju alkohola.«

Strašne posledice tornada. V Ameriki je nedavno divjal strašen tornado, porušil številna naselja in 300 ljudi je postalo žrtev tega nasilnega viharja. Najbolj je trpelo mesto Northport v Alambi. To cvetoče mesto je skoraj popolnoma razrušeno, kakor nam kaže slika.